

LIETUVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 33-34 (2424-2425) 1996 RUGPJŪTIS-AUGUST 20 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA — \$1

Po vieno renginio - kitas

Lietuviškasis gyvenimas išeivijoje, išsišakojęs organizacijomis, sambūriais, įvairių paskirčių vienetais bei institucijomis, yra pakankamai judrus. Dar vis sukasi kalendarinės veiklos ratas.

VEIKLIŲ, lietuviybės reikalams dirbti pasiryžusių žmonių dėka įvairūs renginiai judina, traukia, jungia. Tai didelės reikšmės renginiai, be kurių išeiviams greitai pritrūktų "lietuviško deguonies", o kas po to - visiems aišku. Todėl pastangos veikti ir gyvuoti yra visų suprantamos ir atitinkamai vertinamos. Iš esmės tai didesnis negu garbės reikalas. Užtat jokių būdu netiktų veikėjus vadinti garbėtroškėmis, nors kai kurie ir dirbtų dėl garbės. Žvelgiant į bendrą veiklą ir atliekamų darbų rezultatus, tyrinėjimas dėl ko kas dirba visai nereikalingas. Tegu tik dirba, nes tos srities darbininkai jokio atlyginimo negauna ir neprašo. Ypač reikšminga, kad ir jaunesnieji, jungdamiesi į bendrą lietuvišką darbą, supranta įsipareigojimų prasmę ir nieko asmeniškai sau nesitiki, nebent tik tam tikro dėmesio vertą iškilumą visuomenėje. Taigi galima pasidžiaugti, kad veikėjų dar netrūksta, ir veiklos ratas, nors ir kiek girkždėdamas, sukasi. Ko pradeda trūkti - tai žiūrovų renginiuose. Tai jau parodė X-toji tautinių šokių šventė Čikagoje. Nepaisant visų kitų sutrikimų ar persitėpimų, didysis šventės minusas buvo žiūrovų stoka. Po šio netikėto nusivylimo teko aiškinti, kad tokios šventės ir maždaug pasikartojančios programos daugeliui jau nusibodusios; sakytų, kad iškikimieji renginių lankytojai paseno, kad savaitgalis buvęs karštas, ir žmonės išsiskirstė pavėsiauti, kad daugeliui per toli buvę į šventę važiuoti. Visus tuos aiškinimus galima suprasti - jie atliepia šių dienų nuotaikas. Bet kuo kalti rengėjai?

KANADOS lietuviams prieš akis Kanados lietuvių dienos, po ilgesnės pertraukos vėl rengiamos Toronte šiu metų spalio 11-12-13 d.d. Tai didelis plačios apimties renginys, kuris, reikia tikėtis, susilauks ir plataus dėmesio. Paruošta programa atspindi kone visą Kanados lietuvių kultūrinį gyvenimą. Kiekvienas renginio dalyvis galės rasti sau labiau mėgstamą dalį ir nesijausti, kad dalyvauja tik "iš pareigos". Tačiau rengėjai iš anksto kviečia visus lankyti ir literatūros vakare, ir sporto varžybose, ir dramos popietėje, parodose, pokylėje, pamaldose, didžiąjame koncerte, atsisveikinimo linksmavakaryje. Labai reikėtų, kad dalyvių niekas "ant pirštų" neskaičiuotų. O su tais dalyviais dabar labai dažnai jau būna taip, kad tik reikia išsijudinti. Pradėjus ir atsidūrus ten, kur kas laukia, kur su draugais ar pažįstamais susitikimai užtikrinti - toliau jau viskas rieda pusėtinai. Taigi didžioji klūtis - nerangumas. Gal ir čikagiškiai neįstengė tos klūties nugalėti? Kanados lietuvių dienų rengėjai nemano, kad ir Toronte panašiai bus. Tiesa, ir čia pavargusių bei pasenušusių žmonių netrūksta. Ne visi ir gerų norų turėdami beieigali - amžius daro savo. Bet pakankamai dar yra jaunesnių, kiekvienoje vietovėje atsiranda vis daugiau naujų ateivių, kurių vienoks ar kitoks dalyvavimas renginiuose ne tik papildytų rėjančias senąsias gretas, bet ir pūsteltų dabartinės Lietuvos kultūrinį apraiškų dvelksmą. Nesunku paskelbti, kviešti: ateikite visi. Sunkiau kalbinti, įtikinti, organizuoti, kai atsiranda net abejojančių iš viso dėl reikalo dalyvauti. Tai tikrai apgailestina. Kaip ten bebūtų, Kanados lietuvių dienų atgaivinimas sveikintinas. Č.S.

KANADOS IVYKIAI

Indėnų lošimo namai

Pirmieji indėnų lošimo namai jų rezervato Ontario provincijoje buvo atidaryti rugpjūčio 1 d. Jiems yra pasirinktas kalbinių požūrių algonkino genčiai priklausančių indėnų Ramos rezervatas prie Orilijos, nuo kurios iki Toronto tėra nepilnas šimtas mylių. Lošimo mėgėjams yra geras po Oriliją einantis greitkelis. Be to, jiems numatoma kasdien siųsti du specialius traukinius iš centrinės Toronto geležinkelio stoties. Pirmieji Ontario indėnų lošimo namai, pastatyti Ramos rezervato centre, užima 195.000 kvadratinį pėdų plotą. Į juos įeinančius lošėjus sutinka išpuodingas vandenkrūtis. Jų ten laukia ne tik lošimų salės, bet ir trys restoranai su keliais barais, išsivežti paruošto maisto skyriai. "Casino Ramos" lošimo namus puošia pirminiams Ontario gyventojams atstovaujantys dailės darbai, ant didelių sienų nutapyti vaizdai. Tai pareikalavo didelių išlaidų, bet jas tikimasi atgauti su geros reklamos atneštu pelnu.

Lošimo namams indėnų rezervate atidaryti reikėjo Ontario konservatorių premjero Mike Harrio vyriausybės sutikimo. Tas sutikimas buvo gautas. Mat jam dabar labiausiai rūpi biudžetinių išlaidų sumažinimas kovoje su deficitais. Problemą lig

(Nukelta į 8-tą psl.)

Punsko lietuvių Kovo 11-osios gimnazija su lenkišku ir lietuvišku įrašu. Prie jos - ten 1996 m. vasarą lankęsis kun. JONAS STAKŠUS iš Kanados, gimnazijos direktorė MARYTĖ ČERNELIENĖ ir JURGIS ČERNELIS. Žemiau - gimnazijos vėliava

Nuotr. K. Pajaujo

Privatizacijos sėkmės ir nesėkmės

Švedų žurnalistas BJORN LINDERFALK "The Baltic Times" 1996 m. 15 nr. gvildena privatizaciją Baltijos, Rytų ir Vidurio Europos kraštuose. Čia pateikiamos jo mintys

Valstybinės nuosavybės privatizacija buvo vienas iš sunkiausių uždavinių, kurį teko spręsti sava išmone. Patirties niekas neturėjo. Toks procesas - pirmas istorijoje. Ant popieriaus pervedimas į privačias rankas buvo lengvas - "homo sovieticus" prie popierizmo pratęs, tačiau procese dalyvavo žmonės, kurie nieko nežinojo apie konkurenciją, prekybą ir paskatą. Čia glūdėjo pagrindiniai sunkumai reformoms.

Kaip nevenodai sovietų bloko kraštai įsisavino komunistinius principus, taip nevenodai pereina ir į rinkos ekonomiką. Net tarp mažų Baltijos kraštų matomi skirtumai. Estai labai anksti parodė privačią iniciatyvą ir nevaržė užsienio kapitalui įsigyti nuosavybę, tuo tarpu lietuvių daugumą valstybinių įmonių pervedė jų vadovų ir darbininkų žinion, uždraudė užsieniečiams pirkti žemę. Privatizacija tapo apgaulingu mirazu: nurašyta valstybės knygose nuosavybė liko be naujo kapitalo seno mentaliteto vadovų rankose.

Vyriausybės patikėtiniai

Nepriklausomybę atgavę baltiečiai 1991-92 m. jau turėjo sėkmingą privatizacijos modelį Rytų Vokietijoje: "Treuhand Gesellschaft" - vyriausybės patikėtiniai. TG buvo atsakinga už įmonių reorganizavimą, likvidavimą ar padalinimą į mažesnius vienetus pardavimui geriausia netaurėjo nei patirties, nei sutarimo juos pakeisti. Šiandien tik 30% akcijų yra rankose investitorių, sugebantių įmonę pertvarkyti. Tuo būdu dauguma privatizuotų bendrovių nepajėgia sumažinti gaminių savikainų.

Kuponai ar pardavimas?

Valstybės nuosavybės per-

vedimui į privačias rankas greitai išryškėjo du metodai. Pirmas - kuponai, čekų naudotas 1992-93 m., antras - pardavimas iš varžytinių už grynus pinigus vidaus ar užsienio investitoriams. Kuponai atrodė teisingiausias būdas. Pardavimas už grynus pinigus reikėdė atiduoti nuosavybę ir dinamiškas rankas. Lenkai ir vengrai naudojo šį būdą. Vengrija susilaukė didelių investicijų. Lenkija po ketverių metų svarstybių šiemet įvedė ir kuponų programą.

Čekai skubinosi

Privatizacijos pagreitis buvo kitas svarbus argumentas. Skubus įmonės pervedimas į kitas rankas seniems jos vadovams neleido valstybės turtu piktnaudžiauti. Tačiau tokia skubi privatizacija, kaip Čekijoje ar Rusijoje, atsiliepė į įmonės administraciją. Siekiami greitų rezultatų, čekai iki 1993 m. naudojo kuponus, bet neįstengė pritraukti turtingų investitorių, galinčių įmonę atgaivinti. Čekų patirtis aiškiai parodė, kad pajėgiam ir dinamiškam verslui sukurti neužtenka jį perversi į privačias rankas.

Rusijoje ir Lietuvoje

1992-94 m. masinė kuponų programa atidavė į privačias rankas apie 15.000 valstybinių bendrovių arba 80% viso pramonės pajėgumo. Seni įmonių vadovai pasiliko savo vietose, nes savininkais tapę darbininkai neturėjo nei patirties, nei sutarimo juos pakeisti. Šiandien tik 30% akcijų yra rankose investitorių, sugebantių įmonę pertvarkyti. Tuo būdu dauguma privatizuotų bendrovių nepajėgia sumažinti gaminių savikainų.

nos ir pakelti darbo našumą.

Lietuvoje ryškios tos pačios problemos. Jau 1994 m. statistika rodė, kad 60% verslo yra jau privačiose rankose, t. y. daugiau kaip bet kuriame kitame Rytų Europos krašte. Tačiau tai buvo tik teorinis laimėjimas. Statistika apėmė ir iš dalies privatizuotas, ir tas, kurios buvo pervestos dirbančiųjų kolektyvams. Nei vyriausybė, nei nauji savininkai finansiškai nebuvo pajėgūs reorganizuoti tą "pusiau privačią" sritį. Tos ant popieriaus privatizuotos firmos nei išteklių, nei vadovų mentaliteto nesiskiria nuo savo sovietinių pirmtakų.

Estų pastangos

Estai privatizaciją pradėjo 1992 m. lapkričio mėnesį pasiūsiu tarptautinėms varžytinėms. Vėliau administravimą perėmė "Estonian Privatization Agency", įsteigta dešimtosios Mart Laar vyriausybės 1993 m. viduryje. "Estų politikai greitai suprato, kad dauguma valstybinių bendrovių dirbtų našiau privačių vadovų ar net užsieniečių, rankose," sakė Kulliki Linna-magi iš EPA. Greitai valstybinė dujų bendrovė buvo parduota vokiečių-rusų firmai, "Estonian Airlines" - danų oro linijai. Laivų pakrovimo administracija Talino uoste bus perduota privačiai firmai. 1996 m. birželio mėnesį 430 estų bendrovių priklausė privatiems savininkams. Estijoje nuo 1993 m. apie 30 didesnių svarbos bendrovių parduota užsienio investitoriams, dažniausiai švedams ir suomiams. Per devesis metų EPA užsieniečiams pardavė \$100 mil. vertės turtą.

(Nukelta į 2-ą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Rusijos ir Lietuvos derybos

BNS pranešimu, liepos 23 d. Maskvoje vyko Lietuvos ir Rusijos užsienio reikalų ministerių delegacijų susitikimas, kuriame buvo pasitarta dėl sienos nustatymo sutarties bei reikalingų dokumentų rengimo pagreitinimo. Taip pat delegacijos svarstė apie grąžinimą Lietuvos gyventojams indėlių "Vnešekonbanke" ir Lietuva priklausančių pastatų Romoje ir Paryžiuje.

Lietuvos atstovai pabrėžė, kad Rusijos teisėsaugos institucijos nebendradarbiauja su Lietuva tiriant Rainių ir Medininkų žudynių bylas, nors šios valstybės yra sudariusios teisinės pagalbos sutartį. Taipgi jie išreiškė susirūpinimą padėtimi Čėčėnijoje. Dėl ŠAS (NATO) plėtros šalių pozicijų skirtumai vėl išryškėjo.

Baigėsi jūreivių mokymas

Lietuvos, Latvijos ir Estijos kariniai jūrų mokymai "Amber Sea 96", rengiami pagal "Bendradarbiavimo taikos labui" programą, baigėsi liepos 23 d., skelbia BNS. Pratybose, užtrukusiose 10 dienų, dalyviai mokėsi minų išvengimo, paieškos ir gelbėjimo veiksmų, drauge manevravimo, šaudymo bei laivų tikrinimo.

Kaip rašo ELTA, rugpjūčio mėn. Lietuvos kariai kartu su estais ir latviais viename būryje dalyvaus JAV vykstančiose daugiašalės taikos palaikymo ir humanitarinių veiksmų pakrantės pratybose "Cooperative Osprey". Mokomasi vadovauti jungtiniais taikos palaikymo daliniams, palaikyti ryšius su civiliais gyventojais ir visuomenės informavimo priemonėmis, rengti karinius mokymus.

Pasitarimai dėl muitinių

Šiauliuose liepos 23 d. Lietuvos ir Latvijos muitinių vadovai tarėsi dėl muitinės dokumentų, spaudos pripažinimo tarpusavyje, tranzitinių krovinių įforminimo, bendradarbiavimo steigiant bendrus postus, dėl svarbios informacijos pakeitimo kovoiant su kontrabanda bei tranzito procedūros garantijų sistemos. Pabrėžta trilateralio vyriausybės susitarimo svarba dėl pagalbos kovoiant su kontrabanda, numatyta reguliariai keistis ir derinti pareikšimų kopijas. Baltijos kraštų muitinio tranzito sistemos suvienodinimui yra pasirašyta trilateralė tarpžinybinė sutartis, tačiau ji nėra vykdoma Latvijoje ir Estijoje dėl skirtingų eksporto dokumentų užpildymo tvarkos. Tačiau Lietuvos muitinės skyrius pateikė sutarties papildymą tam klausimui išspręsti. Iki rugsėjo mėnesio numatyta atidaryti bendrus Latvijos ir Lietuvos muitinių postus Grenstalėje, Saločiuose, Medumėje ir Smė-

lynėje. Pasitarime, kuris buvo suauktas Lietuvos iniciatyva, Estijos atstovai nedalyvavo bet atsiuntė parengtus dokumentus.

Liepos 30 d. trijų Baltijos pasienio žvalgybos tarnybų pareigūnai posėdžiavo Pasvalyje, sutarė keistis atitinkama informacija ir sudaryti grupes bendrai veiklai kovojant su kontrabanda. Lietuvoje ir Latvijoje alkoholio kontrabanda kelia didžiausias problemas, o Estijoje - jūros keliu gabenama ginklų kontrabanda.

Lankėsi Danijos ministrė

Rugpjūčio pirmąją savaitę Lietuvoje lankėsi Danijos vidaus reikalų ministrė Birte Weiss su delegacija, skelbia ELTA. Ji susitiko su Lietuvos valdymo reformų ir savivaldybių reikalų, vidaus reikalų, socialinės apsaugos ir darbo, aplinkos apsaugos ministrais bei seimo nariais ir savivaldybių organizacijų atstovais. Ji domėjosi nelegalių migrantų problema ir galima Danijos pagalba Lietuvai. Lietuvos pareigūnai prašė, kad Danija per tarptautines organizacijas darytų įtaką Gudijai ir Rusijai atnaujinti derybas dėl nelegalių migrantų grąžinimo sutarties. Tokią sutartį Lietuva yra pasirašiusi tik su Lenkija, rengiamasi tai padaryti rudenį su Ukraina, tačiau su Gudija nesiseka tartis. Dėl užsieniečių registravimo centro Danija pažadėjo pasiūlyti nevyriausybiniams organizacijoms paremti jį šiltais drabužiais, medikamentais, o kitais metais skirti lėšų centro pastatui remontuoti.

Krikščionių demokratų sąjunga

Kaip praneša ELTA, liepos 27 d. Vilniuje įvyko Krikščionių demokratų sąjungos atkuriamasis - steigiamasis suvažiavimas, kuriame dalyvavo 400 delegatų. Pirmininku išrinktas buvęs disidentas ir politinis kalinys Viktoras Petkus, valdybos pirmininku - seimo užsienio reikalų komiteto pirmininkas Kazys Bobelis. Nutarta, kad KDS dalyvaus būsimuose Lietuvos seimo rinkimuose kaip nepriklausoma, savarankiška politinė organizacija. Ji ketina "prisidėti prie geresnės Lietuvos piliečių ekonominio, socialinio, kultūrinio ir politinio gyvenimo sutvarkymo", skelbia krikščioniškos, tolerantiškos valstybės tvarkymosi principus, žada bendradarbiauti su visomis politinėmis jėgomis. KDS pradėjo veikti 1989 m. kaip visuomeninis politinis judėjimas, dabar registruosis kaip politinė organizacija ir bus antara politinė krikščionių demokratų organizacija Lietuvoje (pirmoji yra Krikščionių demokratų partija, kuri įsteigė 1905 m., buvo uždrausta sovietų ir atsteigta 1990 m.). RSJ

Šiame numeryje

Po vieno renginio - kitas

Kanados lietuvių dienų ir gausaus dalyvavimo belaukiant

Privatizacijos sėkmės ir nesėkmės

Niekas nepajėgus pertvarkyti "pusiau privačią" sritį

Toks kasdieninis mūsų gyvenimas

Dabar tai dar toli gražu iki normalios Lietuvos

Kur ošia laisvę šilai

Paminėtos 50-tosios partizanų vado J. Vitkaus žūties metinės

Vokiečių belaisviai rusų fronte

Nesvarbu frontas, svarbu kova prieš bolševizmą

Savaitė Amerikoje, skirta Lietuvai

Lietuvių fronto bičiulių suvažiavimas Dainavoje

Istorija, paparpija ir smuikas

Kun. Vincas Valkavičius pasakoja apie savo gyvenimą ir veiklą

Šeimos kovoje - viso krašto tikrovė

Lietuviams buvo gaila atiduoti rusus į vokiečių rankas

"Matematika" - aukščiausia poezijos forma

Išklmė Vilniuje prof. J. Kubiliaus amžiaus sukaktį minint

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905-275-4672. FAX 905-275-1336.

Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr. 1001760
LEIDEJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaite-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaiztutienė. Metinė prenumerata – \$40, pusmetinė – \$20, mėnė – \$50, garbės – \$60 (Amerikoje – JAV dol.) oro paštu – \$115. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalui kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimams ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905-275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular \$40.00, supporter \$50.00, honorary \$60.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063

RELIGINIAME GYVENIME

Romos Šv. Petro bazilikoje birželio 29 d. buvo įteikti palijai (baltos juostos su šešiais juodais kryžiais) naujai paskirtiems arkivyskupsams metropolitams, tarp jų ir Kauno arkivyskupui S. Tamkevičiui. Metropolitai prisiekė būti ištikimi Romos Katalikų Bendrijai ir popiežiui. Šv. Tėvas Jonas Paulius II, įteikdamas palijus, pastaruosius pavadino vienybės simboliais ir bendrystės su Apaštalų Sostu ženklais. Buvo parodytas išskirtinis dėmesys arkivyskupui S. Tamkevičiui, kurį popiežius apkabino. Pamoksle Šv. Tėvas pabrėžė iškilią Šv. Petro-Uolos reikšmę Kat. Bendrijoje.

Arkivyskupas S. Tamkevičius, grįžęs iš Romos, pareiškė, kad palijaus įteikime matąs svarbų įvykį Lietuvos Kat. Bendrijoje. Arkivyskupas padėkojęs Šv. Tėvui už meilę Lietuvai. Popiežius suteikė palaiminimą visiems Lietuvos tikintiesiems, priėmęs arkivyskupą privačioje audiencijoje; kitą dieną pietų metu jis domėjosi tikintinių reikalais, prisiminė viešnagę, Kryžių kalną ir Kauną, kurį labai vertinąs.

Stojamieji egzaminai į Kauno kunigų seminariją ir Katalikų teologijos fakultetą Vytauto Didžiojo un-t-e įvyko birželio 28 – liepos 2 d.d. Buvo paduoti 34 prašymai. Priimta 30 jaunuolių, daugiausia iš Kauno arkivyskupijos. Priimtas vienas jaunuolis iš Punsko parapijos. Visi priimtieji dvi savaites gyvens seminarijoje ir susipažins su tvarka ir drausme. Seminarijos vadovybė stebėsama įsitikins kandidatų tinkamumu.

Į Katalikų teologijos fakultetą šiemet įstojo 100 pasauliečių. Buvo priimtas 41 nemokamoms studijoms, 15 laisvais klausytojais. Į Kretingos Šv. Antano religijų studijų institutą stojo 34 pasauliečiai, iš kurių 25 tapo tikraisiais studentais, 8 laisvais klausytojais. Priėmimo komisijos pirm. kun. doc. dr. V. S. Vaičiūnas pasakė, kad pasauliečiai buvo geriau pasiruošę, bet nė vienas negavęs geriausio pažymio, tuo tarpu vieno, stojančio seminarijon, žinios buvę įvertintos labai gerai.

Nuogastavimai, kad Šv. Mikalojaus šventovė Vilniuje būsianti atiduota kuriai nors vienuolijai, visiškai nepagrįsti. Tai pareiškė Vilniaus arkivyskupijos kunigų taryba, posėdžiavusi birželio 20 d. Paskelbtame pareiškime sakoma, kad taryba buvo nustebinta vyriausybės pareigūnų ir žinomų istorikų pasirašytu kreipimusi į visuomenę, kuriame teigiama, kad "Vilnių apskrįjęsi žinia", jog lietuviškoji tvirtovė Šv. Mikalojaus šventovė numatyta perleisti kuriai nors vienuolijai. Pasak kunigų tarybos, tokie gandai paremti rašiniai tik klaidina visuomenę ir nepasitarnauja kuriamajam darbui. Šv. Mikalojaus parapijos statusas, nustatytas 1960 m., nėra pasikeitęs, ir niekas nesirengia jo keisti.

Kauno arkivyskupijos evangelizacijos centras birželio 23-28 d.d. prie Kryžbarko ežero Kelmės rajone surengė stovyklą "Žvejų batuose" parapijų jaunimo vadovams. Iš 14 parapijų dalyvavo 65 stovyklautojai, iš kurių 3 diakonai ir 3 klierikai. Vadovavo A. Kučikas, ses. D. Verbylaitė, klierikas K. Kėvalas. Stovyklos tema – kelti apaštalo Petro gyvenimo tarpsniai: pašaukimas ir kelias į Kat. Bendriją, Taboro kalno patirtis, išgyvenimas nusigręžiant nuo Dievo ir įžvalga į stipriąsias asmenybės savybes. Stovyklos rengėjai ir dalyviai dėkingi kun. Vyt. Grigaravičiui už visokeriopą

paramą. Ketinama panašių stovyklų surengti daugiau.

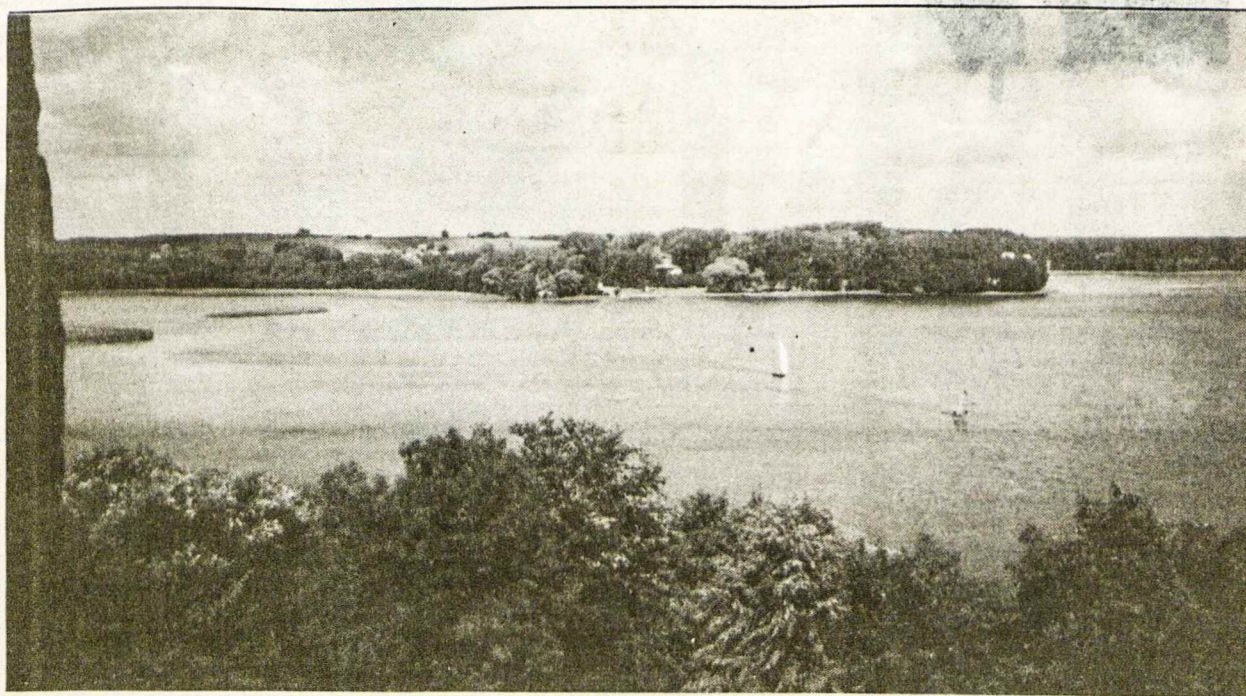
Socialinės pastoracinės tarnybos 58-iems kursų dalyviams ir 50-čiai Šventojo Rašto sielovadių tarnybos kursantų liepos 7 d. Pažaislio vienuolyne buvo įteikti baigimo pažymėjimai. Išskilmės pradėtos Mišiomis, kurias aukėjo šių kursų sumanytojas kun. G. Vitkus, SJ, pamoksle pabrėžęs, kad kursų dalyviai bandė kasdieniniame gyvenime gyventi vienybėje su Kristumi, prisiminti pareigų našta. Tokie kursai rengiami pagal Skotijos Craighead instituto parengtą ir Lietuvai pritaikytą programą. Instituto tikslas – sujungti gyvenimą su tikėjimu, skatinti darbuotis tiesos bei meilės plėtimo ir Dievo karalystės pasaulyje kūrimo srityje. Instituto direktorė ses. Ch. Anderson, FCJ, padėkojo kursų koordinatoriui I. Kupčikienei, kun. G. Vitkui, SJ, ses. B. Briliūtei, kitiems vadovams ir absolventams už ieškojimus, svetingumą ir geranoriškumą. Aukščiau minėto instituto programos pagrindui norima Kaune įsteigti Gyvenimo ir tikėjimo institutą.

Stovykla – Marijapolis įvyko liepos 3-7 d.d. Noreikiškėse, Lietuvos žemės ūkio akademijos patalpose. Ją surengė fokoliarių (ital. focolare – židynis) judėjimo nariai. Pusiaus slapti Marijapoliai vykdavo ir sovietmečiu. Šiemetiniame dalyvavo daugiau kaip 300 žmonių iš įvairių vietovių, jų tarpe apie 120 vaikų iki 14 m. amžiaus. Stovykloje vyko Mišios, konferencijos, Rožinio maldos, pasidalijimai Gyvenimo žodžiu (ištraukos iš Šv. Rašto) bei patirtimi grupelėse. Taipgi jau antrus metus – ir teologijos seminarai, ir kuriuos kviečiami kunigai, klierikai, teologijos studentai. Noreikiškių Marijapolyje buvo prisiminta fokoliarių judėjimo įsteigėja Ch. Lubich, kuriai Liubino katalikų universitete birželio 21 d. buvo suteiktas sociologijos garbės daktarės vardas. Toje išskilmėje dalyvavo apie 30 žmonių iš Lietuvos.

Vysk. Juozas Preikšas Panevėžio Šv. Petro ir Povilo šventovėje birželio 29 d., atleidę metu, Sutvirtinimo sakramentą suteikė daugiau kaip 400 jaunuolių. Dauguma tikintųjų priėmė šv. Komuniją. Pamoksle vyskupas ragino tikintiuosius būti apaštalais, nes kviečia dabartinis laikas, kai plinta pavojingos klaidos, griau-nančios religiją ir moralę. Apaštalauti reikia darbais, nes žodis šiandien atpigęs – daug prikalbėta, darbais nepatvirtinta.

Lietuvos Kolpingo draugijos namas ir aukštesniąją mokyklą Kaune liepos 6 d. aplankė Vokietijos ekonominio bendradarbiavimo ir plėtojimo ministerio C. D. Spranger'io vadovaujama 22 asmenų delegacija. Ministeris domėjosi Baltijos valstybėms skiriamos paramos panaudojimu. Dr-jos sekretorius G. Grachauskas supažindino svečius su veiklos projektais. Ministeris veiklą įvertino teigiamai ir palinkėjo sėkmės bei Dievo palaimos. Kolpingo aukštesnioji mokykla mėgina derinti verslą su Kat. Bendrijos socialinio mokyimo nuostatomis, yra vienintelė tokia valstybės pripažinta. Jai šiuo metu vadovauja D. Adlienė.

Šv. Jokūbo ligoninėje Vilniuje nuo birželio 18 d. veikia jaunimo savanorių tarnyba, suorganizuota išeivijos lietuvaite Dainos Kazlauskaitės, kuriai talkina ateitininkų medikų korporacija "Gaja".

Vygrių ežeras Suvalkų trikampyje, kurio saloje buvo įsteigtas Kamaldulių vienuolynas

Nuotr. J. Staškaus

Privatizacijos sėkmės ir nesėkmės

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Daugelyje tų bendrovių užsieniečiai turi daugumą ar net visą 100% akcijų. Tai estus ryškiai skiria nuo kaimynų. Lietuvoje tik trys įmonės \$25 mil. vertės parduotos užsienio investitoriams.

"Latvijoje ir Lietuvoje į užsienio investitorius žiūrima visai kitaip", sako Hubertus Hoffman-Hampe, PHARE patarėjas prie "Lithuanian Privatization Agency". "Estai nedelsė tarptautinėje spaudoje skelbti varžytines ir išnaudojo pirmutinę optimizmo bangą tarp užsienio investorijų Rytų Europoje".

Kuponų pradžia

Lietuva ir Latvija nepasiekė estų pavyzdžių ir valstybines įmones į privačias rankas pervedė kuponais. Tarp 1991 ir 1995 m., kai kuponų galiojimo laikas baigėsi, Lietuvoje privatizuota 2,900 įvairaus dydžio įmonių. Daugumoje atvejų kuponai atiteko įmonių vadovams ir darbininkams. Nauji savininkai nebuvo paruošti įmones reorganizuoti, ir pagrindinis privatizacijos tikslas nebuvo pasiektas.

Apie trečdalį akcijų pasilaukė valstybė, kitas trečdalis atiteko jose dirbantiems. Likutis pateko į investicijų fondus, įsteigtus akcijoms telti. Nė viena iš tų trijų grupių neturėjo kapitalo bendrovių darbui pagerinti. Trumpai tariant, pirminė privatizacijos pakopa Lietuvoje stokojo naujų verslo vadovų ir naujo kapitalo. Pervedusi didesnę dalį valstybinės nuosavybės į privačias rankas, vyriausybė sovietinio stiliu privatizaciją paskelbė kaip didelį laimėjimą. Kai 1996 m. pradžioje įvyko bankų krizė, paralyžiavusi privačių bendrovių biudžetus dėl pinigų trūkumo, paaiškėjo, kad optimizmas buvo tik tuščias burbulas.

Lėta Latvijos pradžia

Didelių objektų privatizacija Latvijoje atsiliko nuo reformų kitose srityse. 1992-94 m. buvo privatizuota 256 firmos \$140 mil. vertės. Atskiros ministerijos sava nuožiūra parduodavo valstybės nuosavybę. Toks

metodas sudarė sąlygas slaptumui ir spekuliacijai. "Iš tikrųjų visas procesas nebuvo toks blogas. Gal greičiau iš sveikos savigaitos kilo įtarumas", sako Bert Flick, "Latvian Privatization Agency" patarėjas.

Sėkmingas ar ne, šis procesas 1994 m. buvo iš pagrindų pakeistas. Nauja Valdis Birkavys vyriausybė įvedė centralizuotą privatizacijos politiką. Pirmiausia buvo įvesta kuponų programa, kuri per "Riga Stock Exchange" pardavinėjo nedidelę bendrovių akcijų dalį. 1995 m. kovo mėnesį, kai kuponų išdavimo laikas baigėsi, šitaip buvo išdalinta \$5.6 mil. vertės turto. Rezervavus 20% akcijų tarnautojams, likusi didžioji dalis buvo pasiūlyta pajėgims bendrovės reorganizuoti investitoriams.

Antra, pagal estų modelį buvo įsteigta "Latvian Privatization Agency". Kaip estų, taip ir latvių agentūra skelbia įmonių varžytines tarptautinėje spaudoje. Padedant "German Treuhand Osteuropa" patarėjams, nuo 1994 m. gruodžio varžytinėms pasiūlyti trys bloka, iš viso 125 valstybinės įmonės. Šią vasarą ruošiamas ketvirtas 28 bendrovių blokas. Nors optimistas, Flick mano, kad latviai pavelavo. "Užsienio investorijų dėmesys šiai Europos daliai pasiekė viršūnę 1992-1994 m. laikotarpyje, kurį tik estai išnaudojo. Dabar Latvija turi pasivyti, nes investicijos būtina reikalingos krašto gerovei pakelti".

Didelės strateginės bendrovės, kaip oro linija "Latavia", "Latvian Shipping Co." ir pan., parduodamos atskirai. Čia latviai atsargiai už estus. Flick aiškina: "Pradžioje tik nedidelė bendrovės akcijų dalis pasiūlyta. Kai sutariama teisinė bazė, galima parduoti didžiąją akcijų dalį neprarandant valstybės kontrolės".

Kita latvių privatizacijos žymė yra atvirumas. LPA rengia dažnas spaudos konferencijas ir informuoja apie savo darbo pažangą, kiek varžytinėse dalyvaujančių komercinių slaptumas leidžia.

Nors latvių skelbimai užsienio spaudoje susilaukė mažiau

dėmesio kaip estų, tačiau eilė iškilių bendrovių rado pirkėjų. Pvz. "Latavia" kontrolę nupirko "Scandinavian Airlines" ir pavadino "Baltic Air"; "Riga Transport Fleet" su 730 dirbančių ir 11 laivų nupirko Liberijoje registruota "Livinia Corporation"; "Latvian Tobacco Plant" dabar priklauso "Danish House of Prince" grupei.

Menki rezultatai Lietuvoje

Ir Vilnius priėmė pagrindinius estų ir latvių privatizacijos elementus: įsteigė naują privatizacijos agentūrą ir paruošė už grynus pinigus parduodamų įmonių sąrašus. Tačiau užkulisuose išryškėjo kai kurie pagrindiniai trūkumai.

Praktiškai privatizacija sustojo 1995 m. rugsėjo mėnesį, kai pasibaigė kuponų terminas. Pardavimą už grynus pinigus tvarkantis įstatymas buvo priimtas 1995 m. liepos mėnesį. Tačiau įstatymo vykdymas iki šiol vilkinamas. "Dar nė viena bendrovė Lietuvoje neparduota pagal naują įstatymą", sako Hubertus Hoffman-Hampe, EU-PHARE patarėjas privatizacijos agentūroje. Įsteigta pernai liepos mėnesį programa pradėjo veikti tik po pusmečio – 1996 m. sausio mėnesį. "Atskiros ministerijos yra atsakingos už įkainojimą ir pasirošimą privatizacijos procesui. Tačiau dažnai kyšo nenoras prarasti įmonės kontrolę, ir visas procesas vyksta labai lėtai", sako Hoffman-Hampe.

Užsieniečiai nesužavėti

Neseniai paskelbtame parodomajame objektų sąrašė iš 200 tik 120 yra bendrovės. Kiti – miestų savivaldybių parduodami pastatai. Daugumoje atvejų tik nežymi bendrovės dalis (2-10%) siūloma pirkėjui. Didelė akcijų dalis jau įmonės vadovų ir darbininkų rankose. Savam ar užsienio pirkėjui siūlomi tik likę trupiniai. Linksmi nuteikia skaitantį anglišką sąrašo kopiją: vaisių firma "Brukne" siūlo pirkti 3.51%; verslo bendrovė "Šiaurinė" – 0.18%; laidotuvių namai "Atjauta" Radviliškyje – 14.79%.

Gal tik dešimt parduodamų bendrovių gali sudominti užsienio investitorius. Tarp jų yra Mažeikių rafinerija su 3,300 darbininkų, siūlant 39%, ir "Lietuvos kuras" – abi skolų spaudžiamos. Rafinerija garsėja nepatikimu Rusijos naftos tiekimu. Įmonės vadovybė neslepia savo priešiško parduotuvai. Naujas vyriausybės sumanymas jungti sunkiai besiverčiančias energetikos srityje bendroves į vieną "Lithuanian Oil Company" ir pasiūlyti jos 30% parduotuvai, laikytinas desperatiškom pastangom gelbėti bankrotuojančias firmas. Vargu ar jos patrauks užsienio investorijų dėmesį.

Tik trys bendrovės Lietuvoje buvo parduotos užsienio firmoms. Tai įvyko prieš keletą metų, kai "Philip Morris" nupirko tabako fabriką Klaipėdoje ir "Kraft Jakob Suchard" saldainių fabriką Kaune. Vienintelis logiškas paaiškinimas, kodėl Lietuvoje delsiama su privatizacija yra bendrovių, ministerijų ir įstatymų leidėjų sluoksnių noras išlaikyti valstybės kontrolę.

Šis polinkis būdingas ir kituose Rytų Europos kraštuose, ypač kur reformuoti komunistai išsilaikė valdžioje.

Vytautas P. Zubas

A+ ONAI KARALIŪNIENEI

iškeliavus amžinybėn,

jus vyrą JONĄ KARALIŪNĄ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

S. J. Andruliai

E. P. Lukavičiai ir šeima

MYLIMAI ŽMONAI

**A+
ONAI PLENIENEI**

mirus,

jus vyrui ALEKSUI, visiems giminėms bei artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime –

B. P. Nekrošiai

J. V. Plečkaičiai

J. Pivoriūnienė

A+ M. STANKEVIČIENEI

mirus,

jus dukrai IRENAI ZUBIENEI ir visai šeimai reiškiame nuoširdžią užuojautą –

Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras

A+ MICHALINAI STANKEVIČIENEI

mirus,

dukrą v.s. IRENĄ ZUBIENĘ, sūnų JUOZĄ STANKEVIČIŲ ir jų šeimai nuoširdžiai užjaučia –

Hamiltono "Širvintos-Nemuno" tuntas

A+ MICHALINAI STANKEVIČIENEI

iškeliavus amžinybėn,

reiškiame nuoširdžią užuojautą jus dukrai IRENAI

ZUBIENEI, sūnui JUOZUI STANKEVIČIUI

bei jų šeimoms –

D.M. Jonikai

F. A. Povilauskai

O. A. Jusiai

T. J. Povilauskai

S. A. Jankauskai

A. K. Žilvičiai

S. J. Remesat

R. V. Solow

G. R. Giedraičiai

S. P. Kanopai

PADĖKA

**A+
ELENAI BITNERIENEI**

(TRANELYTEI)

Montrealyje 1996 m. liepos 5 d. iškeliavus į amžiną poilsį,

nuoširdžiai dėkojame kun. A. Žilinskiui už laikytas pamaldas ir laidotuvių apeigas.

Nuoširdi padėka giminėms, draugams ir pažįstamiems už pareikštas užuojautas, užprašytas pamaldas, gėles ir aukas "Cancer Society" draugijai.

Jūsų dalyvavimas palengvino mūsų liūdesį –

vyras Jonas Bitneris,

dukros – Vilija Wood su šeima,

Arijana Luckie su šeima

PADĖKA

**A+
ALEKSANDRUI KOCENUI,**

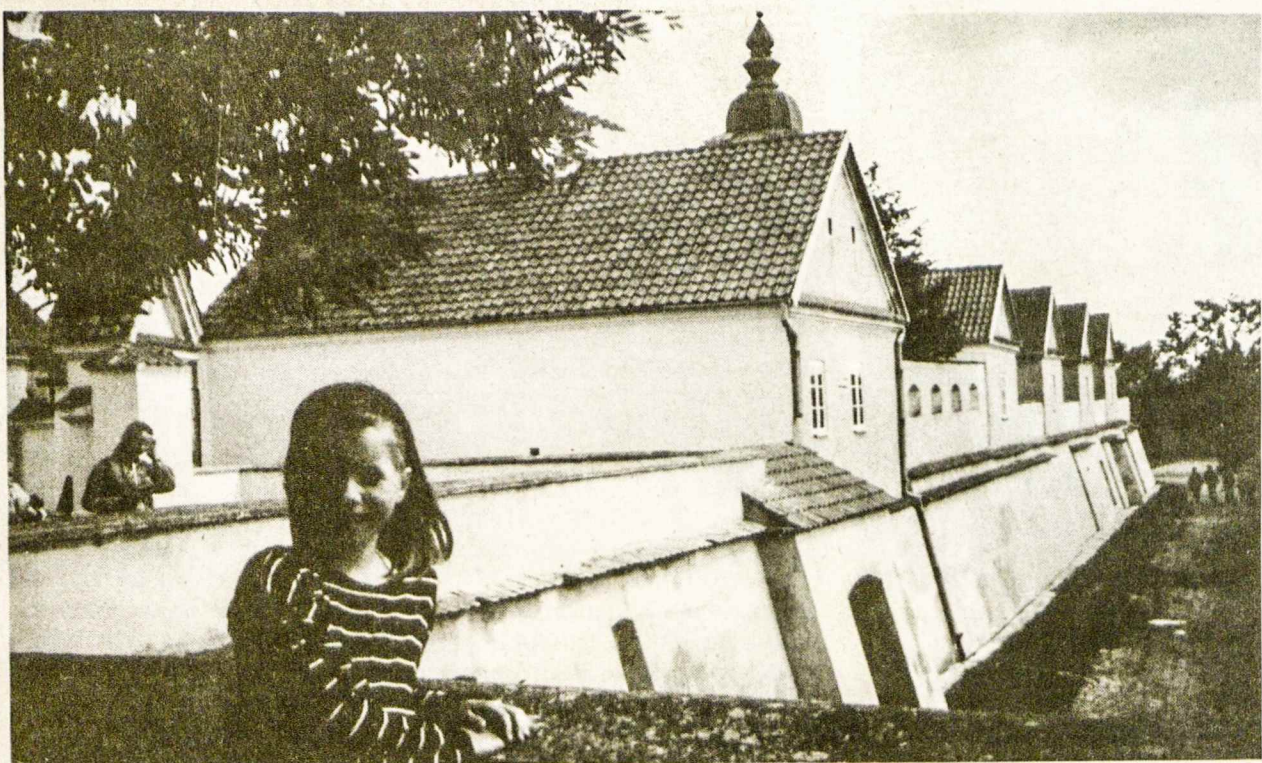
mano vyrui mirus 1996 m. birželio 24 d.,

nuoširdžiai dėkojame klebonui kun. J. Staškui už maldas laidotuvių namuose, atnašautas Mišias šventovėje ir už laidotuvių apeigas kapinėse.

Dėkojame prelatui dr. P. Gaidai už dalyvavimą pamaldose.

Nuoširdus acių artimiesiems ir draugams už dalyvavimą laidotuvių namuose, šventovėje, užprašytas Mišias ir gėles –

Aldona Kocenienė ir Marijus Kocenas su šeima

Kamaldulių vienuolynas Vygrių ežero saloje Suvalkų trikampyje. Kamaldulių vienuolija yra įsteigta XI š. šv. Romualdo Kamaldoli vietovėje, Italijoje. Vienuolija laikosi šv. Benedikto regulos – nuostatų

Nuotr. J. Staškaus

IŠ TĖVIŠKĖS LAIŠKU

Toks kasdieninis mūsų gyvenimas

MIELOJI,

Ačiū už tokį įdomų laišką. Mane taip paguodžia, padeda sustiprinti dvasiškai ir visokeriopai. Ačiū ir už prieduką – jis taip įdomiai įkomponuotas, o taipgi už laikraščio iškarpa, kuri jau įdomus tęsinys buvusios.

Prasidėjo liepa – mūsų mėnuo. Sveikinu vardo dienoje, linkiu kuo geriausios sveikatos. Kai atversite atviruką, išgirsite valso melodiją, pabandykite suokti nors kelis ratus jaunystės valso. Pabūkite, nors trumpai linksma, miela, artima – tai siučių artėjančiai vardo diena. Pamiškite, kad kažkur, kažką skauda. Pabūkite valso prisiminimų ir jaunystės sukury nors trumpai. Lai džiaugsmo kibirkštėlė suteikia jėgų nugalėti visas ligas ir liūdnumus, kurie kartais ir be reikalo grasina, baugina.

Jūsų laišką gavau birželio viduryje, tačiau nuotaika buvo ir man tokia niūri, nors ir esu, anot Jūsų, dar tokia jauna, 56, tai tik šiandien prisėdau rašyti.

Lietuvoje šalta, lietus pila kaip iš kibiro ir dar dundulis neduoda ramybės. Žiūriu į nušienautą pievą ir galvoju, kad jau šis šienelis nepareis į kluoną. Na, gal dar užaus atolas. Anksčiau nežmoniškai kaitino, o dabar be perstojo lyja. Ne visur – vietomis.

Birželio 21-22 dienomis buvau Klaipėdoje, Nidoje, Palangoje – buvo nuostabu. Švietė saulė, gražiausias dienos. O aš pirmą kartą pabuvojau Nidos kopose. Su manimi buvo ir mano vyresnysis anūkas. Jis buvo toks laimingas, kad neapsakysi. Maudėsi jūroje, Kuršių mariose, bėgiojo po smėlį, be atsidusimo užlėkė į aukščiausią kopą (52,1 m. Parindžio kopą). Nesulaukdamas, kol aš užlipsiu, dar atbėgo iki manęs ir man padėjo lipti. Vienu žodžiu, buvom laimingi, pamišau visus vargus ir pasinėriau į džiaugsmo jūrą. Tai buvo mokytojų išvyka. Birželio 23 grįžome atgal. Nuo

Raseinių pradėjo lyti ir iki šiandien, su trumpomis pertraukomis, lyja... O jau liepa.

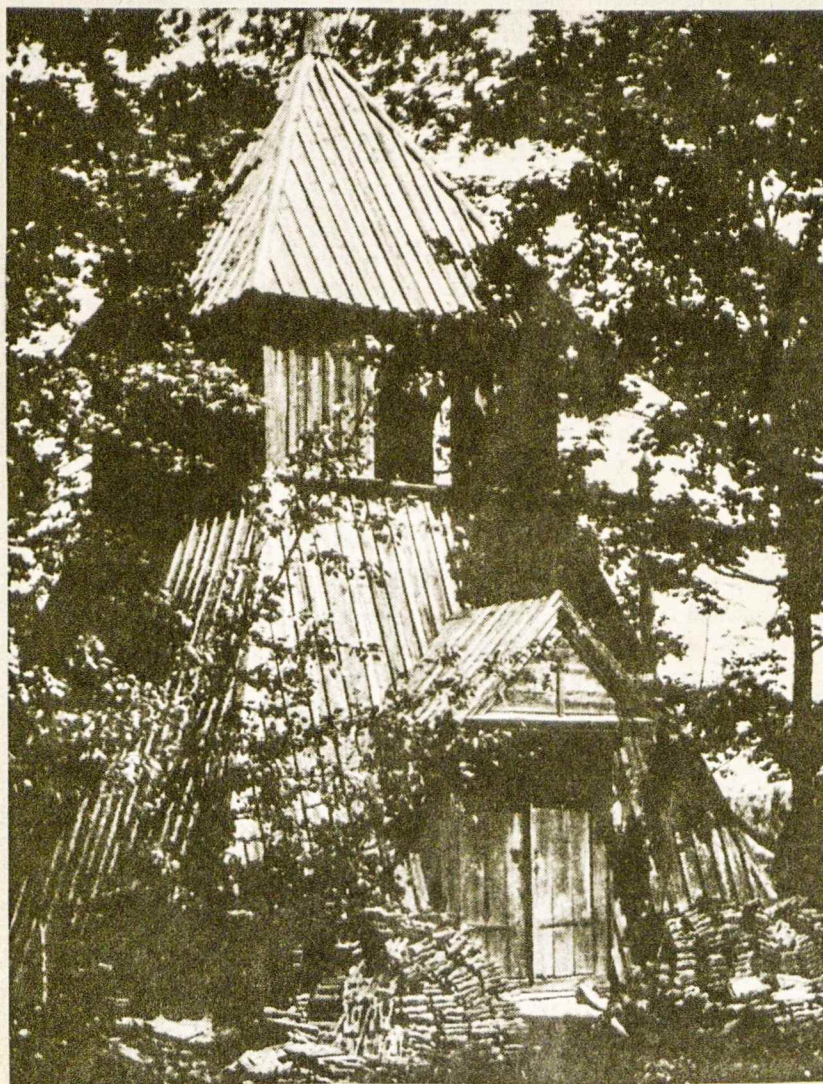
Nuo liepos 5 d. pradėsiu atostogauti. Jau skambinau į Kupiškį, pabandyti aplankyti jūsų sesutę tenai slaugnamyje globojamą. Dar nesutariau su tenyškiais. Kada galės mane pasitikti Kupiškio stotyje, tačiau, kai gausiu atostoginius (pinigus) tai dar kartą susiskambinsiu. Svarbu, kad nepablogėtų sveikata. Skambinau ir jūsų tėviškės Marytei (kaimynei), tačiau nepriiskambinau. Gal vėl jos telefonas sugedęs, nes vis rodėsi "užimtas".

Netrukus Perlojoje bus šv. Škapliernos atlidai, kaip nuo seno, atsimenate. Paprašysiu, kad sūnus nuvežtų į Perloją. Jeigu nesutiks Jūsų kaimynės Marytės bažnyčioje, tai grįždami pro jūsų tėviškę užsukime pas Marytę į namus ir jums tuomet daugiau parašysiu apie tėviškę, apstatytą 37 vilom apie Jūsų ežerą aplinkui. Ten taip gražu!

Išsiučių su šiuo drauge jums laikraštį "Ūkininko patarėją", todėl, kad ten rašo ir apie Merkinę, tai daugiau ar mažiau atspindi mūsų šiandienybę. Be to, nenorėjau, kad sudužtų atviruko įrašas su muzika (kad ir ne Lietuvoje gamintais, bet užrašas lietuviškas).

Jūsų sūnams nepatariu važiuoti į Lietuvą (kol kas). Protinigiems čia sunku. Mes jau apsipratę, o žmogus, gyvenęs laisvėje, labai greitai gali palūžti pamatęs tiek daug šunybių. Atvažiuoti į svečius – kas kita, bet gyventi – nepatariu, patikėkit manim. Tegul dar palaukia. Vis dėlto bus tokia Lietuva, kokia turi būti, kokios tikimės ir norime, o dabar tai dar toli gražu iki normalios Lietuvos.

Beje, į APPLE kursus greičiausia nevažiuosiu, nes net nežinau, ar jie bus, kadangi neskaičiau spaudoje. Be to, nežinau, ar dar dirbsiu kitais metais, ar jau ne, gal jau pensininkausiu. Zina

Sena medinė varpinė Verpenos bažnytkaimyje, Kelmės rajone
Nuotr. H. Paulausko

Valandėlę sėdžiu prie tuščio lapo – nežinau nuo ko pradėti po tokios ilgos tylos. Kas pas jus, kaip laikotės? Aš neturiu kuo pasigirti. Praėjo žiuri žiema, tokia ilga dar niekuomet mano amžiuje nebuvusi ir taip šalta, net ir tuomet, kai mes keturios Kaune, Žemaičių g-vės gale, turėjome butuką, lankydamos mūsų kursus, kai studentai gyveno gretimam name su jų mama, kai greta įsikūrė Valius su artimaisiais, o mes vis pritrūkdavom centų iš tėvų ir susikūrenom tuomet net vienos lovos lentas prakurom... Štai jau ir vasaros ne kiek liko, tik dvasinis sustingimas ir depresija.

Nuo kovo 15 d. pusantro mėnesio gulėjau ligoninėje. Atėjusi aplankyti buvusi mano bendradarbė slaugė rado mane sunkiai bronchinės astmos stovyje, tai ant rytojaus atvažiavo ir išsivežė. Ligoninėje, darant analizes, paaiškėjo, kad aš turiu skrandžio žaidimą. Skrandžiui seniai negalavau, bet vis nekreipiau dėmesio. Sako, žaidžia, ne vėžinė, bet kas ten žino, šiandien gal ne, o rytoj gali pasidaryti. Tiek jau tu. Rodos ir numirti jau norėčiau. Labai bijau ilgos ligos.

Gegužės mėn. vienai savaitei buvo parvažiavę vaikai (anūkė su vyru) su draugais atšvesti jų vedybų penkmečio. Jiems, atrodo, neblogai sekasi, patys vieni vėrėsi Vokietijoje. Jis įsidarbines benzo kolonijoje, o į darbą eina pakaitom abu – kuris laisvesnis. Jis jau greit baigs studijas, rašo diplominį darbą. Žadėjo parvažiuoti rugpjūčio ar rugsėjo mėn. ilgesniame laikui. Gegužėje buvo parvažiavę su draugais vokiečiais studentais, jų dviem mašinom. Vienas jų jau kelintą kartą pas mus atvažiuoja. Šį kartą vis buvo apistoję jo tėvų (žento) namuose. Jie pasistatę dviejų aukštų namą, gyvena dviese – yra daug laisvos vietos.

Grįžusi iš ligoninės, sodą, daržą radau sutvarkytą, nugrębstytą, sukastą. Aš gi, nors sunkiai rėpliodama, padedant kaimynei, anūkės mamai, apsisėjau, apsidodinau. Viskas lyg ir neblogiausiai auga, nors beveik kas dieną lyja, nešilta. Tik pamidorai, agurkai žydi, bet prastai mezga.

Su didele baimė laukiu rudens, o ypač žiemos. Neduok Dieve, jei bus vėl tokia šalta! Norėčiau pasistatyti krosnelę, kad pasikūrus ir aplinkui būtų kiek šilčiau, o dabar tik vienam kambariui, o visur kitur minusinė temperatūra. Virtuvėje pr. žiemą ant stalo viskas į ledą sušaldavo. Betgi dabar rasti krosnelę miestui labai sunku. Tos profesijos žmonės jau užmiršta, naujų neruošia. Užkurti mūsų centrinį visam nameliui nėra ko nei svajoti, nes anglių tona 350 litų, o dujas turiu tik virimui – balioną. Aš pati iš namų beveik neišeinu. Sūnaus mašinos nėra – nuo pernai stovi išardyta. Vargu, ar iš viso kada judės.

Pajauta

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvį Namus)

Tel. 416 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Sužalotos sąžinės skriaudos

AURELIJA M.
BALAŠAITIENĖ

Su liūdesiu ir pasipiktinimu sekėme Lietuvos bankų skandalus, pinigų išievojimus, didelių sumų dingimus, o smulkūs indėlininkai, savo prakaito vaisius patikėję bankams, liko beveik elgetomis. Aukštas ir pelningas pozicijas užėmę asmenys sugebą išvengti bausmės, nors stambios aferos su laiku iškyla aikštėn, tačiau nėra kam atlyginti nuostolius ir neatsiranda būdų nusikaltusius patraukti atsakomybėn, nes su pinigais galima ir laisvę nupirkti, ir niekinti bet kuriuos pilietinius ar krikščioniškus įsipareigojimus. Tie, kurie prieina prie kurios nors svetimos vertybės ar turto, griebia sau ir tik saugojasi, kad nebūtų priversti atsisteiti.

Užsienio lietuviai suorganizavo Lietuvos našlaičiams ir seneliams remti šalpos fondus, telkia medikus su Lietuvoje neprieinamais sveikatos patarnavimais; mokytojai, keliaudami savo lėšomis, darbingai praleidžia Lietuvoje vasaros atostogas, stengdamiesi suvakarietinti ir sumoderninti Lietuvos mokyklas, bet dar nėra metodų atgaivinti penkis dešimtmečius žalotą lietuvių sąžinę. Tai, kas mūsų pasaulyje laikoma blogiu, penkis dešimtmečius Lietuvoje buvo natūrali kasdieninio gyvenimo apraška, būtinumas prapti prie brutalaus, pasirinkimo neturinčios aplinkos, kai bet kokiomis priemonėmis reikėjo kovoti už būvį ir išlikimą. Buvusi ekonominė santvarka skatino verstis, savinantis bet kokį prieinamą turtą, nes, pagal komunistinę ideologiją, viskas priklausė visiems, tačiau iš tikro – niekam... Sunku po penkių dešimtmečių išplėsti iš širdies ir sąžinės giliai šaknis įleidusias klaidingas gėrio ir blogio sąvokas.

Prieš kelerius metus kilo didelis turistų nepasitenkinimas dėl Lietuvos pasienio muitininkų ir tarnautojų kyšių reikalavimo, juos užlaikant beveik išsą parą ilgose automobilių eilėse. Tik tie, kurie nepagalėdavo gero kyšio, buvo greitai ir be eilės praleidžiami pravažiuoti sieną. Valstybės kontrolieriaus pa-

reigas ėjęs Kazimieras Uoka paskyrė specialius prižiūrėtojus prie pasienio tarnautojų ir muitininkų, kad toji ecdinga orak-tika baigtųsi. O koks buvo rezultatas? Padidėjo kyšiai...

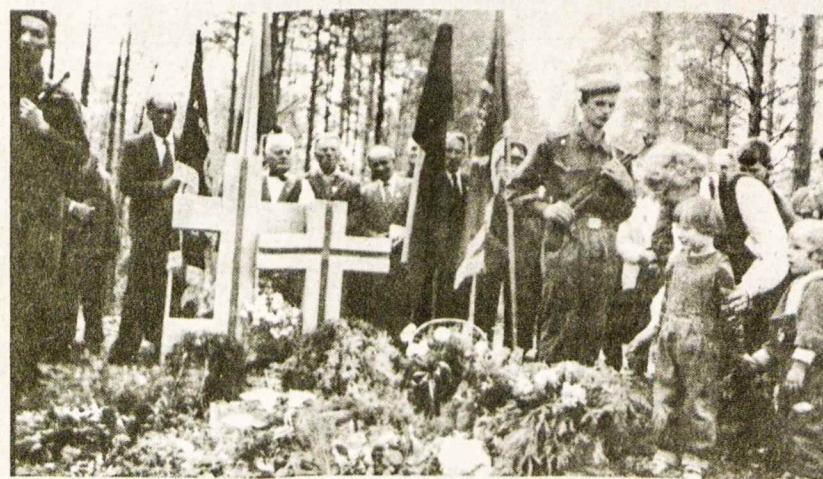
Mano vieno bičiulio Vilniuje dukra, baigusi gimnaziją su labai gerais pažymiais, stengėsi įstoti į vieną aukštojo mokslo instituciją. Deja, nepavyko, nes reikėjo administratoriui įteikti tūkstančio dolerių vertės "dovaną", o kuklūs tėvų indėliai tuo tarpu buvo "užšaldyti" LAIB banke.

Paskutiniuoju metu skelbiamos paskalos apie Vytautą Landsbergį, kuris visame plačiame pasaulyje pagarsėjo kaip didvyriškas laisvės kovos pionierius, davęs pradžią Sovietų Sąjungos žlugimui. Net norvegai, jį apdovanoję reikšminga taikos premija, jau pradeda dėl tų šmeižtų nerimauti, o Lietuvos "statistika" paskelbė Landsbergį "turtingiausiu Lietuvos asmeniu". Tai jau plačiai komentuojama ir užsienio spaudoje.

Nėra gėda būti turtingu, bet sąmoninga užuomina į neva to turto neaiškią kilmę yra skaudūs įžeidimas asmens, kuris taip garbingai išgarsino užmirštą Lietuvos vardą. Tačiau nepastebime turtingųjų sąrašuose ar statistikos asmenų, kurie praturtėjo iš bankų krizės, ieškvojimų ar kyšių... Šmeižtai jau tapo kasdieninio Lietuvos gyvenimo reiškiniais – net ir a.a. Stasys Lozoraitis yra gavęs KGB kolaboranto "titulą", nors tą šmeižtą jau skleidžia užsienio lietuvis...

Daug metų prabėgs, kol pasveiks sužalota Lietuvos žmonių sąžinė. Sunku juos kaltinti ir smerkti, nes buvo neįmanoma atsispirti prieš smurtu ir prievarta darytą intensyvią dorovės grovimą. Krikščioniškos meilės įkvėpti, mes turime jiems atleisti, bet neturime teisės toleruoti nepateisinamų, žalingų veiksmų, kurie daro skriaudą ir pavieniams asmenims, ir visai respublikai.

Lietuvos atgimimo viltis glūdi jaunose kartose, į kurias (Nukelta į 4-tą psl.)

Ažuolų vainikais išpuošta Kabelių šventoriuje, Varėnos rajone, platinamos patriotinės knygos. Straipsnio autorė A. Garmutė jas užrašo savanoriui ir moksleiviui
Nuotr. St. Gajausko

Viečiūnų miške, Varėnos rajone, atidengiamas paminklas Pietų Lietuvos partizanų vado J. VITKAUS-KAZIMIERAIČIO štabo žeminės vietoje. Priekyje iš dešinės – vado provaikiai, už jų Druskininkų tremtinių skyriaus pirmininkė ELENA MIKUČIONIENĖ, 1996 m. birželio 29 d.
Nuotr. St. Gajausko

Kur ošia laisvę šilai

Pietų Lietuvos partizanų vadą Juozą Vitką-Kazimieraitį prisimenant

Didžiojo liepų medonešio pabaigoje bičiulių žemėje – Dzūkijoje įvyko neeilinis Tėvynės patriotų sąskrydis. Į renginius, skirtus įžymaus Pietų Lietuvos partizanų vado Juozo Vitkaus-Kazimieraičio žūties 50-osioms metinėms paminėti mane pakvietė Kaune gyvenantis vienas iš penktojo sūnų. Tad nedelsdami kauniečiai tremtiniai ir buvę partizanai susiorganizavome automobilį ir leidomės į kelionę.

Laisvės kovotojų gretose kovoję nemažai Lietuvos kari-ninkų. Aukštojo rango jų tarpe buvo tik du – generolas Motiejus Pečiulionis ir pulkininkas leitenantas Juozas Vitkus. Jis buvo kadrinis kariškis, Bruselio

karo akademijos auklėtinis, dar 1942 m. Vilniaus pogrindyje įsteigtos antinacinės ir antikomunistinės organizacijos vienas iš vadovų. Antrosios bolševikų okupacijos pradžioje J. Vitkus – bandė įsteigti Kaune pasipriešinimo pajėgų štabą. Čia tai buvo pernelyg pavojinga. Todėl 1945-ųjų vasarą jis pasitraukė į Mar-cinkonių valsčių, tapo Dzūkijos ir visos Pietų Lietuvos partizanų vadu.

J. Vitkus-Kazimieraitis buvo santūrus, tvarkingas ir draus-mingas karininkas, tikras pavyz-dys savo pavaldiniams. Jį labai vertino kitas garsus Lietuvos partizaninių ginkluotų pajėgų vadas Adolfas Ramanauskas-Vanagas. J. Vitkus-Kazimieraitis žuvo 1946 m. liepos 2 d. Žaliamiškyje, netoli Leipalingio, būdamas 44 metų amžiaus.

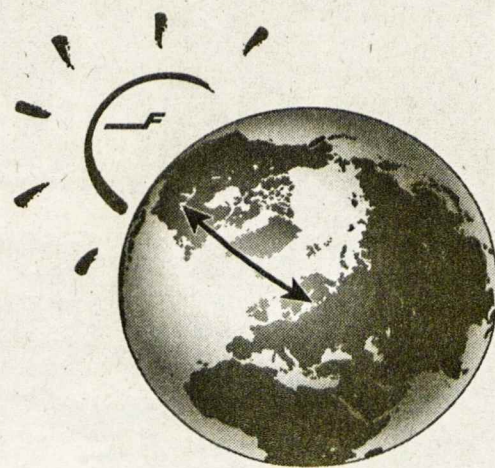
Varėnos rajonas – vienas iš didžiausių Lietuvoje, žaliais šilais ir upelių vingiais išraižytas, – ištikimai saugo partizanų prieglobsčio ir kovų vietas. Pulkininkui J. Vitkui-Kazimierai-čiui atminti renginiai prasidėjo šv. Mišių auka jaukioje Kabelių šventovėje. Jaunas kunigas – va-do vaikaitis – pašventino lentą, atidengtą prie girininkijos, ku-rijoje konspatyviai dirbdamas girininku pulkininkas J. Vitkus pradėjo telkti partizanų dalinius ir ryšininkų tinklą. Vado pagerbti atvyko žinomi dzūkų partizanai ir politikaliai: Lie-tuvos politinių kalinių ir trem-tinių sąjungos Varėnos skyriaus pirmininkas Vytautas Ka-ziulionis, V. Juškevičius, K. Gu-tauskas, V. Korotiejus, Vilniaus miesto meras A. Vidūnas, sa-vanoriai, šauliai, tremtinių cho-rai ir ansambliai, kraštotyros entuziastai ir istorikai.

Nuaidėjus pagarbos sal-vėms, ilga automobilių vilkstinė pasuko į kitą rajono pakraštį. Viečiūnų miško tankumyne, kur buvo vadavietės žeminė, iškilę du kryžiai skendėjo gėlėse. Po trumpo minėjimo iškilmių daly-viai pasistiprino partizaniškais pietumis.

Diena pakrypo vakarop, kai dulkėtais kaimų keliais, pro is-torinę Liškiavą pasukome Lei-palingio link. Žaliamiško pa-kraščys. Sodyba, atsirėmusi į šil-lą. Nedidelėje laukymėje, tarp išlakai usių ir ažuolų, Kazimie-raičio žūties vietą žymi jo sei-mos 1990 m. pastatytas koplyt-stulpis. Pagarbos apeigos tęsia-si. Atsargos pulkininkas, buvęs partizanais alytiškis Juozas Pe-traiška dalijasi kovų atsimini-mais, kalba buvę politikaliai, išlikę gyvi laisvės kovų dalyviai. Garbės rinkiuotėje sustoja gau-sus būrys Kazimieraičio artimų-jų: smuikininkai, gydytojai, inži-nieriai. Vaikai, vaikaičiai, pro-vaikaičiai. Ne tik jie – visa Lie-tuva nepamiršta savo didvyrių. Ypač čia, Dzūkijoje, kur nuo amžių ošia Laisvę šilai.

Antanina Garmutė

THE BEST AIRLINE UNDER THE SUN.

TORONTO TO VILNIUS.

Mūsų saulėtame pasaulyje nėra tokios oro linijos, kuri aptarnavimu, patogumu, patikimumu ir saugumu pralenktų "Finnair". Norintiems patirti šiaurės Europos grožį ir kultūrą, "Norvista Tours" siūlo puikiausias keliones. Pakeitėme "Finncharter" pavadinimą, nes "Norvista" aiškiau perduoda mūsų siūlomų kelionių perspektyvas Skandinavijoje ir kituose šiaurės Europos kraštuose. Tik nepasikeitė "Finncharter" įgyta ilga patirtis ir pagarsėjęs sumanumas organizuojant keliones. "Finnair" ir "Norvista" – kartu mes nušviesim Jums kelią į malonių vasaros nuotykių pasaulį.

\$975⁰⁰*
FROM

Norvista

Finnair is a partner in AEROPLAN.

GATEWAY TO THE WORLD

Contact your travel agent or call Norvista Tours at (416)222-0203 or 1-800-461-8651.

Non-stop Toronto-Helsinki flights run Sundays & Wednesdays, May 29-September 8, 1996.
*Some restrictions apply. Applicable airport taxes not included.

LAISVOJE TĖVYNĖJE

JAV JŪRININKŲ DOVANA

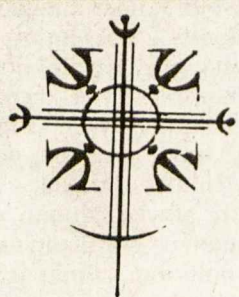
Draugiškam keturių dienų vizitui Klaipėdai buvo atplaukęs JAV pakrančių apsaugos laivas "Gallatin". Jo igulos savanoriai per tris dienas atremontavo Klaipėdos vaikų globos namus Smiltelės gatvėje. Juose patogiau susitvarkė 78 gyvenantys vaikai, kurių devyni yra visiškai našlaičiai.

PERLAIDOTI PETRAŠIŪNUOSE

Liepos viduryje iš JAV Vilniun buvo pervežti ir Kauno Petrašiūnų kapinėse perlaidoti žymiųjų Lietuvos socialdemokratų palaikai – Stepono Kairio (1878-1964) ir Kipro Bielino (1883-1965). Jie abu norėjo būti perlaidoti nepriklausomybės atgavimo Lietuvoje ir šį pagedavimą buvo įrašę paliktuose testamentuose. Urnų su pelenais perskraidinimą Vilniun suorganizavo JAV lietuvių socialdemokratų sąjungos pirm. Jonas Valaitis, jas atlydėjęs su giminėmis. Daivos Rinkevičiūtės pranešimu "Lietuvos ryte", Vilniuje urnos su artimųjų ir bendražygių palaikais buvo atvežtos Lietuvos seimo kieman. Ten prie palaidos prisijungė ir su savo vėliava jų laukė Lietuvos knygnešių draugijos nariai. Mat Kipras Bielinis, kurio pelenai buvo atvežti iš JAV, yra turbūt žymiausias Lietuvos knygnešio Jurgio Bielino sūnus. Seimo kieman atvežtas urnas su velionių pelenais pastatė Lietuvos vyriausybės ir seimo atstovai. Kariuomenės garbės sargyba jas nunešė į seimo rūmus. Gėlių vainikus ant pakylės prie urnų ten padėjo Lietuvos prez. A. Brazauskas, krašto apsaugos ministras L. Linkevičius, seimo pirm. Č. Juršėnas, Lietuvoje atkurtą socialdemokratų nariai. Sekančią dieną urnos su pelenais buvo nuvežtos Kaunan ir perlaidotos Petrašiūnų kapinėse.

DU PAMINKLAI ŠILUVOJE

Baigiantis II D. karui, antrajai okupacijai sugrižtantys sovietai Raseinių apskrityje centrą rado beveik sunaikintą. Okupacinis jų režimas laikinai turėjo persikelti Šiluvon. Vytauto Matjašaičio pranešimu "Lietuvos aido", tada enkavedistai ir sribai kruvinojo teroro siautėjime nukankintus žmones mėsavardį į betoninį Šiluvos tualetą ir dabar tebestovintį su užkaltais langais. Aikštės pakraštyje jau yra pastatytas paminklinis akmuo, skirtas sovietinio 1944-45 m. teroro aukų atminimui. Daugiatonio akmens paminklą su dedikacijos įrašu suprojektavo komercinis dail. Zigmastas Vaitkevičius ir skulptorius Gintaras Gailius, o jo pastatymą

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

Lougheed's Limited
šeima ir tarnautojai

"Žmonės, kurie atjaucia kitus"

Sudbury Ontario

suorganizavo Šiluvos klebonas kun. Leonas Kalinauskas. Prie šventovės patys šiluviečiai yra pastatę kuršeniškio tautodailininko Adolfo Turausko koplytstulpį Lietuvos partizanų generolui laikytam iš Šiluvos kilusiam Vytautui Jonui Žemaičiui. Seno ažuolo kamieną koplytstulpiui parūpino buvęs Kuršėnų miškų urėdas Vladas Kavaliauskas. Šiuos paminklus pašventino ir Mišias Šiluvos šventovėje atnašavo vysk. Sigitas Tamkevičius.

ŠVENTOVĖ ELEKTRĖNUOSE

Vatikano nuncijus Lietuvoje arkiv. J. M. Garcia liepos 28 d. pašventino naująją Marijos Kankinių Karalienės šventovę Elektrėnuose. Pirmąsias Mišias toje šventovėje koncelebravo: Kasiadorių vysk. J. Matulaitis, klebonas kun. J. Sabaliauskas ir iš Vokietijos atvykęs prel. A. Bunga bei kitų parapijų vietinių kunigai. Naujos modernios šventovės projekto autorius yra architektas Henrikas Šligalis. Baltai nudažyta šventovė pastatyta iš lietuviškos medžiagos, tik grindys išklotos itališkais plytelėmis. Šventovė turi 500 sėdimų vietų, bet gali sutalpinti apie 3.000 maldininkų. Ji turės tik vieną seną varpą, kuris buvo rastas užkastas Pivašiūnų parapijos žemėje. Ji naujai Elektrėnų šventovei padovanojo Kasiadorių vysk. J. Matulaitis. Šventovės statybą, pradėtą 1990 m., pradžioje vykdė Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės valdyba, o nuo 1993 m. statybos darbus ūkiniu būdu tvarkė pati Elektrėnų parapija, finansinės paramos gaudama iš vyriausybės. Klebono kun. J. Sabaliausko duomenimis, Marijos Kankinių Karalienės šventovės statybą kainavo apie šešis milijonus litų.

GUDŲ JAUNIMO PROTESTAS

Vilniečius nustebo Gudijos nepriklausomybės dienos minėjimas, susietas su Lietuvos gūdų jaunimo sąjungos protesto demonstracijomis. "Lietuvos aido" atstovė Jūratė Damulytė praneša, kad Vilniaus senamiestyje skambėjo geduliniai maršai. Gatvėse buvo nešamas karstas su komunistiniais simboliais ir dabartinio Gudijos prez. G. Lukašenkos atvaizdu, o invalido vežimėlis buvo tempiama dabartinio Gudijos ir Lietuvos vėliava, perristas juodais kaspiniais. Pasak Lietuvos gūdų jaunimo sąjungos pirm. V. Savenkovo, demonstracijomis buvo norima atkreipti Lietuvos gūdų dėmesį į kritišką politinę Gudijos būklę. Esą Gudijoje dabar nėra nė vienos dvylikmetės mokyklos su dėstomąja gūdų kalba, nors tokią mokyklą gūdai turi Lietuvoje. Pasak V. Savenkovo, nesunku įsivaizduoti, kokiame būklėje ten yra atsidūrusi gimtoji gūdų kalba. Demonstrantai prie Gudijos ambasados Vilniuje priėmė rezoliuciją, smerkiančią žmogaus teisių pažeidimus Gudijoje, kitaminių ir spaudos persekiojimą, nutrauktas Gudijoje pradėtas reformas. Pasaulio gūdams skirtame atsišaukime netgi pabrėžiama, kad tokiose aplinkybėse jų sąskrydį gal būtų geriau rengti ne Minske, o Vilniuje. Taip savo pranešimą "LA" liepos 27 d. laidoje baigia J. Damulytė, Vilniuje demonstravusiam Lietuvos gūdų jaunimui prie Gudijos ambasados sudeginus visą komunistinę atributiką su ambasadoriaus iškamša.

V. Kst.

Hamiltoniško "Gyvataro" šokėjai, dalyvavę Dešimtojoje tautinių šokių šventėje Čikagoje 1996.VII.6

Nuotr. Z. Degučio

Hamilton, Ont.

PRISIMINDAMI a.a. MICHALINĄ STANKEVIČIENĘ ir reikdami užuojautą dukrai, sūnui ir visiems artimiesiems, Kanados lietuvių fondui aukojo: \$30 – J. E. Bajoraičiai; \$20 – J. Stankus, Z. Čečkauskas, P. Žulys, P. E. Armonai, J. G. Krištolaičiai, A. S. Janauskai, Z. Ald. Stanaičiai, K. L. Meškauskai, J. R. Pleiniai, J. I. Jokubynai, K. Meškauskienė; \$10 – P. M. Šiūliai. KLF dėkoja už aukas. A. a. Michalinis Stankevičienės (Irenos Zubienės mamos) atminimui, užjaučiant artimuosius, Pagalbai Lietuvos vaikams sukojo: \$40 – A. K. Žilvyčiai; \$30 – T. J. Povilauskai; \$25 – M. V. Kazlauskai; \$20 – A. Di Feo, E. A. Grajauskai, E. K. Gudinskai, D. L. Gutauskai, D. P. Jankai, D. M. Jonikiai, S. P. Kanopai, A. A. Mikalauskai, R. Pakalniškienė, F. A. Povilauskai, S. J. Remesat, Z. P. Sakalai, B. Sadauskienė, L. D. Stukai, V. Šniuolienė, D. Vaitiekūnienė, A. P. Volungė, \$15 – B. A. Pareščiai, Z. Vainauskai; \$10 – O. J. Kareckai, V. P. Lukošiai, S. Panavičienė, A. F. Pietrantonio, A. S. Urbonavičiai; \$5 – F. M. Gudinskai.

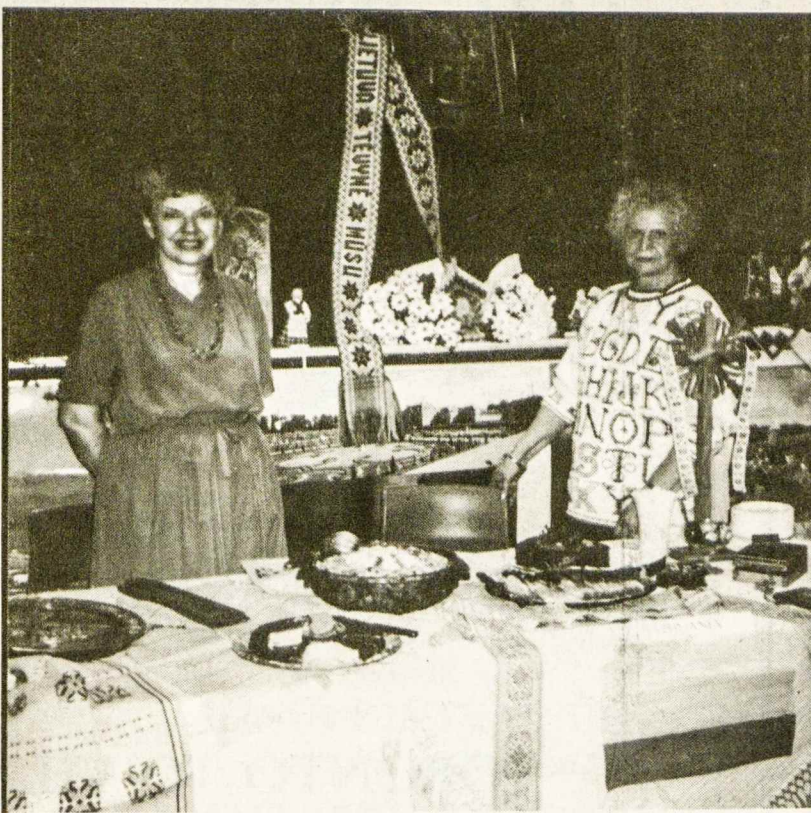
A. a. Elenos Šimaitienės atminimui: \$30 – B. Perkauskienė; \$20 – A. Bungardienė, A. Garkūnas, E. K. Gudinskai, V. P. Lukošiai, M. A. Pusdešriai, B. Sadauskienė, O. B. Steponavičiai, A. K. Žilvyčiai; \$10 – G. Agurkienė, E. A. Grajauskai, M. J. Rybji.

A. a. J. Strodoskio atminimui: \$20 – A. K. Žilvyčiai;

A. a. Vlodo Matulickio atminimui: \$20 – D. M. Jonikiai.

A. a. Severinos Bačiūnienės atminimui (užjaučiant seserį Genuotę Agurkienę pirmųjų metinių progai): \$20 – A. Mačiulienė, B. Perkauskienė, M. A. Pusdešriai. Visų mirusiųjų artimuosius nuoširdžiai dėkojame. Aukos: \$170 – A. J. Kuzmickai; \$136 – V. Kuzmickas; \$100 – P. Gecas; \$50 – V. J. Augėnai, E. Laukys, P. Martišius; \$30 – B. M. Pakuliai; \$25 – A. P. Česnuliai, V. Gecas, S. R. Pakuliai, J. O. Širvinai, K. M. Smith; \$20 – J. J. Kisielaičiai.

PLV komitetas

JULIJA ir ZITA KAULIENĖS tarptautinėje valgių ir liaudies meno parodoje Vankuveryje su lietuviškais valgiais ir kitais rodiniais

džiai užjaučia ir už aukas dėkoja PLV komitetas. Dėkojame A. Lukos už \$30 auką mūsų veiklai.

DANUTĖ JONIKIENĖ savo giminių ir draugų tarpe rugpjūčio 7 d., Giedraičio klubo patalpose atšventė gimtadienį. Ta proga PLV komitetas sveikina savo mielą narę, Žemaičių išvardinti pobūvio dalyviai, sveikindami Danutę, vietoj dovanų suaukojo Pagalbai Lietuvos vaikams \$710: P. A. Armonai, A. O. Budninkai, G. P. Breichmanai, E. J. Bajoraičiai, A. Čerškienė, A. Didžbalienė, J. Z. Didžbaliai, D. E. Eringiai, G. R. Giedraičiai, S. Janauskienė, D. A. Jusiai, M. Jonikas, M. V. Kazlauskai, E. A. Kybartai, J. G. Krištolaičiai, J. Kežinaitis, V. Kežinaitis, S. J. Miškiniai, D. B. Mačiai, A. Matulic, A. A. Pilpavičiai, F. A. Povilauskai, A. Prancėvičius, J. Paškevičienė, S. J. Remesat, Z. J. Rickai, Z. P. Sakalai, E. V. Sakai, D. G. Skaisčiai, L. D. Stukai, A. J. Stukai, J. V. Svilai, R. V. Solow, J. Stanaitis, J. Stankus, J. Vyšniauskaitė, F. Vencėvičienė, M. Vaitonienė, A. K. Žilvyčiai, M. J. Zubrickai, I. P. Zubai. PLV komitetas dėkoja mielai narei už aukas.

ALFONSA IR LINDA KUZMICKAI, iš Paris, Ont., rugpjūčio 2 d. atšventė savo 50 metų vedybinę sukaktį. Juos pagerbė daug giminių bei draugų iš tolimų ir artimų aplinkinių. PLV komitetas prisideda prie sveikinimų, linkėdamas suakutinininkams daug laimės ir sveikatos ateitį. Sukutinininkams pagėdaujant, vietoj dovanų suaukojo \$731. Aukos skiriamos PLV veiklai, už ką jiems nuoširdžiai dėkojame. Aukos: \$170 – A. J. Kuzmickai; \$136 – V. Kuzmickas; \$100 – P. Gecas; \$50 – V. J. Augėnai, E. Laukys, P. Martišius; \$30 – B. M. Pakuliai; \$25 – A. P. Česnuliai, V. Gecas, S. R. Pakuliai, J. O. Širvinai, K. M. Smith; \$20 – J. J. Kisielaičiai.

PLV komitetas

Sault Ste. Marie, Ont.

A. a. VALTERIS JAKOMAITIS staiga mirė General ligoninėje 1996 m. rugpjūčio 7 d., išgyvenęs 72 metus. Liko liūdesyje žmona Aukšė, 5 pavaikai ir 5 vaikai bei jų šeimos. Velionis buvo pašarvotas Arthuro laidojimo namuose. Religinės apeigos atliko ir jautrų pamokslą pasakė kun. Viktoras Amadio. Po pamaldų jo kūnas buvo nuvežtas į Greenwood kapines ir krematoriume sudegintas. Velionis gimė 1924 m. Klaipėdos krašte. 1947 m. atvyko į Kanadą miškų darbams. Po to įsikūręs Sault Ste. Marie mieste dirbo namų statytoju. Palaikė glaudžius ryšius su tautiečiais.

A. a. VLADAS MOCKUS mirė Tendercare slaugos namuose 1996 m. vasario 12 d., sulaukęs 77 metų amžiaus. Velionis buvo pašarvotas O'Sullivan-Donnelly laidojimo namuose ir vasario 15 d. po gedulinį Mišių iš Blessed Sacrament šventovės jo kūnas Greenwood krematoriume sudegintas. Velionis daug dirbo lietuviškoje veikloje. V.V.

Windsor, Ontario

WINDSORO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS valdyba š. m. rugsėjo 1 d., tuoj po pamaldų, parapijos salėje rengia smagų suėjamą. Visi turės progos gardžiai pavalgyti, atsisveikinti įvairiais gėrimais ir išmėginti laimę turtingoje loterijoje. Valdyba kviečia į visą Windsorą ir aplinkinių lietuvių dalyvauti pasikutiname šių metų renginyje. Iki pasimatymo!

Valdyba

Vancouver, B.C.

TARPTAUTINĖ PARODA. 1996 m. gegužės 22 dieną Šv. Tomo Akviničiaus katedroje mokyklai Šiaurės Vankuverio buvo surengta tarptautinė valgių ir liaudies meno paroda. Julija ir Zita Kaulienės su ruošė lietuvių skyrių. Tarp 32 tautybų lietuviškos pasisekė atkreipti dalyvių dėmesį lietuviškom juostoms, audiniams, medžio drožiniams. Paruošti valgiai buvo greitai išparduoti. Raguolio tortas, braskių, mėlynų ir varškės vyniotiniai blyneliai bei kimša laiša susilaukė daug pirkių. Pajamos buvo paskirtos "Birth Right" draugijai. J.K.

Sužalotos...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

ir Katalikų Bažnyčia, ir jaunimo organizacijos turi atkreipti ypatingą dėmesį. Tiek skautai, tiek ateitininkai yra pozityvūs, jaunimą į dorą kelią vedančios jėgos, todėl užsienio lietuviams reikia Lietuvoje skatinti tų organizacijų veiklą, jas remti, joms parūpinti veiklos ir ideologinę medžiagą, lėšas bei kitokio pobūdžio dovanas. Tos organizacijos veikė prieškarinio nepriklausomoje Lietuvoje, buvo okupantų uždarytos, o jų narių beveik neliuko Lietuvos gyvyjū tarpe. Užsienio lietuviams tas organizacijos atgaivino, tęsė jų veiklą ir pokario išvietintųjų asmenų (DP) stovyklose, ir vėliau juos priėmusiose demokratijose.

Nepaisant dabartinės Lietuvos skandalų ir negerovių vis dėlto reikia džiaugtis jos atgauta nepriklausomybe ir turėti viltį, kad su laiku jos dvasia ir sąžinė atgims. Mūsų meilė savo tautai ir kantiybė bei konkreti parama tebūnie tvirtas Lietuvos respublikos ramstis.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel 905 383-9026

154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Aniceto Simučio, buvusio ilgamečio Lietuvos konsulo Niujorkoje, archyvai lig šiol buvo saugojami ALKOJE. Mat A. Simutis yra ir ALKOS direktoriato narys. Šiuos archyvus gegužės 17 d. kelionei į Lietuvą paruošė A. Simutis, dabartinis Lietuvos ambasados prie Jungtinių Tautų patarėjas. Dokumentų perėmimą dalyvavo dabartinis generalinis Lietuvos konsulas Niujorkoje Petras Anusas, konsulai Darius Gaidys ir Adolfas Milukas. Su jais susitiko būrelis lietuvių, ALKON pakviestų direktoriato pirm. dr. Juozo Kriaučiūno. Susitikimo dalyviai vienuolyno patalpose įvyksiamame pokalbyje turėjo progą susipažinti su Lietuvos diplomatais.

Pasaulio lietuvių centro valdybai Lemonte vadovauja pirm. Algis Blekaitis, o centro administratorius yra Romas Kronas. Gegužės 19 d. įvyksiamame valdybos posėdyje buvo svarstamos skolų mokėjimas ir reikalingo remonto reikalai. Kartais nesklaidumų atneša su darbininkais nepasirašytos sutartys. Valdyba stengiasi greičiau atsikratyti turimos skolos. Kartais ji susilaukia priekaištų dėl PLC kai kurių patalpų išnuomojimo kitataučių renginiams. Išnuomojimas padidina pajamas, kuriomis sumažinama skola. PLC valdybai didžiausią rūpestį sudaro lėšų sutelkimas skoloms padengti.

Australija

Lietuvos valstybės šventę Adelaidės lietuvių liepos 7 d. paminėjo lietuvių namuose. Dalyvių pasveikino ALB Adelaidės apylinkės valdybos pirm. J. Vaboliene. Jų taipgi laukė A. Vitkūno karaliū Mindaugui ir Lietuvai skirta paskaita. Muzikinę minėjimo dalį atliko choras "Lituanija", tautinių šokių "Brandos" grupė. Visi betgi labiausiai džiaugėsi iš Lietuvos atvykusios Remigijos Kubaitienės su jaunimu atkurtu "Žilvinu".

Karaliaučiaus kraštas

Iš Karaliaučiaus pranešamas kompromisinis Rusijos ir Estijos stačiatikių susitarimas. Atrodo, jis lies ir Kaliningrado sritimi vadinamą Karaliaučiaus kraštą, kurį Rusija po Potsdamo konferencijos laiko teritorine savo dalimi. Esą Kaliningrade ir Smolensko Rusijos stačiatikių metropolitos Kirilas praneša, kad Konstantinopolio ir Maskvos patriarchatai Šveicarijoje vykusiose derybose sutiko devyneis Estijos šventikams leisti teisėtai nebūti paveldiems Maskvai. Pasak metropolito Kirilo, Konstantinopolio patriarchatas laikinai atsisakys savo sprendimo įsteigti Estijos autonominę religinę bendriją ir bus teisėtai pasidalytos parapijos.

Vokietija

Šilalės rajono 30 vaikų liepos 14-28 d.d. išleis Vokietijos Eilenburgo rajono Bad Dubeno vasaros stovykloje. Ši stovykla yra skirta daugiavaikių šeimų vaikams, likusiems be tėvų globos ar

tik su vieno jų globa. Tokius vaikus iš Šilalės šion stovyklon pakviest Eilenburgo miesto burmistras. Lietuvių vaikų viešnagė stovykloje finansavo Eilenburgo miesto savivaldybė. Vaikų kelionės išlaidas iki Vokietijos sienos padengė Šilalės rajono savivaldybė.

Lenkija

Kraštotyrinė stovyklą Punske turėjo maironiečiai, ten nuvykę iš Panevėžio, Kauno, Marijampolės ir Šiaulių. Lietuvos moksleiviai susipažino su Punsko lietuviškos salelės Lenkijoje kultūra ir tradicijomis. Kaimuose jie užrašinėjo lietuvių gyventojų prisiminimus, tautosaką, o šeštadienį ir sekmadienį žiūrėjo 20 metų veikusio Punsko krašto lietuvių klijimo teatro spektaklius.

PLB pavyzdžiu Lenkijos lietuvių dabar jungia Lenkijos LB krašto valdyba, kurios pirmininku neseniai buvo išrinktas Algirdas Nevulis. Tačiau šios organizacijos nariai nori būti ir ištikimi Lenkijos piliečiai, bet jiems taipgi labai svarbu išsaugoti ir savo tėvų gimtąją lietuvių kalbą bei jų kultūrą.

Kovo vienuoliktosios lietuvių gimnazija, vienintelė visoje Lenkijoje, yra Punske. Siemet ji mini pedagoginės veiklos keturiasdešimtmetį. Darbas buvo pradėtas 1956 m. rugsėjo 1 d. dviejuose klasese su 30 mokslėjų. Per veiklos keturiasdešimtmetį gyveniman buvo išleista apie 900 absolventų. Gimnazijos pastatas buvo pastatytas sovietiniais Lietuvos lėšomis. Jos dabartinis Kovo vienuoliktosios pavadinimas buvo gautas iš atgimstančios Lietuvos. Šiuo metu gimnazijoje dirba 16 nuolatinių pedagogų. Pirmojoje-ketvirtytoje gimnazijos klasese, kurių programos atitinka IX-XII bendrojo lavinimo klases, dabar yra 130 mokslėjų. Bendrųjų dalykų lietuvių kalba jie mokosi pagal Lenkijos švietimo ministerijos patvirtintas programas, neturėdami joms pritaikytų lietuviškų vadovėlių. Iš Lietuvos nemokamai siunčiami lietuviški vadovėliai, kuriuos patys mokytojai turi pritaikyti lenkiškoms mokymo programoms. Kovo vienuoliktosios gimnazijoje sukurta proga lankęsi Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos sekr. Remigijos Motuzas, PLB valdybos pirm. Bronius Nainys, Lietuvos ambasados Varšuvoje ir generalinio konsulato Seinuose vadovai.

Century 21
OFFORD REALTY LTD.
 Member Broker, 38 Hurontario St.,
 Collingwood, Ontario L9Y 2L6
 Parduoiant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, kišius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angele Salvaitytę, B.A.,
 pirklimo ir pardavimo atstovę.
 Ji mielai jums patars.
 Darbo tel. 705 429-2121 ar
 705 445-5640
 namų tel. 705 429-6428

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, išikūres nuosavyuose namuose –

“TALKA” LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki	Asmeninis nuo
santaukas	nekiln. turto 1 m.
kasd. pal. taupymo sąsk.	2.50%
INDELIAI:	
90 dienų indėlius	3.50%
180 dienų indėlius	3.50%
1 m. term. indėlius	4.00%
2 m. term. indėlius	5.00%
3 m. term. indėlius	5.50%
4 m. term. indėlius	5.75%
5 m. term. indėlius	6.25%
RRSP ir RRIF (Variable)	3.00%
1 m. ind.	4.00%
2 m. ind.	5.00%
3 m. ind.	5.50%
4 m. ind.	5.75%
5 m. ind.	6.25%

Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai. Nemokama pirklis gyvybės draudimas pagal santauų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000. Be to, narių santaukos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu per 2 ml. dol. ir Kanados valdžios iki \$60,000 sumos draudimu

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

PIRMOJI LIETUVIŠKA SIUNTIMO BENDROVĖ KANADOJE

- * Laivu siunčiant \$8 už kubinę pėdą
- * Lėktuvu siunčiant \$5.50 už kilogramą
- * Pristatymas iki 50 kg \$14
- * Priimame visokias dezes ta pačia kaina
- * Iš toliau siųsti per U.P.S.
- * Mes galime palydėti jus važiuojant į Lietuvą

Montrealyje – Leonas ir Genė Balaišiai tel. 514 366-8259
Hamiltono raj. – Bernardas ir Danutė Mačiai tel. 905 632-4558
Mississaugos raj. – Algis ir Milda Trumpickai tel. 905 822-1827
Delhi, Simcoe – Andrius ir Gertrūda Usvaltai tel. 519 773-8007
Buffalo, N.Y. raj. Dangulė ir Don French tel. 905 871-1799

Informacijos klausimais dėl dolerių siuntimo, maisto siuntinių kainoraščių, dėl palydėjimo ar pagalbos nuvažiuoti į Lietuvą prašome rašyti arba skambinti:

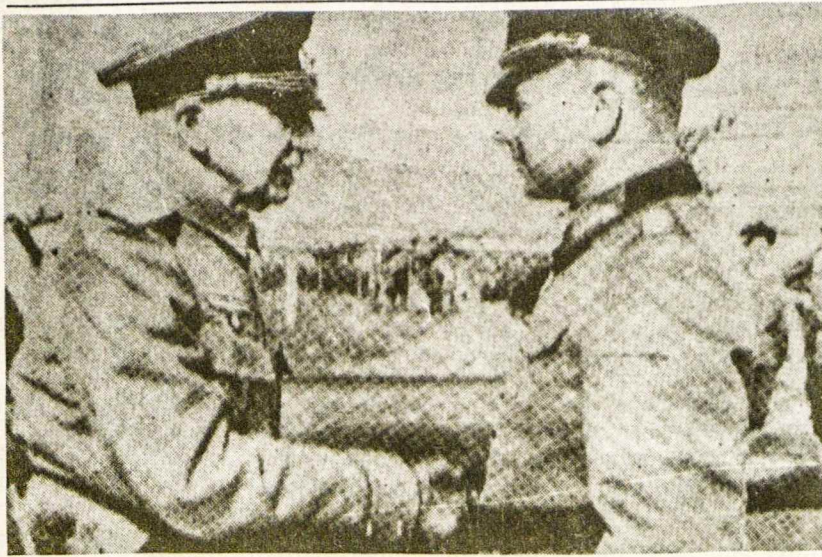
**Genei ir Vyui Kairiams, 517 Fruitland Road,
Stoney Creek, Ontario L8E 5A6**

Tel. ir FAX 905 643-3334

KAIRYS BALTIC EXPEDITING

Greitai ir garantuotai pristatomas Amerikos ir Kanados dolerius gavėjui į rankas. Pasirašytą pakvitavimą jums atsiųsime. 4% iki \$2,000.00 plius pristatymas, 3% daugiau kaip \$2,000.00 plius pristatymas.

	AMER. DOL.	KAN. DOL.
Siunčiama suma	\$	\$
Paslaugos 4% ar 3%		
Pristatymas į rankas	 \$12.00	 \$15.00
IŠ VISO	\$ 00	\$ 00
Siuntėjas:	Gavėjas:	
.....		
Tel.	Tel.	

Rusų generolas P. N. KRASNOVAS (kairėje) susitinka su vokiečių generolu VON PANWITZ 1945 m. Kroatijoje

Vokiečių belaisviai rusų fronte

Vokiečių kariuomenės rėmuose sudarytos kazokų divizijos pasipriešino perkėlimui į vakarų frontą ir buvo išsiųstos Jugoslavijon kovoti su Tito partizanais

LEONAS BALTUŠIS

1943 m. rugsėjo vidury buvo galutinai suformuota I-oji kazokų divizija, o 1943 m. gruodžio vidury – II-oji. Visas XV kazokų korpas susidėjo iš 6 kavalerijos pulkų bei visos eilės pagalbininių dalinių. Kiekviename pulke – po 3,000 vyrų. Visas korpusas – apie 21,000 karininkų ir kareivių. I-os divizijos vadas – vokiečių plk. Wolf ir II-os divizijos vadas – plk. Bosse, abu kilę iš Baltijos valstybių, laisvai kalbėjo rusiškai. Visi pulkų vadai buvo vokiečiai, išskyrus vienintelį V-to Dono kazokų pulko vadą plk. lt. I. N. Kononovą.

Hitlerio įsakymas perkelti visus „Osttruppen“ į vakarų frontą sukėlė didžiulį kazokų nepasitenkinimą. Vokiečiams „įsakymas lieka įsakymu“, bet plk. lt. I. N. Kononovas buvo ne iš tų bailių. Pasitaręs su savo vyrais, jis ryžosi atvirai išsikibėti su gen. lt. H. von Panwitz. Kazakai esą kovos tik prieš bolševikus, bet jei tai jiems nelaidžiama, jo visas pulkas prašosi grąžinamas į belaisvių stovyklą. Von Panwitz paprašė duoti jam 24 valandas. Kitos dienos vakare nauju įsakymu buvo pranešta, kad XV kazokų korpas siunčiamas į Jungoslaviją kovai su Tito partizanais. Į šiaurinę Italiją bus iškelta tik kazokų karo mokykla ir šeimos.

Keletą dienų prieš išvykimą į Jugoslaviją gen. lt. H. von Panwitz iš Berlyno išsikvietė seną kazokų veteraną gen. lt. P. N. Krasnovą. Von Panwitz paprašė generolą, kad jis kazokams išaiškintų, jog kova prieš Tito yra lygią tiek pat svarbi, kaip ir kova prieš Staliną, nes tai yra vienas ir tas pats komunizmas.

1943 m. rugsėjo 22 d. gen. lt. P. N. Krasnovas atvyko į Mielau apmokymo stovyklą. Nors jauniems kazokams visiškai nepažįstamas ir žinomas tik vyresnio amžiaus karininkams, gen. lt. P. N. Krasnovas apsilankymas buvo didelis triumfas. Korpo orkestrui grojant, 73 metų amžiaus generolas, dėvęs vokiečių generolo kepurę, paties von Panwitz buvo sutiktas prie įėjimo į stovyklą vartų. Peržiūrėjęs išrikiuotą diviziją, užsilpęs ant garbės tribūnos, šis, tarp kitko ir puikus rašytojas, pasakė trumpą kalbą. Kalbėjo su dideliu užsidegimu, nors ir ne visai įtikinančiai. „Nesvarbu kokiame fronte esate, svarbu, kad kovojate prieš bolševizmą. „Kazokų masė liko patenkinta, nes jiems kalbėjo jų legendinis civilinio karo vadas. 1943 m. rugsėjo 29 d. pirmieji ešelonai I-os kazokų divizijos pro Varšuvą, Čekoslovakiją ir Vengriją pajudėjo Balkanų link.

Divizija išsikrovė Jugoslavijoje Osijek-Ruma rajone ir tuoj pat buvo pasiųsta į kovą su Tito partizanais. Viskas būtų buvę gerai, bet keliolikos kazokų pabėgimas pas Tito partizanus labai išgąsdino naują I-os kazokų divizijos vadą plk. Konstantiną Wagnerį. Išaiškinti reikalui jis iš Berlyno išsikvietė seną kazokų karininką kapitoną Georgi N. Družakiną. Šis karininkas civilinio karo metu kovojo gen. lt. P. N. Krasnovos armijoje, o po to gyveno Paryžiuje. Laisvai kalbėjo prancūziškai, vokiškai ir rusiškai. Jam buvo duota pilna laisvė išaiškinti pabėgimo priežastis.

Kpt. G. N. Družakin'as greit susidraugavo su civiliniais kazokais, kurie jam pradėjo išsipasakoti. Pasirodo, vokiečių žemesnio laipsnio kariai (viršilos ir puskarininkiai) čia jautėsi kaip kokie karaliukai. „Uebermensch“ filosofija čia buvo įleisti labai giliai šaknis. Kazakai būdavo smarkiai apdaužomi ir visai persekiojami. Kai viskas buvo pranešta plk. K. Wagneriui, šis, susišaukęs visus vokiečius, jiems labai trumpai pareiškė, kad jeigu jie ir toliau taip elgėsi, pirmą progą bus išsiųsti į rytų frontą. Vokiečiai labai pasikeitė, kpt. G. N. Družakin'as buvo pakeltas į majoro laipsnį, o už kiek laiko ir keliolika pabėgusių sugrįžo.

Kazakai pirmučiausia išvalė Slovėniją ir Bosniją nuo Tito partizanų, o paskiau buvo perkelti į Serbiją. Serbus ne sykį apgynė nuo kroatų „Ustaši“ dalinių, kuriems visi serbai buvo prieštai, ar tai būtų „četnikai“, ar Tito partizanai. Faktinai „četnikai“ (monarchistai) ir kazakai pasidarė vieni kitiems labai artimi. Plk. lt. I. N. Kononov'as net slaptai aplankė gen. lt. Dražą Michailovič'ų. Jie kūrė planus, kaip tęsti kovą prieš bolševizmą, vokiečiams karą jau pralaimėjus. Buvo planuojama sujungti visas antibolševikines karines formuotes – kazokus, gen. lt. A. A. Vlasov'o dalinius, teritorinį rusų korpusą Jugoslavijoje, jugoslavų „četnikus“ ir tęsti kovą toliau iš Jugoslavijos. Deja, 1945 m. politika buvo nelabai palanki tam planui – sąjungininkai pataikavo Stalinui.

• • •

Vokiečių kalnų divizijos ir žandarmerijos daliniai pasirodė bejėgiai prieš „četnikus“ bei Tito partizanus. Kazakai, kurie kovojo tik prieš komunistinius Tito partizanus, pasirodė kaip drąsūs ir gudrūs kariai, kurie su savo arkliais galėjo kovoti ir nepaprastai sunkiose kalnų ir bedugninių teritorijose. „Četnikai“ 1944 m. anglų jau nebebuvo remiami. Visa pagalba buvo teikiama tik komunistams. Priežastis: keletas anglų vyr. štabo karininkų buvo komunistų simpatikai, kuriems pavyko paveikti generalinio štabo galvosena ir strategiją. Gen. lt. Draza Michailovič' pasidarė labai nepageidaujamas monarchistas.

1944 m. gruodžio 25, t.y. Kalėdų dieną, II-oji kazokų divizija apsupo 18,000 vyrų 133-čią Stalinso vardo gvardijos diviziją netoli Jugoslavijos ir Vengrijos sienos. Nors bolševikinė divizija viršijo kazokus santykiu 2 prieš 1, pirmąjį fronto krikštą laimėjo kazakai. Bolševikai neteko apie 4,000 vyrų – užmuštų ir paimtų į nelaisvę. Įdomiausia, kad paimti belaisviai labai prašė priimami į kazokų korpą. I. N. Kononov'as buvo pakeltas į pulkininko laipsnį ir apdovanotas riterio kryžiumi.

Antrasis fronto krikštas įvyko 1945 m. vasario mėn. pabaigoje netoli miestelio Varaždin. Pirmą kartą II pasaulinio karo istorijoje, kazakai senu stiliumi atakuodami, visiškai sumušė Raudonosios armijos ir Bulgarijos dalinius, sau ir visam korpiui laimėdami saugų Drava upės perėjimą. Gegužės mėnesio pradžioje jie užėmė teritoriją į šiaurę nuo miestelio Celje palei Dravos upę, tuo įgalindami visus saugiai atsitraukti, nes vokiečiai tuo metu jau buvo visiškai demoralizuoti.

Amerikos lietuvių fondo milijonai

Duomenys, paskelbti spaudos konferencijoje

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ

Spaudos konferencijoje LF pelno skirstymo komisija pranešė, kaip paskirstytas 1995 m. LF pelnas. Konferencija įvyko 1996. VI. 29 „Seklyčioje“, Čikagoje.

Vytautas Kamantas, LF tarybos pirmininkas pranešė, kad LF jau yra 6868 nariai. Jų aukos ir testamentiniai palikimai sudaro šiuo metu 8,304,874 dol. Šią vasarą jau turėsime apie 8,5 mil. dol. LF auga. Bendromis įėjimais reikia pasiekti 10 mil. dol., nes tuo daugiau lėšų sukelkime, tuo daugiau galime duoti lietuviškai veiklai.

LF turi įvairiuose miestuose 12 įgaliotinių. LF talkina ir visa eilė LB apylinkių. LB ir LF dirba ranka rankon. LF paramos didelė dalis tenka LB veiklai. Jis pasidžiaugė, kad per 34 metus LF jau yra paspykęs 5,552,503 dol. išėjimų ir Lietuvos reikalams: švietimui, kultūrai, jaunimui. (Iš tos sumos 4,402,291 dol. skirta išėjimų lietuvių veiklai ir 1,150,212 dol. Lietuvai). V. Kamantas pasidžiaugė, kad šiais metais pelno skirstymo komisija paskyrė didžiausią paramą – 410,670 dol.

Pelno skirstymo komisijos pirm. adv. Daina Kojelytė pranešė, kad 1996 m. LF pelno skirstymo komisiją sudarė Daina Kojelytė (pirm.), Vytautas Narutis, dr. Gediminas Balukas ir antrininkas Vaclovas Momkus, o JAV LB kr. v-bos paskirti atstovai buvo – Petras Kaufmanas, Vilija Sužiedėlienė, Juozas Baužys (sekr.) ir antrininkas Gintaras Čepas.

Stipendijų pakomisė sudarė Jolita Kisieliūtė-Narutienė, Vytenis Kirvelaitis, Dalius Vasys ir Daina Kojelytė. Ši pakomisė apsvaistė 158 studentų prašymus ir pasiuntė pelno skirst. k. įrei remti 94. Pirmiausia buvo siūloma remti JAV studentus bei trumpalaikių studijų ir po bakalaurinių studijų kandidatus. Buvo atsižvelgiama ir į pažymius bei dalyvavimą lietuviškoje veikloje. O prašymai, kurie neturėjo reikalaujamų duomenų, visai nebuvo svarstomi.

LF pelno skirstymo komisija iš viso svarstė 329 prašymus, kurių pilnai ar iš dalies patenkino 163, paskirdama 410,670 dol.

D. Kojelytė dėkojo visiems komisijos nariams, LF reikalų vedėjai Alei Razmieniui už atliktą darbą ir išdalino 1996 m. LF pelno paskirstymo apyskaitą. Iš jos matėsi, kad švietimui paskirta 177,235 (43.15%). Iš tos sumos 84,675 dol. (20.61%) – lietuistiniam švietimui ir 92,560 dol. (22.54%) studentų stipendijoms.

Kultūros reikalams iš viso paskirta 89,500 dol. (21.80%); menams – 16,000 (3.90%) ir mokslui – 73,000 dol. (17.90%).

Visuomeniniams reikalams

Amerikos Lietuvių fondo tarybos pirm. VYTAUTAS KAMANTAS
Nuotr. V. Jasinevičiaus

Amerikos Lietuvių fondo valdybos pirmininkas POVILAS KILIUS
Nuotr. V. Jasinevičiaus

Canados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation

1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neliečiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškite Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

paskirta 143,935 (35.05%). Iš tos sumos išėjimos spaudai – 26,750; Lietuvos spaudai – 6,500, lietuvių radijo ir TV laidoms – 16,000.

Stipendijos taip paskirstytos: mokiniams, kurie lankys Vasario 16 gimnaziją – 7,000, studentams iš Lietuvos – 49,385. Čia įskaityta ir stipendijos VD un-to studentams su fizine negalia ir to paties un-to teologijos fakulteto studentams. Į 49,385 dol. sumą įeina ir LF esančių mažesnių fondų stipendijos.

Kitiems studentams paskirta 36,175 dol.

D. Kojelytė taip pat atsakė išsamiai į konferencijos dalyvių klausimus bei davė paaiškinimus. Ji sakė, kad bendra prašymų suma viršijo 4 mil. dol. Yra daug remtinų dalykų, vis atsiranda naujų projektų, bet negalime remti 100%.

LF sveikino ir dėkojo už paramą „Draugo“ fondo pirm. Bronius Juodelis savo ir „Draugo“ vyr. red. Danutės Bindokienės vardu.

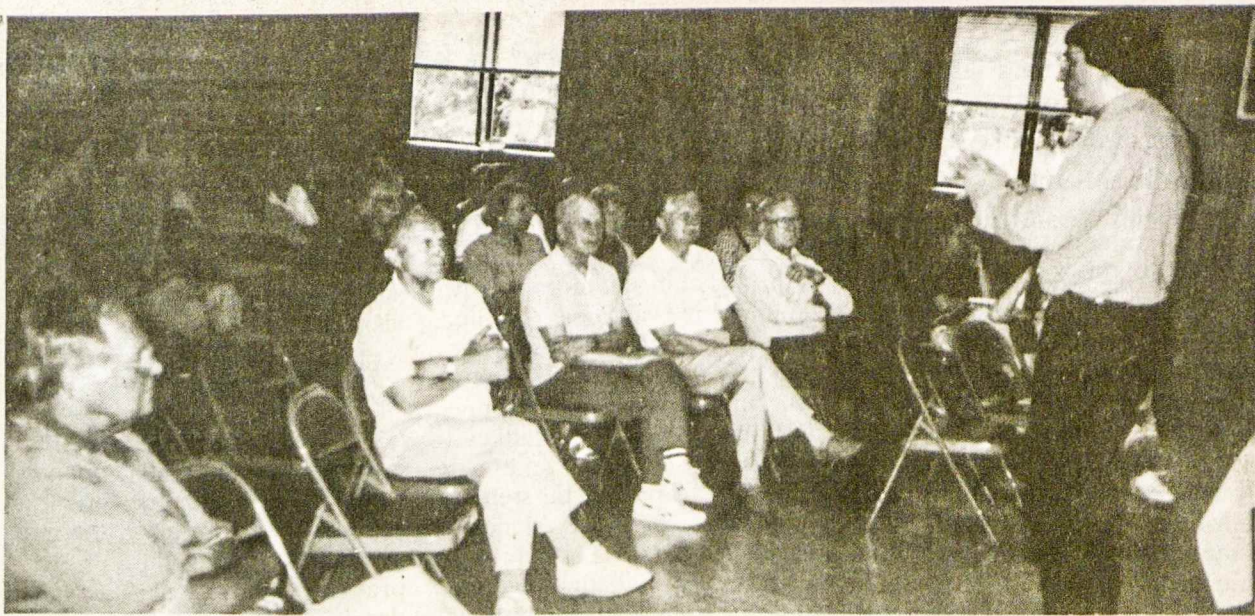
Dėkojo ir JAV LB švietimo tarybos pirm. Regina Kučienė, kad LF įvertino švietimo t-bos darbus. Švietimo t-bos vardu ji sveikino ir dr. A. Razmą, gavusį garbės daktaro laipsnį VD un-te.

Birutė Jasaitienė, JAV LB socialinių reikalų t-bos pirm., sveikino LF JAV LB kr. v-bos pirm. R. Narušienės vardu ir dėkojo už dosnumą LB-nei. Ji dėkojo už suteiktą paramą ir sveikino garbės daktarą dr. A. Razmą. Dėkojo ir ALTOS pirm. A. Reneckis už suteiktą paramą.

V. Kamantas atsakinėjo į spaudos atstovų įvairius klausimus. Jis paaiškino, kad LF yra gal mažiau kaip pusę gyvų narių, kurie turi per 26,400 balsų, atstovaujamų gyvų žmonių. Palikimai neturi balsų. Kai žmogus miršta, tie balsai dingsta, jei šeimos nariai jam neatstovauja, arba nesirūpina jais. Negyvų balsų nėra.

LF v-bos pirm. Povilas Kilius baigiamajame žodyje sakė, kad susirinkome pasidžiaugti LF finansiniais vaisiais, kurie šiais metais užderėjo daugiau, negu bet kada – per 400,000. Jis reišė padėką LF steigėjams ir ugdytojams bei nariams, kurie sudėjo dabar LF turimą kapitalą per 34 metus: Jis pabrėžė, kad LF šįmet paskyrė per 90,000 dolerių studijuojančiam jaunimui, kuris yra mūsų ateitis!

Baigdamas šią spaudos konferenciją, J. Končius išreiškė padėką A. Razmieniui, LF reikalų vedėjai, ir V. Momkui, kurie talkino rengiant šią popietę, ir pakvietė visus sugiedoti „Ilgiausių metų“ Povilui Kiliui jo vardinių progą ir VD un-to garbės doktoratą gavusiam dr. A. Razmai.

Keturiasdešimtoje Lietuvių fronto bičiulių studijų savaitėje 1996 m. vasarą Dainavoje. Kalba dr. ARVYDAS ŽYGAS. Iš kairės: p. Petrulis – Dainavos administratorius, dr. K. Ambrozaitis, dr. A. Musteikis, dr. Z. Brinkis, kun. V. Rimšelis, MIC, „Į laisvę“ red. J. Baužys

Savaitė Amerikoje, skirta Lietuvai

Lietuvių fronto bičiulių studijų savaitė 1996.VI.23-29 Dainavos stovyklavietėje. Paminėta Tautos sukilimo 55-rių metų sukaktis, aptarta visa eilė opių problemų, susijusių su dabartine Lietuva

Gražioje JAV Dainavoje įvyko 40-ji studijų savaitė (dvi iš jų buvo Kanados Wasagoje). Paskaitų ir diskusijų mintys lietuvių dabartinę Lietuvos padėtį ir mūsų santykius su ja.

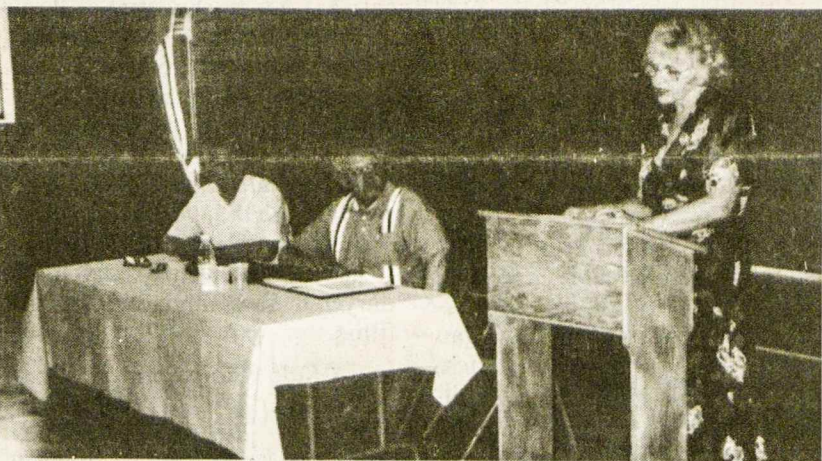
Dr. A. Musteikis, keletą metų dėstęs VDU Kaune, stebėjo akademinio jaunimo galvosėną. Kartą paklausė klausytojus: ar sovietmečiu to laiko visuomenė gyveno daugiau ar mažiau normalų gyvenimą? Lygiai pusė studentų atsakė teigiamai. Į kitą klausimą: ar normalu, kai budeliai sulyginami su aukomis, kai pirmieji naudojami privilegijomis. Atsakymas: atleisti jų nusikaltimus ir užmiršti. Atrodo, tai liudija ne tiek artimo meilę, kiek savo giminių teisinimą.

Daktarui lankantis pasaulio lietuvių konferencijoje, paskaitininkai sovietinius okupacinius laikus vadina „priklausomybės metais“, atseit, jie buvo priklausomybės bendradarbiai. Kai

kurie istorikai savo išmone vėl bando stebinti. Jie sako, kad mažo krašto pastangos šalia didžiųjų valstybių yra mažų vaikų triukšmas, kurį nulemia didesni valstybių – „auklių“ planai. Bet kaip paaiškinti, kai Lenkija užgrobė Vilniaus kraštą? Ji buvo „auklė“ ir staiga tapo „vaiku“, kai Rusija ir Vokietija ėmė auklėti pačią „auką“.

Prof. K. Skrupskelis, lankdamas įvairias jaunimo organizacijas bei mokyklinio amžiaus vaikus Lietuvoje, pastebėjo, kad pirmieji demokratijos daigai rodo. Yra daug pasižavesusių žmonių, kurie nuoširdžiai dirba ir juos reikia remti. Pilnutinė demokratija išaugs ne įstatymo keliu, o per tam tikrą laiką ir per ateinančias kartas.

Dr. Arvydas Žygas, aptardamas įvairius religinius sąjūdžius Lietuvoje, prašė remti ypač tradicines organizacijas – ateitininkus ir skautus.

Lietuvių fronto bičiulių studijų savaitėje Dainavos stovyklavietėje. Iš kairės: dr. Z. Brinkis, J. Ardys, kalba L. Rugienienė

„Lietuvių godos“ Gudijos tautiečiams

Kanados lietuvių fondas parėmė šį mėnraštį svaria auka

Jau antrą kartą Kanados lietuvių fondas parėmė „Gervėčių“ klubo leidžiamą mėnraštį „Lietuvių godos“. Šįsyk redakcijos reikėms skyrė 750 dol. Tai labai svarbi pagalba laikraščiu, nes klubas neturintis, negali finansuoti savo laikraščio. „Lietuvių godos“, leidžiamos 1000 egzempliorių tiražu, platinamos nemokamai. Jų labai laukia Gudijos teritorijoje per prievartą atsidūrusių daugelio lietuviškų kaimų žmonės.

„Lietuvių godos“ – patriotinės pakraipos mėnraštis, kuriam atsidūrusių Lietuvos žemių, atsidūrusių už valstybės sienos, žmonių gyvenimas, rūpesčiai, likimai. Laikraštis stengiasi vienyti visus lietuvius, parodo garbingas praecities kovas už lietuvių. Užsidarius „Europos lietuviui“, leidžiamas daugiausia iš aukų. Todėl skaitytojų vardu nuoširdžiai dėkoju Kanados lietuvių fondo vadovams, aukotojams už atjautą, supratimą.

„Lietuvių godos“ užjūryje turi daug bičiulių. Beje, tokio pobūdžio leidinį pasiūlė Filadelfijos lietuvis, įžymus išėjimos pedagogas, visuomenės veikėjas Bronius Krokys. Jis ir moraliai, ir materialiai rėmė ir remia leidinį. Lietuviai, gyvenantys užsienyje, laikraštį sutiko palankiai, suprato redakcijos sunkumus, problemas.

Norėčiau, kad „TŽ“ skaitytojai padėtų „Lietuvių godoms“ rasti išsibarsčiusius po pasaulį Gervėčių, Pelesos, Apso, Lydos, Gardino kraštų lietuvių. Jų likimai, pasakojimai apie gyvenimą labai praturtintų mūsų laik-

raščių, padėtų susirasti vieniems kitus.

Per „TŽ“ dėkoju ištikiškiams „Lietuvių godos“ bičiuliams, kurių laiška, nuoširdi parama mums padeda nuleisti rankų, gerinti laikraštį. Ypač ačiū kanadiečiams Broniui Sapliui, jo žmonai Primai Saplienei. Šių Lietuvos patriotų materialinė ir dvasinė parama teikia viltį, naujų jėgų, kurių tiek daug reikia kasdieniniame gyvenime. Esu dėkinga kanadiečiams garbės prof. Irenai Lukoševičienei, jos vyriui dr. Petriui Lukoševičiui, įžymiai psichologei dr. Agotai Šidlauskaitėi, Kostui Pauliukėnui. Nuoširdi „Lietuvių godų“ padėka ir JAV gyvenantiems lietuviams – Broniui Krokui ir jo žmonai Juzefai, Broniui Karaškienei, Kęstuičiui Žemaičiui, Algiiui Dūdai, daugeliui kitų mūsų skaitytojų. Nuoširdus „Lietuvių godų“ talkininkas gyvena Australijoje – tai Bronius Jurgelionis. Ačiū jam už straipsnius, aukas.

Sunku išvardinti visus mūsų rėmėjus. Jų – nemažai. Vadinausi, Lietuvos etninės žemės, prievarta atskirtos nuo motinos Tėvynės, nepamirštos mūsų tautiečių. Vilnius, kad atteityje Lietuvos valdžia dažniau prisimins visą savo valstybės teritoriją, kurią apkarpe svetimieji.

Linkiu visiems Kanados lietuviams kūrybinės sėkmės. Te nebūsta Jumyse meilė ir atjauta Lietuvai ir tai jos daliai, kuri liuko už valstybės sienų.

Marija Šaknienė,
„Lietuvių godų“ redaktorė,
Fabijoniškių 59-8, 2029 Vilnius,
Lithuania

Dr. V. Samonis kalbėjo apie dabartinę ekonominę būklę Lietuvoje. Senoji nomenklatūra, turėdama ryšius su valdžios žmonėmis, perėmė daugumą įmonių, ir taip atsirado saujelė turtuolių. Lietuvoje nėra vidurinėsios klasės, kuri yra valstybės pagrindas ir ekonominės pažangos kūrėja. Gyvenimo lygis Lietuvoje ir pokomunistiniame pasaulyje yra žemas ne dėl reformų, bet dėl labai blogo komunistinės sistemos palikimo.

Ekonomistas J. Pabedinskas, kuris yra gerai susipažinęs su Lietuvos ekonomine būkle, papildė dr. V. Samonio paskaitą įdomiomis detalėmis.

Dr. A. Grina, buvęs Lietuvoje finansiniu patarėju, aptarė bankų problemas. Centrinis bankas tvarkėsi savarankiškai gana gerai. LDDP valdžiai nepatiko. Ėmėsi pertvarkyti ir baigėsi bankų griūtimi.

Viena popietė buvo skirta 55-ųjų metų Tautos sukilimo sukakčiai (nuo 1941) paminėti. Kalbėjo trys sukilimo dalyviai: dr. A. Damušis, inž. P. Narutis ir dr. K. Ambrozaitis. Lietuvos laisvės kovų istorijoje buvo prisiminta Suvalkų trikampio rezistencija. Apie ją kalbėjo dr. V. Samonis. Esą iš KGB archyvų Vilniuje aiškėja, kad per Suvalkų trikampį ir Lenkiją vyko daug didesnio masto Lietuvos partizanų (J. Lukša, J. Kriščiūnas) ryšiai su Vakarais negu mums iki šiol žinoma. Apie tai liudija archyvuose atrasta KGB vado generolo majoro Kapralovo schema. Šia schema KGB vadovavosi likviduodama Lietuvos partizanų ir Lenkijoje esančių informacijos bei žmonių pergabėnimo tinklą, kuris Vakaruose siekė VLIKą, diplomatinę Lietuvos tarnybą, Vakarų valstybių ambasadas Lenkijoje.

B. Jasaitienė, JAV LB socialinių reikalų vedėja kalbėjo apie naujai atvykusius ateivius, geresnės duonos ieškotojus. Jie nesijungia į esamas organizacijas.

R. Šakienė, naujoji ateivė, įsijungusi į veiklą, tvirtino, kad Čikagoje esama daugiau kaip 10,000 daugiausiai nelegaliai gyvenančių lietuvių. Jie susibūrė į vienietą „Krantai“. Išėjimos spaudos rūpesčiais dalijosi „Darbininko“ redaktorius J. Keleras, „Draugo“ moderatorius kun. V. Rimšelis, MIC, „Į laisvę“ red. J. Baužys ir spaudos bendradarbis V. Rocūnas. Didžiausias rūpestis – mažėjantis rašančių skaičius spaudai.

L. Rugienienė ir J. Ardys pasidžiaugė JAV LB ir Lietuvos seimo frakcijų atstovų komisijos pasitarimuose gera nuotaika, aptariant kultūros, švietimo, Lietuvos saugumo ir kitus reikalus.

Prof. dr. V. Bieliauskas, buvęs Lietuvos prezidento patarėjas, iš arti stebėjęs Lietuvos gyvenimą, vaizdžiai supažindino su dabartinėmis problemomis. Jo paskaita bus išspausdinta sekančiame „Į laisvę“ numeryje.

Inž. A. Sabalis kalbėjo apie pasirodymą rinkimams Lietuvoje. Svečias iš Lietuvos adv. J. Karevičius kalbėjo apie teisinės valstybės pagrindus ir apie kai kuriuos teisėjus po trispalvę vėliava, kurie anksčiau sėdėdami po kūju ir pjautuvu už trispalvės iškilimą paskirdavo tam tikrą skaičių metų Sibire.

Dar buvo jaunimo simpoziumas, cilė posėdžių ir vakaronės. Šeimininkės skaniai maitino. Joms nuoširdus ačiū. V.K.

Istorija, parapija ir smuikas

Kalbamės su kunigu, istoriku VINCU VALKAVIČIUMI, pakviestu į Vytauto Didžiojo universitetą Kaune skaityti paskaitų seminare apie Amerikos lietuvių gyvenimą. Jis yra parašęs ne vieną veikalą anglų kalba apie visuomeninį ir religinį lietuvių gyvenimą Amerikoje

Plačiame Amerikos žemyne yra išlikę daugel mūsų krašto žmonių, kurie, sulėidę šaknis į naują aplinką, nesiliovė dirbė tautos labui ir dar šiandien širdyje nešioja Nemuno ir Baltijos šalies meilę. Jų visi darbai, minytys, ketinimai ir norai skrenda ten, “Kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka”. Vienas tokių žmonių yra Norvudo (Norwood) lietuviškosios parapijos klebonas kun. Vincas Valkavičius.

– Gerb. kunige, papasakokite apie svarbiausius ir lemtingiausius savo gyvenimo įvykius.

– Pirmiausia – pašaukimas kunigystėn ir visos per 42 kunigystės metus man suteiktos malonės. Žvelgdamas į praeitį, turiu pasakyti: gyvenimo kelyje sutikau nuostabių žmonių – kelis airių kilmės mano seminarijos profesorius. Iš lietuvių, kurie vienai ar kitai lėmė mano kelio vingius – smuikininkas Izidorius Vasilūnas (Vasiliaus-kas), žurnalistas-archyvistas Bronius Kviklys, bibliografas – Adomas ir Filomena Kontautai, kurių nepažinojau. Šv. Rašto žinovas – prel. Antanas Rubšys ir kiti, su kuriais bendravau. Jų idealizmas ir pasižymėjimas savo darbui tiesiog nuostabus, retas. Neužmirštamasis mano trys kelionės į Lietuvą. Pirmąsyk tėvėlių gimtinę aplankiau 1972 m. Tada susitikau su daugeliu pusbrolių ir pusseserių, su dėde ir dėdine – mamytės broliu ir seserimi. Tos trumpos per 5 dienas patirtos akimirkos tikrai bu-

vo džiaugsmingos, nors buvau stebimas ir varžomas seklių. Antrąkart viešėjau Lietuvoje 1993 m. rugsėjo mėn., kai švenčiau kunigystės 40-metį. Kaune kardinolas Vincentas Sladkevičius vietoje savęs man leido aukoti Sumą, o pats tikėtai stebėjo pamaldas. Anuomet skaičiau paskaitą Vilniuje Lietuvių katalikų mokslių akademijos nariams ir Kauno tarpdiecizės kunigų seminarijos auklėtiniais apie religinį gyvenimą Amerikoje. Mielai prisimenu tas valandas, kai galėjau pabendrauti su savo giminių šeimomis. Trečiąsyk Lietuvon nuvažiuavau šiemet, t. y. 1996 m. balandžio mėn. Mano iš anksto buvo suplanuoti keli koncertai, aukoti sekmadieniais šv. Mišias tėvelio gimtojoje Gegužinės ir mamytės Paparčių parapijoje. Daugelis kaimiečių ilgą kelią ateina šventovėn Dievo pagarbinti pėsčiomis. Paparčių jaunasis klebonas Vidas Sajeta itin vertas pagarbos kunigas – jis sekmadieniais apibėgioja savo apylinkę pėsčiomis ir aukoja net trejas šv. Mišias. Jam gyventi reikia iš tų kuklių varganų žmonių duodamų aukų. Nepaisant skurdo ir nepriteklių, šis kunigas kupinas entuzizmo ir gilaus tikėjimo. Iš Prancūzijos atsisirado savanorių kontempliatyvaus vienuolyno narių būrelis, pasiryžęs pastatyti čia vienuolyną ir maldomis gelbėti Lietuvą. Prancūzai vienuoliai jau šiek tiek pramokę lietuviškai, o Paryžiuje, regis, 8 lietuviatės atlieka naujokyną. Klebonas džiaugiasi, kad seselių atvykimas – akivaizdus Dievo palaimos ženklas šiam kraštui.

– Kokia Amerikoje Jūsų aptamaujamos parapijos istorija ir dabartinė padėtis?

– Plačiau Norvudo Šv. Jurgio parapiją aprašiau anglų k. savo parašytoje dvitomėje knygoje “Religinis lietuvių gyvenimas Amerikoje”. Parapija įsteigta 1912 m., o šventovė pastatyta 1915. Tatai viena iš šešių Bostono arkivyskupijos lietuviškųjų parapijų, kur lietuvių jau likę mažai. Antrosios kartos, jau šiame krašte gimusių lietuviškos kilmės parapijiečių, yra keli šimtai. Nors lietuviškas šv. Mišias dar aukojame, bet vargu ar ilgiau jos truks – per mažai

susirėnka į tas pamaldas lietuviškai kalbančių.

– Kokios Jūsų sielovadinio darbo kryptys?

– Be pagrindinių klebono pareigų, kurias atlieka visi parapijose dirbą kunigai, dar apūpinu apie 700 mūsų rajone gyvenančių portugalų. Šiek tiek pramokę portugalų kalba, pamaldas laikau šia kalba. Man pagalbą dažnai atvažiuoja portugalas jėzuitas.

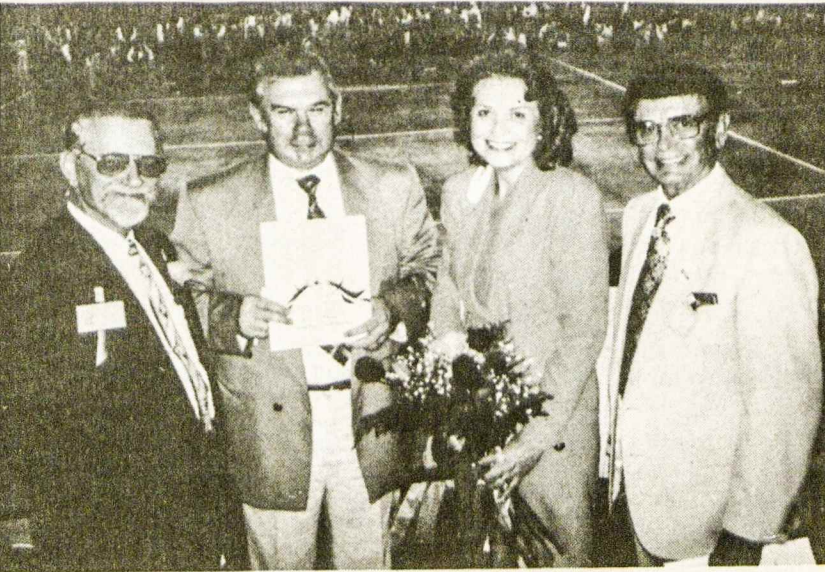
Jau daugiau nei 12 metų esu sukūręs mirusių savo šeimos vaikų gedinčių tėvėlių grupę, kuriai teikiu moralinę ir dvasinę paramą. Net visoje vyskupijoje niekur kitur nėra tokio sambūrio, todėl pas mus atvažiuoja tų gedinčių savo mirusių vaikų tėvai net iš tolimesnių apylinkių. Kadangi per visą kunigystės daug dėmesio skiriu ligoniams, tokiems nelaimingiems tėvams kartas nuo karto siunčiu užuojautos laiškelius, ne kartą jiems esu pagrojęs smuiku, padainavęs prieglaudose ir ligoninėse. Neretai pasitaiko, kad suteikęs paskutinįs Ligonio sakramentus, prie ligonio lovos pagroju ar pagiedu.

– Kaip suspažinote ir bendravote su Bronium Kvikliu, palikusių tokius svarbius kapitalinius veikalus?

– Už šią pažintį dėkoju literatui Vincui Maciūnui iš Filadelfijos. Su juo susipažinau ieškodamas kun. Juozo Žebrio redaguoto laikraščio “Rytas” 1896 m. komplekto. Vincui Maciūnui buvau padėjęs surasti ir įsigyti lietuvių rašytojos Žemaitės laiškus, kuriuos ji rašė Uršulei Daukantienai iš Vusterio (Worcester, Massachusetts). Jinai buvo uoli Amerikos lietuvių moterų sąjungos steigėja ir šiaip veikėja, karšta lietuviybės palaikytoja, todėl susirašinėjo su daugybe Lietuvoje gyvenančių žmonių. Taigi V. Maciūnas nurodė B. Kviklį, kuris man paskolino kun. J. Žebrio redaguoto laikraščio sąsiuavą, kad pasidaryčiau savo archyvu mikrofilmą.

– Kaip kilo sumanymas parašyti anglų k. kelių tomų knygą “Religinis lietuvių gyvenimas Amerikoje”? Ar ketinate ją rašyti toliau?

(Nukelta į 7-tą psl.)

X Tautinių šokių šventėje Čikagoje. Iš kairės: KLB krašto valdybos pirm. A. VAIČIŪNAS, Lietuvos kultūros ministeris J. NEKROŠIUS, JAV LB pirm. R. NARUŠIENĖ, V Tautinių šventės pirm. BRONIUS JUODELIS ir dabartinis “Lithuanian Folk Dance Festivals Inc.” tarybos pirmininkas

Žmogaus atsparumas įtampai I

DR. VYTAUTAS MEŠKA, Birštonas

Šio straipsnio autorius yra parašęs “Tėviškės žiburiams” keletą testinių straipsnių apie įtampą, kurią vadina angliškų žodžiu stresas (stress). Įtampa esanti emocinio sujaudinimo būklė, blokuojama vykdomo fazėje, o stresas – visuma apsauginių organizmo reakcijų, kurias sukelia žalingi aplinkos ar vidaus veiksniai. Populiarioje kalboje tai tik skirtingo pobūdžio įtampas. Taip manyti leidžia ir 1993 m. DŽ žodynas, kuriame įtampa med. srityje taip aptarta: “Organizmo kovos su kenksmingais veiksniais būklė”. Žodžio “stresas” Lietuvių enciklopedijoje nėra. Jis pradėtas vartoti tikrai medicininėje Lietuvos raštinėje. Kadangi “stresas” išsivysto yra svetimas žodis, šiuose rašiniuose jis pakeistas žodžiu “įtampa”, apimančia abi reikšmes. Tikimės, kad medikai nesirūstins, o skaitytojams palengvins suprasti autoriaus minties tėkmę. RED.

Ne, šiame straipsnyje nebus kalbama apie stebuklingu būdu išrastus skiepus prieš įtampą, neminėsimė nei ląstelinio ar humoralinio imuniteto mechanizmų. Čia bus daugiau kalbama apie centrinės nervų sistemos specifinių procesų formavimą, tiksliau – apie dvasinių savybių, vidinio žmogaus pasaulio harmonijos ugdymą.

Tačiau visų pirma tenka konstatuoti, jog mūsų visuomenė Lietuvoje serga. Štai šios socialinės ligos simptomai: socialinė apatija, abejingumas, abujumas, socialinis izoliavimas, melas, kerštas, didžiulis agresyvumas, depresija, žmogžudybės ir savižudybės. Lietuvoje kasdien

žudosi per 50 žmonių ir 4 iš jų nusižudo. 1995 m. Lietuvoje mirė 46.000 žmonių, o gimė tik 42.000. Jeigu taip, tai po 300-500 metų lietuviai išnyks, kaip išnyko jotvingiai ir kiti baltai, tik tas išnykimas bus lydimas jau minėtų visuomenės psichozės simptomų.

Kokios šios ligos – visuomeninės psichozės priežastys? Deja, visų jų nėra išvardinti neįmanoma – tiek jos yra įvairios. Beje, esama ir visai “kūniškų” duomenų. Štai pvz. anglies viendeginiu ir dvideginiu 80% aplinką teršia lengvieji automobiliai. Švinas “nusėda” ne tik kėpenyse, kaulų čiulpuose, bet ir neuronuose. Junginyje su alkoholiu, jis lemia kaip ir nepaaiškinamą agresyvumą.

Lietuvoje šiuo metu socialinė psichozė skatina ir nuožmiai vykdomas dvasinis genocidas. Tai kontrabandinis (“kaukolinis”) spiritas, įvairios “orchidėjos, mimozos ir narcizai”, užsienio vaidybinių filmų ir literatūros šlamštai. Pvz., meksikinis serijalas “Santa Barbara”. Čia dvasinis skurdas, melas, paleistuvavimas, žmogžudystės yra maskuojamos įvairiais filmų herojais, turtinga aplinka, tariaimai nuosirdžia elgsena ir t.t. Vyresniems žmonėms tai aišku, bet kokią įtaką visa tai turės mūsų vaikaičiams?!

Žinoma, dvasinis genocidas ir socialinė psichozė atsirado ne šiandien. Štai 1938 m. Bernardas Brazdžionis rašė:

Kažkas tarė – šis pasaulis serga. Melas... Netikėjau – Ne! Ne! Ne! – šaukia.

Parama visuomenės veikėjams

Prel. dr. Juozo Prunskio įsteigtas “Vyresniųjų lietuvių fondas”

Pagerbdamas Sibire nukankintus – savo tėvą Juozą Prunskį ir tetą Oną Prunskytę, prelatas dr. Juozas Prunskis sudarė 10,000 dol. fondą, kurį pavedė tvarkyti JAV LB Socialinių reikalų tarybai. To fondo vardas – “Vyresniųjų lietuvių fondas”. Jo palūkanos skiriamos vyresniųjų lietuvių premijoms.

Premijos skiriamos asmenims, sulaukusiems 60 metų ar daugiau, kurie dirba krikščioniškos ir lietuviškos išlaikymo darbą išsivijoje. Premijoms skirti sudaroma komisija iš keturių asmenų. Premijos skiriamos vieną kartą per metus. Fondą administruoja ir premijų skyrimo komisiją sudaro JAV LB Socialinių reikalų taryba, pasitarusi su prel. dr. J. Prunskiu.

Prel. dr. J. Prunskis, gerai žinomas lietuvių visuomenėje kaip knygos autorius, žurnalistas, redaktorius ir įvairių gerų darbų rėmėjas. Jo pagerbtuvėse dr. Petras Kisieliūsis sakė: “prelatas Prunskis yra žmogus, kuris pats dirba kultūrinį darbą ir moka kitiems už kultūrinius lietuviškus darbus, kasmet skirdamas įspūdingą skaičių premijų. Čia jis atlieka nepaprastai naudingą ir reikalingą darbą, ypač remdamas jaunimą ir jaunimo organizacijas”.

Čia norėtumė pridurti, kad prel. dr. J. Prunskis remia ir vyresnius, kurie ilgus metus nešė ir neša lietuviškos išlaikymo darbo naštos didžiąją dalį. Jis savo senesniais įsteigtu “Vyresniųjų lietuvių fondu” suteiks daug džiaugsmo tiems pasižymėjusiems vyresniesiems, kurie ilgus metus dirba gal mažai ma-

Kasnakį jis blaškėsi išlaikau. Ir kasdien vaitoja vis klabiau. (“Melas”)

O praėjus penkeriems metams jis rašė jau taip:

Tu man sakai: Pavasaris. Alyvos supasi.

Pavasaris, sakau, atverkim jam duris.

O skausmas sieloj, o kančia sustingus lūpose,

Ir, lyg girdžiu, toli, toli Parpuolęs šaukia pakely Žmogus – žvėris.

(“Pavasario antitezę”)

Deja, šiandien šis šauksmas girdėti ne “toli, toli”, bet jau čia pat, tarp mūsų. (B.d.)

tomą, bet labai reikalingą darbą. Tai darbdarbių bitutės, be kurių nebūtų įmanoma lietuviškoji kultūrinė, visuomeninė ir socialinė veikla.

Užtat JAV LB Socialinių reikalų taryba yra ne tik labai dėkinga gerb. Prelatui, bet ir jaučiasi drauge pagerbta jo patikėjimu, pavedant šį fondą jai administruoti.

Tikime, kad ir mūsų vyresnieji šį fondą nuoširdžiai ir dėkingai sutiks.

Aldona Šmulskštienė

Prel. dr. JUOZAS PRUNSKIS “Vyresniųjų Lietuvių fondo” įsteigėjas

Prel. dr. Juozas Prunskis atsuntė Kanados lietuvių katalikų centrui 10,000 dol., kad būtų Kanadoje įsteigtas fondas krikščioniškos veiklos premijoms. Centras su nuoširdžiu dėkingumu džiaugiasi gerb. prelato pasitikėjimu ir dosnia auka. Toronte bus įsteigtas Prel. dr. Juozo Prunskio fondas, iš kurio palūkanų kasmet bus skiriama premija asmeniui, pasižymėjusiam krikščioniškoje bei tautinėje veikloje.

● Būk giliai religingas, tada sutiksi su senėjimu, nepavydėsi jaunystės jaunuoliams, negyvensi tikrai praeitimi, nebūsi egoistas, nebūsi vienišas, nes Dievas visada su tavimi, pakęsi visus skausmus, įveiksi baimę bei rūpesčius ir laimingai iš šio gyvenimo “dykumos” pereisi į “pažadėjamą žemę”, kur gyvensi Švenčiausios Trejybės džiaugsmingose, mylinčioje draugystėje. A. DEEKIN

Šeimos kovoje - viso krašto tikrovė

Prisimenant tėvų kovas, 1941 metų sukilimą, partizanų žygius, Sibiro lagerius, laimėjimus ir pralaimėjimus, ateities lūkesčius

ALGIMANTAS VIČINAS, Panevėžys

Prieš 55 metus Lietuvoje prasidėjo sukilimas prieš rusų okupantus ir jų talkininkus. Tame sukilime teko dalyvauti ir mūsų tėčiui Jonui Vičiniui. 1937 m. vedęs Ruzinskaitę Apolonią ir tais pat metais iš “amerikono” Alberto Žilio paveldėjęs 33,79 ha žemės Panevėžio valsčiaus Karsakiškio apylinkės Kakuncų kaime, tėtis greit išgarsėjo kaip pats stipriausias ūkininkas apylinkėje.

Bet tėvų laimė buvo neilga; okupavę Lietuvą rusai iš vietinių komunistų sudarinėjo žemės ūkio komisijas, kurios ūkininkams turėjo palikti ne daugiau kaip 30 ha žemės. Pasklidus kalboms apie trėmimus į Sibirą, tėvai spėjo pasislėpti. Atvažiavę jų išvežti vietiniai aktyvistai kartu su sovietiniais kareiviais pagrobė vertingesnį turtą.

Maldučio partizanai

Jau pirmomis karo dienomis egiulių dirbęs Maldutis Karsakiškyje organizavo partizanų būrį, į kurį vienas pirmųjų buvo priimtas tėtis. Vėliau tas būrys turėjo apie 40 žmonių.

Kai tik vyrai sužinojo, kad 1941 m. birželio 26 d. Panevėžyje nužudyti 3 gydytojai ir gailėstingoji sesuo, o prie cukraus fabriko nužudyta dar beveik 20 žmonių, Maldučio būrys sulaukė daug iš Panevėžio Daugpilio link sprunkančių sovietinių aktyvistų, buvo nuginkluoti 23 rusų kareiviai ir karininkai, taip pat 12 vietinių komjaunuolių,

komunistų ir milicininkų.

Vėliau, tarpininkaujant netoli Karsakiškio gyvenusiems Lietuvos kariuomenės generolui Navakui ir sutikus vokiečiams, Karsakiškio partizanai dovanoję vietiniams aktyvistams ir visus paleido iš daboklės. Sulaukčius rusų karo belaisvių vokiečiai atidavė ūkininkams, kur rusai dirbo įvairius ūkio darbus. Taip tėčio ūkyje dirbo du buvę rusų kareiviai, o kai vokiečiai sekančiais metais norėjo tuos rusus surinkti ir išvežti į lagerius, ūkininkų perspėti, dauguma jų spėjo pasislėpti, kitus slėpė ūkininkai. Atsisveikindami rusai dėkojo tėčiui už išgelbėtą jų gyvybę, o po karo, jei liks gyvi, žadėjo atvažiuoti aplankyti savo gelbėtojų.

Tie rusų kareiviai su Karsakiškio partizanais buvo susitikę kaip priešai pirmomis karo dienomis, nes buvo okupantai, o išsiskyrę draugiškai: rusai jau buvo beginkliai, gerai dirbo lietuvių ūkiuose ir lietuviams gaila buvo atiduoti tuos rusus į vokiečių koncentracijos lagerius.

Suimamas mūsų tėtis

Kai rusai antrąkart okupavo Lietuvą, prasidėjo žiaurus teroras. Į Lietuvą įvestos NKVD divizijos 1944 m. gruodžio 23 d. pradėjo deginti kaimiečių sodybas. Aidėjo šūviai ir Karsakiškio apylinkėje. Tą dieną buvo suimtas ir mūsų tėtis kartu su 6 savo draugais – visi buvo uždaryti Panevėžio kalėjime. 1945 m. vasario 16 d. rytą mūsų sodybą apsupo stribai. Vieni

puolė pjauti smulkius gyvulius, kiti vedė iš tvarto galvijus ir rišo prie vežimų, tretė iš namo tempė drabužius, baldus, patalynę. Verkiančiai mamai buvo pasakyta, kad konfiskuojamas visas “liaudies priešo” Jono Vičino turtas.

Sekančią dieną baigė vežti žemės ūkio padargus stribai mamai pakiošo popieriaus lapą ir liepė pasirašyti. Mama nesirašė. Tada B. Bartulis mamą pastatė prie sienos ir keletą kartų iššovė šalia jos iš pistoleto. Verkdamas mama pasirašė ant to popieriaus lapo. Aš taip persigandau, kad keletą mėnesių negalėjau kalbėti.

Taip stribas B. Bartulis atsidėjojo už tai, kad pirmasis karo metais buvo paleistas iš daboklės, kai Karsakiškio partizanai paleido suimtus vietinius aktyvistus. Vėliau stribai sudegino mūsų klijimą ir tvartą. Tais pat metais mama sužinojo, kad tėtis rudenį buvo išvežtas iš Lietuvos į Rusiją. Tik kitiems metais gavome iš tėčio rusiškai rašytą laišką, iš kurio supratome, kad jis dirba trečiojo anglies šachtos šiaurės Urale, prie poliarinio rato esančiame Vorkutos lageryje.

Ką sako archyvai?

Jau atgimusiyoje nepriklausomoje Lietuvoje buvusiuose KGB rūmuose Vilniuje susipažinau su tėčiu ir 6 jo draugų tarymo byla. Visi jie buvo kaltinami 1941 m. birželio mėnesį organizavę “baltųjų banditų”, lietuvių “nacionalistų” būrį, va-

dovaujamą Maldučio, kuris kovojo su sovietiniu partiniu aktyvu, suimtinio Raudonosios armijos karius. Visi 7 buvo kaltinami, kad turėjo tikslą fiziškai sunaikinti sovietinius partinius darbuotojus ir sovietinės armijos karius. Tardytojams jie pripažino, kad buvo suėmę rusų kareivių ir iš Panevėžio bėgusių bei vietinių aktyvistų. Nė vienas neprasė pasigalėjimo, nors tardymo metu žiauriai buvo kankinami. Taip Stasys Glemža į tardytojo klausimą, kas jį priverstė išduoti Tėvynę ir liaudį atsakė, kad jis lietuvis ir neapkenčia sovietinės rusų valdžios. Tas S. Glemžos atsakymas tardytojo pabrūktas raudonu pieštuku.

Byloje yra ir daugiau panašių atsakymų, kurie pabrūkta raudonu pieštuku – jie buvo kaltinami Tėvynės išdavimu ir gerai žinojo, kad jų laukia ilgai metai vergiško darbo šachtose bei rūdynuose ar mirtis.

Prieš Karsakiškio vyrus liudijo vietiniai aktyvistai, kuriems mūsų tėvai buvo dovanoję pirmaisiais karo metais; jie net bandė juos apkaltinti komunistų šaudymu, bet nesugebėjo pasakyti, kas ir kada buvo sušaudytas.

Už “tėvynės” išdavimą

Po dvejų mėnesių tardymo byla buvo perduota NKVD kariuomenės kariniam tribunolui. “Teismas” vyko Panevėžyje 1945 m. rugsėjo 16 d. NKVD trys karininkai, vertėjas ir sekretorius, slapto nuosprendžiu 5577 nr., pagal Rusijos baudžiamojo kodekso 58 A straipsnį, 7 Karsakiškio vyrus nubaudė nuo 10 iki 15 metų katogros ir po 5 metus tremties konfiskuojant turtą.

Už Tėvynės “išdavimą” Kopūstas Domas ir Žemaitis Alek-

sas buvo nuteisti 15 metų katogros ir 5 metams tremties, Kopūstas Marcelinas, Janonis Bronius, Šumskas Juozas, Glemža Stasys ir Vičinas Jonas – po 10 metų katogros ir 5 metus tremties.

Kopūstas Domas ir Šumskas Juozas žuvo rūdynuose, Žemaitis A. mirė tremtyje, kiti 4 vyrai iš lagerių ir tremties grįžo invalidai, praradę sveikatą. Tokia kaina Karsakiškio vyrai sumokėjo už tai, kad 1941 m. birželio mėnesį su ginklu rankose pasipriešino rusų okupantams ir jų talkininkams lietuviams.

Byloje yra dar 19 žmonių pavardės, kurie priklausė tam pačiam būriui, bet dar nebuvo suimti. Vieniems pasisekė pasitraukti į Vakarus, kiti buvo suimti ir teisiamai vėliau, tretį juo partizaninėse kovose jau po karo.

1941 m. sukilėlių pradėta kovą prieš pavergėjus po karo tęsė Lietuvos partizanai. Ta kovą, nors pareikalavo daug aukų, nebuvo beprasmė. Byloje radau 1945 m. vasario 16 d. konfiskuojamo turto aprašymą su mamos parašu. Tame aprašyme parašyta, kad J. Vičinas turėjo 1 karvę, 3 vištas, 1 porą batų, 1 palatą, 3 centnerius rugių ir kviečių, 2 centnerius peliusių, 2 kėdes, 2 lovas, 1 spintą ir 1 laikrodį. Supratau, kodėl tada stribai šaudė, norėdami priversti mamą pasirašyti ant to popieriaus lapo. Daugiau kaip 30 vežimų turto jie išvežė iš mūsų namų ir tiek mažai to turto pagal tą popierėlį turėję stambūs ūkininkas J. Vičinas. Stribai valstybei privalejo perduoti tik aprašytą turtą, o neaprašytą, bet konfiskuotą, išgrobstė patys. Nepasisekė išvengti baudmės ir kai kuriems Karsakiškio aktyvistams – vieni juos kodavimai

su partizanais, kitus partizanai sušaudė kaip kolaborantus.

Visi į Sibirą

1948 m. gegužės 22 d. anksti rytą į mūsų namus įsiveržę ginkluoti stribai ir kareiviai mamai pasakė, kad mes kaip Tėvynės išdaviko šeimos nariai būsim išvežti į Sibirą ir liepė skubiai susirošyti. Man buvo 6 metai, o broliui dar ir 5 nebuvo. Ešeloni su tremtiniais Rusijos žeme važiuo aplenkami vienas kitą, dar prieš Baikalo ežerą sargybiniai leido atidaryti gyvulinių vagonų langų dangčius ir pro grotas jau galima buvo pasigrožėti Sibiro gamta ir pamatyti baisų žmonių skurdą. Baikalo ežerą pravažiavome naktį, bet visi, kas galėjome, žiūrėjome į giliausio pasaulyje ežero vandenis. Vis daugiau visiems ramybės nedavė klausimas: “Kur gi mus veža, kada pagaliau sustos traukinys?”

Sekančią dieną jau Rytų Sibire Buriat-Mongolijos sostinės Ulan-Ude geležinkelio stotyje pamatėme ginkluotų sargybinių pagomus japonų karo belaisvius. Visi puolėme prie langų, pro grotas tiesėme rankas ir mojavome japonams. Mes matėme kaip sėdėję ant žemės nušėbę japonai kėlėsi ir nedrąsiai bandė mus sveikinti. Už tai sargybiniai pradėjo juos daužyti šautuvų buožėmis. Taip mes, raudonojo teroro aukos, nuo gintarinės Baltijos krantų 1948 m. birželio 12 d. Rytų Sibire susitikom su Tekančios Saulės šalies militarizmo aukomis. Mes, lietuviai, turėjome pakeisti nuo sunkių darbų miškuose ir nuo bado mirstančius japonų karo belaisvius.

Vietoj japonų belaisvių

Birželio 13 d. traukinys su-

stojų, mus iškraustė iš vagonų ir sunkvežimiais nuvežė į esančią miškuose nedidelę gyvenvietę Boicij, kurioje buvo keletas barakų be grindų ir be pertvarų. Gyvenvietėje gyveno keli darbininkai, kurie prižiūrėjo šalia barakų esančiame aptvare didelę bandą jautių.

Už kokių 8 km buvo kita gyvenvietė Belaja Rečka, šalia kurios buvo japonų karo belaisvių lageris, vadinamoji “spec. zona”. Japonai iš lagerio buvo išvežti ir jų vietoje apgyvendinti lietuviai. Buvo likusios tik nesunaikintos japonų kapinės, nuimta spygliuota viela.

Lietuviai turėjo dirbti tuos pačius darbus kaip ir japonai, kalnuose pjauti mišką, jaučiais traukti medieną iš kalnų ir paruošimo aikštes, paruoštą medieną vežti į sandėliavimo aikštes tolesniam apdirbimui, jei ta mediena būdavo tinkama anglies šachtoms. Iš storesnės medienos buvo pjaunami geležinkelio pabėgiai ir lentos. Visa tai rankomis reikdavo pakrauti į vagonus, nes kranų nebuvo. Ypač sunkus darbas buvo, kai reikdavo į vagonus pakrauti geležinkelio pabėgius, kuriuos į vagoną nešdavo vienas žmogus ant peties užsidėjęs iš vatos pasiūtą pagalvėlę, o maumedžio pabėgis svėrė daugiau kaip 100 kilogramų. Vietiniai gyventojai pasakodavo, kad išvarę nuo bado japonai užsidėdavo tuos sunkius pabėgius ant peties, be-nešdami grūdavo ir daugiau jau nebeatsikeldavo. Tik ypač stiprius vyrai galėdavo atlaikyti tokį sunkų darbą.

Lietuviai miškuose rasdavo žmonių griaučius. Japonai, neatlaikę šalčio, bado, sunkaus darbo, gyvenimą baigdavo ir savižudybe. (Bus daugiau)

Istorija, parapija...

(Atkelta iš 6-to psl.)

– Šiam tikslui 1962 m. buvo sudarytas iš istorikų – kun. Viktoro Gidžiūno, Antano Kučo ir Simo Sužiedėlio komitetas, bet geros minties įgyvendinti nepasisekė. Todėl kartą 1987 m. susitiktys vysk. Paulių Baltakį, OFM, pasisakiau, kad baigiau rašyti Amerikos vyčių istoriją. “Tai, – sako vyskupas Paulius, – dabar gali pradėti rašyti knygą apie lietuviškąsias Amerikos parapijas”. Iš pradžių pagalvojau, kad Eksceklencija juokauja, bet paskui pradėjome rimtai galvoti, kaip tokio darbo imtis. Po ilgo ir įtempto, kartais sėkmingo ir ne tokio sėkmingo darbo vyskupijų kurijose, asmeniniuose ir vastybiniuose archyvuose, po pokalbių ir daugybės paieškų laikraščių rinkiniuose, laisikuose ir kituose dokumentuose du tomui rudais viršeliais “Religinis lietuvių gyvenimas Amerikoje” jau išleisti. Ją galima gauti arba užsakyti šiuo adresu: kun. Vincas Valkavičius, St. George Rectory, 36 St. George Ave., Norwood, MA 02062-4420, USA. Pirmajame aprašyta rytinės Amerikos, antrajame vien tik Pensilvanijos valstijos 40 lietuviškų parapijų ir trijų vienuolių istorija. Trečiasis šios istorinės lietuvių religinio gyvenimo Amerikoje trilogijos tomas apims Detroitą, Klivlandą ir kitas lietuviškąsias parapijas. Šis tomas dar tik pradėtas rengti.

– Ar nemanote, kad būtų gera tokia knyga išvesti ir lietuvių kalba?

– Žinoma, tatau padėtų Lietuvoje gyvenantiems lietuviams, nemokantiems anglų k., arčiau pažinti amerikietiškosios lietuviškos išeivijos gyvenimą. Toks darbas turėtų būti atliktas su lietuvių kalbą ir mokančio vers-ti žmogaus pagalba.

– Kuri Jūsų visuomeninės veiklos sritis Jums labiausiai buvo ir tebėra prie širdies? Kokius svarbesnius straipsnius esate parašęs?

– Atspėjama nuo sielovados ir parapijos administravimo laiką skiriu istorijai ir muzikai. Prieš dešimt metų buvau sumanęs kokio nors vieno užsiėmimo atsisakyti – muzikos ar istorijos. Tikrai pasimeldęs į Šv. Dvasią, gavau tarsi kokį atsakymą: “Vaikeli, genijum nebūsi nei vienoje, nei kitoje srityje. Kiek leidžia galimybės, varyk abi vagas”. Taip ir judu priekin iki šios dienos. Iš svarbesnių straipsnių, sakytum, yra bibliografinė studija, apie Šiaurės Amerikos šešių valstijų –

Naujosios Anglijos – lietuviybės pradžia ir jos išlaikymą, apie lenkų ir lietuvių atskalinų, atsiskyrusių nuo Romos Katalikų Bendrijos, judėjimą, nes ta atskala mažai kam yra žinoma. Nuo 1985 m. su šia atskalinėška dalimi vyksta pokalbis ir galbūt ateis toks laikas, kad ji susijungs.

– Ne kartą esate koncertavęs. Kaip pasidarėte atlikėju? Kokie Jūsų mėgstami žanrai ir kūriniai?

– Besimokydamas gimnazijoje lankiau smuiko pamokas. Tačiau skaityti gaidas išmokau iš vieno draugo, grojusio fleita. Mudu abu grodavome duetas. Būdamas kunigu, grojau Brocktono simfoniniame orkestre ir kitur. Kai susitikau Kembridže Izidorij Vasilijūn (Vasiliauska), jis mane pakvietė rengti kamerinius koncertus dviem smuikam su Izidorij Vasiliausko sūnaus Vytenio palyda. Mums labiausiai patiko Bacho, Korelio, Haidno kūriniai. Esame groję ir Julius Gaidelio parašytą kūrinį. Iš mano mėgstamiausių kompozitorių – Mocartas ir Čaikovskis. Iš labiausiai patinkamų kūrinių – šiandien gana populiarus Amerikoje Pachelbelio (Pachelbel) kanonas.

– Ar nemanote vėl važiuoti į Lietuvą?

– Esu Vytauto Didžiojo universiteto kviestas skaityti dviejų savaitių specialų seminarą apie lietuvių išeiviją Amerikoje. Gal netrukus galėsiu šiuo kvietimu pasinaudoti.

– Ką norėtumėte tirti jauniesiems kunigams ir tiems, kurie dar tebėra mokyklos suole, renkasi savo pašaukimą?

– Šv. Tėvas Jonas-Paulius II sako, kad Dievas visiems davė talentų, kuriuos reikia panaudoti Viešpaties garbei ir žmonių labui. Tereikia prisiminti Evangelijoje aprašytą palyginimą apie talentus. Kiekvienam reikia prašyti Šv. Dvasią, kad atskleistų mūsų talentus, padėtų ryžtingai ir deramai juos panaudoti, kad materializmas neužgožtų mūsų dvasios. Didžiausias ir pastoviausias žmogui džiaugsmas yra tada, kai jis gali pasišvęsti Dievo garbei.

– Nuoširdžiai dėkojame kun. klebonui Vincui Valkavičiui už įdomius ir išsamius atsakymus. Tikimės, kad jis, baigęs užsiėmimą trilogiją “Religinis lietuvių gyvenimas Amerikoje”, nuvyks į gesnei viešnagai į Lietuvą.

Kalbėjos -
kun. K. J. Ambrasas, SJ

Buvusio Vilniaus universiteto rektoriaus J. KUBILIAUS 75-rių metų amžiaus sukakties išklmė akademinei Šv. Jono šventovėje. Sukaktuvininkas (viduryje) ateina lydimas Lietuvos prezidento A. BRAZAUSKO, H. JASIŪNO, mons. K. VASILIAUSKO ir kitų

“Matematika - aukščiausia poezijos forma”

Buvusiam Vilniaus universiteto rektoriui profesorui Jonui Kubiliui 75-ri amžiaus metai. Sukaktis paminėta išklmėmis Vilniuje ir gimtajame Eržvilke

GENOVAITĖ GUSTAITĖ, Vilnius

Antraštės žodžiai – prof. Jono Kubiliaus, kuriam 1996 m. liepos 27-ąją sukako 75-eri. (Pašmaikštujama, kad prie antraštės eilutės, skelbiamos garšiai, profesorius mintyse ty-liai priduria: “Tiems, kurie tai supranta”).

Visuomenė sukaktį minėjo išvakarėse (liepos 26 d.) akademiniame Šv. Jono šventovėje. Kiek ten atėjo suprantančių aukščiausią poezijos formą, sunku pasakyti. Bet, matyt, galima drąsiai tvirtinti – nė vienas neabeigijo, kad profesorius tikrai supranta...

Saulėtą liepos pavakarę 17 val. didžiąja nava ateina besišypsantis sukaktuvininkas. Ateina, lydimas prezidento A. Brazausko, prezidento kanceliarijos vedėjo A. Meškausko, matematikos fakulteto docento H. Jasiūno ir kitų. Susirinkusieji pasitinka, nulydi plojimais.

Sveikina A. Brazauskas, trumpai apžvelgdamas sukaktuvininko veiklą, iškelia mokslininko (pasaulinio lygio), universiteto vadovo (33-ji rektoriavimo metai, kuriuos galima apibūdinti jo žodžiais – “padaryti viską, kad universitetas galėtų didžiūti ne tik savo istorija”), pedagogo reikšmę, dabar – seimo nario pareigas. Po prezidento sveikinimo kitų menų aukščiausia forma – klasika, turbūt mėgstamiausia profesorius. Skamba klasikiniai muzikos kūriniai, perteikiami žymių atlikėjų. Tai garsusis Kauno valstybinis choras (vadovaujamas P. Bingelio), Lietuvos simfoninio orkestro kamerinė grupė (dirigentas S. Sondeckis). Iš jaunųjų – altininkė dar studentė Ulijaona Žebriūnaitė (garsiosios mūsų dainininkės G. Kaukaitės duk-tė), garsusis V. Noreika.

Kas gali jautriau, įspūdin-

giau padainuoti “Lietuva brangi” už Kauno chorą? Kartu su kitomis J. Naujalia, Č. Sasnausko dainomis Maironio žodžiais P. Bingelio vedamas, išmokytas choras ją dainavo dar devinto dešimtmečio viduryje (!) katedroje – paveikslų galerijoje. (Daugelis tuomet nesulaikė ašarų, J. Naujaliai duktė, atsidėkodama dirigentui P. Bingeliui padovanojo tėvo batutą, su kuria jis buvo dirgavęs per pirmąją Lietuvos dainų šventę 1924 m.).

O kaip veikė ji dabar, kokių minčių sukėlė savo lygių, santūrių bangavimų, taurių kilimų ir žodžių? Atlikta šalia pasaulinės klasikos, neatsitiktinai parinktų E. Grigo dalykų – “Kelonė ir tėviškė”, “Tėvynei”.

Ne matematikai, aukščiausiai poezijos formai, o daugelio suprantamai poezijai atstovavo Justinas Marcinkevičius. Kaip pats pavadino, eilėraščių puokštė išklmė pasyrė padrasintą prof. Kubiliaus domėjimosi literatūra. Pasirodė gimnazijoje jis yra vadovavęs literatūros būreliui, laimėjęs novelės konkursą, rašęs eilėraščius... Puokštę sudarė penki eilėraščiai, kupini gimtinių šauksmo. Savo nuotai-ka kuklus posmai atitiko, papildė Maironio, Naujaliao giesmės bangavimą.

Pabaigoje prof. J. Kubilius visiems trumpai padėkojo, pastebėdamas, kad ne ką tepridės prie gražių žodžių, meistrų atlikto muzikos. Prisimindamas vadovavimą universitetui, pasi-džiaugė, kad A. Brazauskas, nors, kaip pats sakė, nebuvo universiteto auklėtinis, visuom-

net padėjo. Dėkodamas Just. Marcinkevičiui už puokštę, pavadino jį mūsų antrojo atgimimo dainiumi.

Nors prof. J. Kubilius atisakė oficialių išklmių, bet spauda sukakties nenutylėjo. Dage-lis laikraščių įdėjo savo korespondentų pokalbius su profes-

orium, televizija paruošė filmą “Matematikos poetas” (rež. V. Puplauskis), Lietuvos matematikų muziejus išleido dailų spalvotą leidinį (sudarytojas H. Jasiūnas). Jame – keturių užsienio universitetų (Prahos, Salcburgo, Greifsfaldo, Latvijos) garbės daktaro diplomai prof. J. Kubiliui. (Bene vienintelį tokį turintį savo mokslo pasaulyje turime?). Išleistas taip pat J. Kubiliaus straipsnių ir kalbų rinkinys “Tarėme žodį ir jį išlaikysime”. (Iš tikrųjų “žodis” buvo universiteto sumanytas išleisti rektorius 70-mečiui, bet nebuvo finansinių galimybių, tad pasirodė tik dabar).

Per knygos (382 psl.) sutiktuves Kultūros ministerijoje kalbėjo: A. Juozaitis, prof. V. Daujotytė (ji įvado autorė), Č. Juršėnas (seimo pirmininkas), J. Nekrošius (kultūros ministras), E. Kapustinskienė (“Spindulio” spausdėjęs generalinė direktorė), J. Karosas (seimo narys) ir kt. Visi kėlė išskirtinę universiteto reikšmę mūsų kultūrai, tautiniam tapatumui. Prisiminusi praeitį, E. Kapustinskienė tarė: “Be Jūsų, aš, kaip daugelis panašių, nebūčiau į universitetą nei įstočius, nei baigusi”. (Ji – tremtinė.)

Didelės išklmės įvyko per Švenčiausiosios Mergelės Marijos atleidus Eržvilke, tame “didmiestyje”, kur prieš 75-rius metus Jonas Kubilius buvo parikristijus, kur kapuose ilsimi tėvai, kur vienerius metus (1944-1945) mokytojavo...

Prof. J. Kubilius ne tik seimo narys. Jis – Mokslo akademijos matematikos sekcijos pirmininkas, Lietuvos matematikos draugijos pirmininkas, Lietuvos ir JAV draugijos (įsteigtos 1988 m.) pirmininkas. Be to, kaip yra sakęs, “savo malonumui dar ir dabar tebedėstau universitete.” Ne viename pokalbyje pasidžiaugė savo mokiniiais, mokslininkais, gerais žmonėmis, jaunimo pažūrų kaita. “Šiais metais į aukščiausias mokyklas buvo labai didelis konkursas. Vadinasi, jaunimas pajuto, kad Gariūnų (garsiojo turgaus prie Vilniaus) epocha, matyt, baigėsi, kad reikia siekti žinių. Formuojasi kitokia pažūra ir mokslą. Tai sveikintinas reiškinys”.

Profesorius laukia savo matematikos vadovėlio aukščiausių mokykloms (antrojo leidimo) pasirodymo, yra išstudijavęs A. Baranausko matematikos darbus (“yra ten įdomių dalykų”), parengęs studiją “Antanas Baranauskas ir matematika”; tą patį populiariau baigia rengti moksleiviams.

Kalbėdamasis namuose su “Vakarinio naujienų” korespondentu L. Stražnicku, pastebėjo: “Atvirai sakant, labai norėtuš, kad tas laiko laikrodas sukūptų kuo lėčiau. Juokais esu ne kartą sakęs, kad už dešimt gyvenimo metų atiduočiau visus titulus”.

Vienas M. K. Čiurlionio paveikslų – “Diena – para”. Jame mįslinga ranka, jungianti dangų ir žemę, žemę ir dangų. Kūrėjo ranka... Magnificencijai Jonui Kubiliui daug dienų aukščiausios poezijos, mūsų kultūros labui.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Amerikos lietuvių kultūros archyvo (ALKA) perrinktą šiemetinę valdybą JAV Putname sudarė pirm. dr. Juozas Kriauciūnas, vicepirmininkai kun. Rapolas Krasauskas ir Algis Simonaitis, sekr. Eleonora Simonaitienė, išd. Juozas Rygelis, narys Alfonsas Stankaitis. ALKOS fondo tarybos pirmininkas yra dr. Jurgis Gimbutas, vykdomosios valdybos pirmininkas – dr. Česlovas Mašaitis.

Lietuvišką klotimų teatrų festivalį liepos 13-14 d.d. Skanėnu vadinamame Punksko buities muziejuje, aplinkiniuose šios vietovės ir Seinų kaimuose surengė Punksko lietuvių kultūros namų teatras. Festivalis buvo pradėtas Teklės Paranševičienės surežisuota K. Būgos komedija “Geriau vėliau, negu niekad”. Į jį taipgi įsijungė rež. Jūratės Kardauskienės Klevų ir rež. Eugenijos Pakutkienės Seinų klotimų teatrai. Iš Lietuvos festivalin buvo atvykę du mėgėjiški klotimo teatrai: Klaipėdos rajono Agluonėnų su rež. Augustinu Šutkumi ir Vilniaus rajono Rudaminių su rež. Marija Vaitulioniene. Festivalis buvo baigtas dalyvių vakarone prie Punios ežero.

Danutė Nasvytytė-Gabrijolavičienė, išraiškos šokio pradininkė Lietuvoje, šiemet ten buvo prisiminta balandžio pradžioje “Lietuvos naujo šokio projekto” koncertais Kauno dramos teatre ir Klaipėdos muzikiniame teatre. Koncertai buvo skirti jos atminimui aštuoniadesimties metų gimimo metinių proga. Juos surengė Lietuvos šokio informacijos centras, šiame ir kituose naujo šokio projektuose siekė ir toliau žadantiesi sekti naujų dabartinio šokio kompozicijų. Aušrinės Šėmienės pranešimu “Lietuvos aida”, šį kartą koncertams buvo pasirinkta dvylika choreografinių kūrinių, atstovavusių beveik visoms modernaus šokio kryptims Lietuvoje. Jie turėjo būti skirti ne daugiau kaip penkiems atlikėjams. Iš Lietuvos pasitraukusios kaunitės Danutės Nasvytytės pradėta darba su moderniu išraiškos šokiu tęsė jos mokinė Kira Dajoutaitė, subūrusi “Sonatos” ansamblį, iš kurio prieš tris penkmečius Birutės Letkaitės iniciatyva išsivystė šokio teatras “Aura”, tapęs pavyzdžiu besiformuojančios dabartinio šokio trupėms. Iš jų išaugo “Polėkis”, “Fluidus”, “Trys iš Vilniaus”. Jurijaus Smorignio, Andželikos Cholinos bei kitų jaunųjų choreografų dėka dabartinės baletų kompozicijos jau pradeda ryškėti ir Lietuvos operos bei baletų teatro pastatymuose Vilniuje.

Lietuvos moderniam šokiui daug nusipelniusi Danutė Nasvytytė, gimusi Maskvoje 1916 m. gegužės 8 d., mirė Australijos Melburne 1983 m. balandžio 19 d. Ji augo Kaune, mokydamasi “Aušros” ir Šv. Kazimiero (“Saulės”) mergaičių gimnazijose, lankydama Kūno kultūros kursus. Išraiškos šokio sparnais ją 1936 m. sugundė savo mokyklą Berlyne turėjusi Jutta Klamat. D. Nasvytytė, baigusi tą mokyklą, 1939 m. rudenį Kauno valstybiniame teatre su orkestro palyda surengė pirmąjį išraiškos šokio koncertą, Kęstučio gatvėje prie Kauno valstybinio teatro atidarė 1939-44 m. sėkmingai veikusią išraiškos šokio ir ritminės gimnastikos studiją. Ji rengė savo ir mokinių koncertus, garsindama išraiškos šokį ir kituose Lietuvos miestuose. Tai buvo tik trumpa didelio darbo pradžia, kuria dabar džiaugiasi Lietuva. Deja, Danutė Nasvytytė beveik visiškai dingo išeivijoje. Mat platesnės informacijos apie ją tėra 1985 m. pradžioje Bostone išleistaime J. Kapočiaus “LE” antrajame papildymų tome, kai ji jau buvo mirusi Melburne 1983 m. balandžio 19 d. Tada sužinojom, kad ją pirmoji nesėkmė išeivijoje ištiko 1945 m., kai subombarduotame Dresdene sudėgė visa jos išraiškos šokiams skirta apranga. Australijon atvykusi 1952 m., D. Nasvytytė išraiškos šokiui garsinti 1953-59 m. turėjo savo studiją Melburne. Su ta studija rengdavo koncertus australams ir lietuviams. Išraiškos šokis, matyt, nesudomino jaunų australių. Studiją greit teko uždaryti ir ilgus metus atiduoti pedagoginiam darbui Melburno Order of Sion katalikų kolegijose.

Kauno muzikinis teatras iš savo repertuaro išėmė seniai pastatytas F. Leharo operetas “Linksmoji našlė” ir “Grafas Liuksemburgas”. Jas dabar pakeis rečiau statoma F. Leharo operetė “Paganinis”, susieta su žymaus italų smuikininko N. Paganinio (1782-1840) gyvenimo ir meilės motyvais, neturinti laimingos užbaigos.

Operos bičilių draugija, įsteigta prieš porą mėnesių Vilniuje, gegužės 21 d. “Operos” kavinėje surengė susitikimą su tenoru Virgilijumi Norėika. Šios draugijos pirmininkas yra mokslo ir projektavimo firmos “Vilniaus monolitas” direktorius V. Zakarevičius. Draugija jau turi apie šimtą narių, kurių didžioji dalis – Lietuvos politikai, verslininkai, žurnalistai ir kultūros darbuotojai. Jie kas mėnesį žada turėti narių susirinkimus, kvieisti Lietuvos operos atstovus, diskutuoti ne tik Lietuvos, bet ir kitų Europos šalių muzikinių teatrų spektaklius, užmegzti ryšius su giminingomis užsienio organizacijomis.

Dr. Jono Basanavičiaus, tautos patriarcho, paruošiamieji paminklo statybos darbai jau yra pradėti Vilkaviškyje. Šiuo metu ten atstatoma centrinė šio miesto Atgimimo aikštė. Paruoštas pjedestalas aikštėje iškiliančiam dr. J. Basanavičiui, baigiamas kurti ir pats paminklas. Vilkaviškio rajono taryba, sumazuojusi finansinę paramą miesto savivaldybei, paskyrė 124.000 litų paminklui pastatyti ir Atgimimo aikštei atnaujinti. Ten taipgi bus pastatytas ir naujasis Vilkaviškio paštas. Rajono burmistras Jonas Mačys paminklo statybą tikisi užbaigti, kai Vilkaviškis susilauks pašto rūpjučio pabaigoje ar rugsėjo pradžioje.

Žalgirio mūšį kauniečiai po penkių šimtų aštuoniasdešimt penkerių metų liepos keturioliktosios, sekmadienio, popietę prisiminė šio įvykio inscenizacija Nemuno ir Neries santakoje. Kad tos vietos žemė yra aplaistytą lietuvių, jų sąjungininkų ir kryžiuočių krauju, liudija planuojamos atstatyti senosios Kauno pilies liekanos. Žalgirio mūšio inscenizacija, pasak “Lietuvos ryto” korespondentės Kaune Vidos Savičiūnaitės pranešimų, labiausiai rūpinosi Kauno viceburmistrė V. Margevičienė, pritarimo susilaukusi iš Vytautų klubo narių, šią idėją rėmusių visoje Lietuvoje. Mūšio lauke kovėsi apie 130 Vytauto Didžiojo karių, jų sąjungininkų ir apie 100 kryžiuočių. Mūšis truko tik trečdalį valandos, laikantis istorinio scenarijaus, 1410 m. metraštininko tekstų. Įspūdinga buvo mūšio inscenizacijos pradžia, susieta su ugnies atnešimu. V. Savičiūnaitė pasakoja: “Nuo Nežinomo kareivio kapo fakelą atnešė trys vyrai, vilkintys šiuolaikinio, tarpukario laikų ir XVIII amžiaus karių uniformomis. Juos pasitiko Vytauto karys ir nuo fakelo uždegė Santakos aukurą. Lietuvių liaudies dainas karo tema, Ūdro ariją iš operos “Pilėnai”, kitas melodijas atliko V. Povilionienė, G. Paškevičius, folkloro ansambliai, saksofonistas P. Vysniauskas...”

Žalgirio mūšio inscenizaciją stebėjo Lietuvos krašto apsaugos ministeris L. Linkevičius, užsienio ambasadų atstovai. Uniformuotos 1410 m. karių vaidino SKAT Kauno rinktinės, Vytauto Didžiojo šiaulių rinktinės atstovai, jaunimo sporto mokyklos “Marva” raiteliai. Dalis Žalgirio mūšio laikų aprangos buvo gauta iš Lietuvos kino studijos, Vytauto Didžiojo karo muziejaus. Medžiagos aprangai nemokamai parūpino akcinė bendrovė “Kauno audiniai”. Tenka džiaugtis, kad šio istorinio mūšio inscenizacijai didelės tal- kos buvo susilaukta iš Kauno studentų, jaunimo organizacijų, moksleivių ir gimnazistų. Šarvams ilgokai buvo renkami metaliniai kamšteliai nuo alaus ir gaviųjų gėrimų butelių. Moksleivės siuvo kryžiuočių apsiaustus, moksleiviai gamino kardus. Atrodė, visus didesniems planams išjudino artėjanti Žalgirio mūšio šešių šimtų metų sukaktis. Mūšio inscenizacija Kauno Nemuno ir Neries santakoje buvo baigta žuvusiųjų apraudojimu, didvyrių pagerbimu, o visiems “prisikėlus” – ilgai trukusiu dainų ir šokių vakaru. V. Kst.

Dail. A. Žmuidzinavičius Lietuvos pašto ženkluose Ntr. M. Pranevičiūnas

Sušaudyta kančia

Sušaudytos naktys,
Sušaudytos dienos,
Sušaudyta
Dievo kančia...

Čia žuvo svajonės,
Prašvintančios dienos,
Pavasariai sėjo
Duonelę mirtim.
–Sustokite, žmonės!–
Pravirko galulaukėj Dievas, –
Kas leido gyvybę
Nespėjusiam gimti atimti?!

Sušaudytos naktys,
Sušaudytos dienos,
Sušaudyta meilė,
Gimtoji kalva.

Pravirko galulaukėj
Šaudytas Dievas,
Suklupo prie kojų
Maldoj Lietuvą...

Iš tavęs

Iš tavęs, žemele,
Aš savim esu,
Po padangę vėjų,
Debesiu šviesiu.

Per palaukė žalią
Dienos nuskubės,
Tiesias ilgas kelias
Iš tavos širdies.

Tavyje atgulė
Tako žolele,
Žydinčiom drolbulėm
Liksim tavyje.

Valerija Vilčinskienė,
Lietuva

"Aukuro" gastrolės

Hamiltono teatras "Aukuras" labai džiaugiasi, kad atvyksta du Klaipėdos dramos teatro aktoriai – Eglė Barauskaitė ir Darius Meškauskas, kurie sutiko vaidinti "Petro Kurmelio" pastatyme. Jie atliks Janikės ir Pranciolo vaidmenis.

Aktoriai Eglė Barauskaitė ir Darius Meškauskas Klaipėdos dramos teatre dirba nuo 1990 m. Vilniečiui Dariui ir klaipėdiečiai Eglei tai šeštasis sezonas. Klaipėdos dramos teatras šiuo metu yra vienintelis profesionalus dramos teatras Žemaitijoje. Vadovaujant vyr. režisieriui P. Gaidžiui, jis pagarsėjo dramos, o ypač komedijos pastatymais. Čia dirba žy-

mūs Lietuvos teatro ir kino aktoriai – dažni įvairių premijų, festivalių laureatai.

1987 m., baigę Valstybinės Vilniaus konservatorijos aktorius meistrų studijas, porą metų dirbė Marijampolės teatre, abu aktoriai sukūrė šeimą. Jiedu buvo pakviesti vaidinti Klaipėdos scenoje. Jiems patikėjo nemaža įvairiaplanių vaidmenų.

Šį rudenį su atnaujintu veikalu "Petras Kurmelis" ir su svečiais aktoriais iš Klaipėdos "Aukuras" išvyks gastrolėms: rugsėjo 8 – į Montrealį, rugsėjo 20 – į Putnamą, rugsėjo 21 – į Bostoną ir 22 – į Filadelfiją. Spalio 5 d. vaidins Čikagoje, spalio 6 – Lemonte. Taip pat su svečiais pakartos "Petra Kurmelį" Toronte, Wasagoje, Hamiltone ir kitur. Aktoriai tikisi gausių žiūrovų. Kor.

Klaipėdos dramos teatro aktorius DARIUS MEŠKAUSKAS

Klaipėdos dramos teatro aktorė EGLĖ BARAUSKAITĖ

Paremkite "Tėviškės žiburius" auką, rėmėjo ar garbės penumeratą, testamentinių palikimu. Iš anksto dėkingi – "TŽ" leidėjai

Sveikiname Sofiją Rakštienę, savo mylimą mamą, senelę

ir būsimą prosenelę, sulaukusią rugpjūčio 15 d. 90-tojo gimtadienio. Linkime geros sveikatos, stiprybės ir dar daug gimtadienių švęsti.

Jus mylintys –

Laima ir Justas,
Rūta ir Rimvydas
Karolina ir Jonas

Dantų gydytoja

ASTA E. GRINIS-VAIDILIENĖ, D.D.S.

3101 Bloor Street West, Suite 308,
Toronto, Ontario M8X 2W2

(trys blokai į vakarus nuo Royal York)

Telefonas 416 237-1273

Audra Travel Corporation & CRUISE WORLD

Mūsų biure Jūs galite užsakyti:

- ♦ Geriausias keliones į Lietuvą.
- ♦ Skridimus į įvairius pasaulio kraštus.
- ♦ Atostogas šiltuose kraštuose.
- ♦ Keliones pramoginiiais laivais.
- ♦ Poilsines keliones į kurortus ir sanatorijas.
- ♦ Sveikatos ir kelionių draudimus.
- ♦ Išskvėtimus bei visas.

Smulkesnių žinių teiraukitės telefonu:

416 762-7447

Lietuviškai kalbantiems agentams papildomi numeriai (ext.#):

Onai – 103, arba – 104,

Audronei (dėl kelionių laivais) – 102.

Fax 416 769-6753

E-Mail: audra@pathcom.com

256A Durie St. (Bloor West Village),
Toronto, Ont. M6S 3G3

SKAITYTOJAI PASISAKO

BEGLOBIAI VAIKAI

Beglobiai vaikai dabar apgyvendinami N. Daugėliško Šv. Kazimiero parapijiniuose globos namuose kartu su seneliais. Šis projektas gali būti pavyzdys ir kitose regionuose, nes pagalbos nelaimingoms vaikams imamasi bendromis parapijos ir rajono savivaldybės jėgomis. Įgyvendindami projektą, vadovausimės jau turimu patyrimu. Tik bendromis parapijos ir rajono savivaldybės jėgomis nuo 1995 m. birželio mėn. sėkmingai veikia N. Daugėliško Šv. Kazimiero parapijiniai globos namai.

Įgyvendinant vaikų globos namų projektą, bus bendradarbiaujama su Vilniaus arkivyskupija, rajono Globos ir rūpybos, Vaikų teisių apsaugos skyriaus bei visuomeninėmis ir labdarinėmis organizacijomis.

Pradėjus veikti globos namams, numatoma įdarbinti 9 darbuotojus, o savanoriškais pagrindais pasitelkti 4: 2 "Caritas" atstovus, 1 socialinį ir 1 pedagoginį darbuotojus. Minėti savanoriai visuomenininkai rūpinsis labdarina, jaunimo tikybos, doros ir švietėjiška veikla.

Jeigu finansavimas nebūtų problema, pastato rekonstrukciją numatome pradėti šiemet. Kitais metais vaikų globos namai galėtų pradėti veikti.

Kun. Kęstutis Ralys,
N. Daugėliško klebonas, N. Daugėliškis,
Ignalina, Lithuania

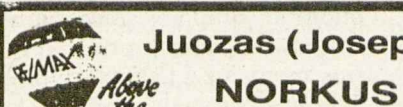
Red. pastaba. Prie šio rašto pridėta ir sąmata. Pastato atnauji-

2261 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6S 1N8

Visas namų pirkimo-pardavimo reikalus jus informuos ir maloniai patarnaus

NIJOLĖ B. BATES
tel. 416 763-5161
(24 val. pager)

Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas.

Daugiau kaip 10 metų turintis pardavimo bei daugiau kaip 20 metų statybos ir remonto patirtį. Mielai atsakysiu (namų pirkimo, pardavimo ar remonto klausimams).

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9

Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel. 416 769-1616, namų – 416 532-5893

Nemokamas namų įvertinimas

pastarasis esąs "in fact an Estonian".

Nemėgstama, kai mus vadina rusais, nevadinkime ir Estijos tautos sportininkų rusais. Be to, pati pavardė rodo, kad Klein nėra rusų tautybės.

K. Baronas, Vokietija

BUVUSIEMS MAŽEIKIEČIAMS

Lietuva ir Kanada atrodo, kad tai tolimi kraštai, tačiau Kanadoje gyvenančių taurios širdies lietuvių, kilusių iš Mažeikių, dėka tas atstumas sumažėjo. Mažeikiai – jaunystės miestai buvusiems gimnazistams, kur mokytasi, mylėta, pergyventa.

Mūsų mokyklos kolektyvas be galo buvo sujaudintas, kai mus pasiekė savaitraštis "Tėviškės žiburiai". Dideli ir maži mokyklos nariai už šią dovaną esame nuostirdžiai dėkingi buvusiems gimnazistams, paaukojusiems dalį savo santaupų, kad mus pasiektų "Tėviškės žiburiai". Dėkui Jums: p.p. A. Abromaitienė, R. Bakevičienė, B. Gataveckienė, B. Lukoševičienė, B. Maziliauskienė, M. Povilaitienė, A. Skaistienė, A. Skilandžiūnienė, B. Staniulienė, B. Stankaitienė, V. Tautkevičienė, R. Ulbiene, A. Žilinskienė, A. Štuopienė, J. Lukoševičiū, J. Pleiny, V. Prisceponka, V. Skabeiki, V. Vainuti, V. Žilinskai.

Praėję mokslo metai mūsų mokyklos bendruomenei buvo gana sunkūs ir atsakingi – siekta susigrąžinti prarastą gimnazijos vardą. 1996 m. gegužės 30 d. Švietimo ir mokslo ministerijos kolegijos posėdyje buvo patvirtintas mūsų mokyklai gimnazijos statusas. Nuostirdžiai Jus kviečiame š.m. rugsėjo 1 d. dalyvauti gimnazijos vardo suteikimo šventėje. Sugrįžkite į savo jaunystės miestą. Mes Jūsų labai laukiame.

M. Žiaurienė,
Mažeikių M. Račkausko vid. m-os direktorė, Laisvės 10,
5500 Mažeikiai, Lithuania

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1 psl.)
pelnas būtų paskirtas tik rezervate gyvenantiems pilnateisiams indėnams. Kanados vyriausybė atstovaujantis teisėjas tokį nutarimą sustabdė, nes jis buvo padarytas be Kanados vyriausybės pritarimo. Esą dalis šių lošimo namų pelno priklausė ir tiems indėnų atstovams, kurie nelaimė pilnateisiais. Šion grupė, atrodo, įjungiami metisai ir už baltosios ar kitos rasės vyrų išteklėjus indėnams. Tokie taipgi galės reikalauti jiems priklausiančios indėnų lošimų namų pelno dalies.

Pasirašyta sutartis taipgi reikalauja, kad indėnų rezervate veikiančius lošimo namus "Casino Rama" būtų laikomasi Kanados įstatymų, draudžiančių įsileisti lošėjų atsivežtus vaikus ar laimę norinčius išbandyti nepilnamečius paauklus. Buvusioje konservatyvių pažiūrų Ontario provincijoje lošimų namų, matyt, bus susilaukta ir daugiau. Juk seniau čia nebuvo įsileidžiami net ir loterijų bilietai iš užsienio. Dabar jas kaip užtikrintą pelno šaltinį organi-

zuoja Kanados ir provincijų vyriausybės, laimėtojus netgi atleisdamos nuo pajamų mokesčio.

Lošimų namais Ontario provincijoje turbūt labiausiai buvo susidomėjusi pirmoji socialistinė Ontario naujųjų demokratų premjero Bob Rae vyriausybė, praradusi didžiųjų darbo unių paramą ir dėl to niekaip neįstengusi sumažinti rekordinio šios provincijos deficito laikinai įvestu atlyginimų užšaldymu valdžios tarnautojams. Tada premjeras Bob Rae atkreipė dėmesį į lošimų namus, vyriausybėi tampančius pelningų pajamų šaltiniu. Ontario provincijoje šiam tikslui jau yra atidaryti lošimų namai Windsore prie Detroito. Į juos daugiausia plaukia JAV doleriai, atvežti amerikiečių lošėjų.

Toliau nuo JAV pasienio esančiuose Ontario lošimų namuose dolerius išleis liguistomis lošėjo viltimis gyvenantys ontariečiai. Lošimų namų atidarymą svarsto ir metropolinio Toronto savivaldybė, kuriai taipgi reikia užtikrinto savanoriškai atnešamų įplaukų šaltinio. Tokiai minčiai ten ne visi pritaria. Mat tarp jų yra ir blaiviau apie ateitį galvojančių atstovų. V. Kst.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Tėviškės žiburiai 1996.VIII.20•Nr.33-34(2424-2425)•psl. 9

Registruota masažo terapeutė

Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.

20 High Park Blvd., Toronto.

Gydomas masazas ("Craniosacral Therapy")

Priima pasientus pagal susitarimą

Telefonas 416 536-5437

Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydymą masazą padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)

Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: (905) 271-7171**

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais

1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7

(Priešais Lietuvių namus)

Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojai

Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.

Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.

Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.

(Orthodontist)

2373 Bloor Street West

(Prie Jane St.)

Telefonas

416 763-5677

Šeimos gydytojas,

dr. Aleksandras Spudas

šiuo metu priima naujus pacientus.

1448 Lawrence Avenue East, Suite 210,

(prie Victoria Park Avenue)

Victoria Terrace Medical Centre, North York, Ont. M4A 2V6

Tel. 416 751-0082

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P. Eng.

27 John St., Second Floor

Weston, Ontario M9N 1J4

(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Tel. 416 240-0594

Lengvai pasiekiamas
autobusu nr. 79 (Scarlett
Road) nuo Runnymede
požeminio stoties.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500

(Bloor ir Jane gatvių kampas)

Toronto, Ontario M6S 4W3

Tel. (416) 762-7393

Fax (416) 763-0674

Atstovybės Lietuvoje naujas

adresas: Goštauto 4-78

(kitoje Neries upės pusėje

nuo "Lietuvos" viešbučio)

Vilnius

Tel. (3702) 22 78 97

Fax (3702) 22 63 68

DRESHER

DRAUDA

Visi draudos
patarnavimai.
Lietuvių kalba
patarnauja
V. Drešeris ir
Rima (Petkutė)
Drešerienė.

Nekilnojamas turtas

Patarnavimai
visose pirkimo ir
pardavimo srityse.
Kreiptis į Valterį
ar Rick Drešerius

Nekilnojamo turto įkainojimas

– mortgičių
– mokesčių
– turto ir kt.
Kreiptis į
Rick Drešerį

3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8

Tel. 416-233-3334, 416-231-2661

FAX 416-233-0285

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376

Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3

416 762-4232 FAX 416 762-5588

Į Lietuvą su Nordland Express

Siuntiniai laivu • Oro paštu

Pinigų perdavimas • Prekybiniai pervedimai

Nordland Express 1650 Bloor St. W.,
Toronto, Ontario, Canada M6P 4A8
Indian Rd. (išėjimas iš požeminio
traukinio Keele stoties)

Darbo valandos: nuo pirmadienio iki penktadienio
9 v.r. iki 6 v.v.

Skyrius: North York Town Press
164 Willowdale Ave, North York, Ont.
416 222-4021

London Jonas ir Marytė Narusevičiai
1055 Guildwood Blvd.
519 657-1751

Montreal Andrejs Vitols
105 56th Ave., Lachine
514 637-9102

Nemokamas siuntinių paėmimas

Toronto: nuo pirmadienio iki penktadienio
Hamilton, Burlington, Oakville, Mississauga:
pirmadieniais ir ketvirtadieniais

St. Catharines, Niagara Falls, Welland: ketvirtadieniais
Kitchener, Cambridge, Guelph, Brampton: pirmadieniais
Wasaga, Collingwood, Barrie: pirmas mėnesio sekmadieniais
Windsor, Sarnia: antrasis mėnesio sekmadieniais
London: antrasis ir ketvirtasis mėnesio sekmadieniais

Už pietinės Ontario provincijos ribų: Siųskite siuntinius į
Nordland Express su gavėjo, siuntėjo adresais ir talpos
aprašymu. Bendrovėje mes užpildysime muitinės pareiškimą,
sąskaita bus jums pasiųsta.

Dėl patogumo, pastovumo, išvaizdos ir
ekonomijos turime įvairaus dydžio dėžes 1, 1.5, 2, 3 ir 5
kubinių pėdų. Taip pat galite įsigyti dėžių Anapilio
knugne, sekmadieniais ir kredito kooperatyve "Talka",
830 Main St. E. Hamilton

JAV ir Kanados dolerių perdavimas

4% plus \$20 pristatymas iki \$4,999

3% nuo \$5,000

Siuntiniai su kanadiškais produktais
Lietuvoje mūsų sandėlyje:

Siuntinys nr. 1	10 kg miltų, 10 kg cukraus, 10 kg ryžių	\$50 (JAV \$38)
Siuntinys nr. 2	12 litrų augalų alyvos (4x3 litrai)	\$36 (JAV \$27)
Siuntinys nr. 3	4.5 kg vištienos buljonas	\$30 (JAV \$23)
Siuntinys nr. 4	6 kg žemės riešutų sviestas (12x500 gr)	\$34 (JAV \$26)
Siuntinys nr. 6	20 kg cukraus (10x2 kg)	\$48 (JAV \$36)
	400 g tirpstančios kavos (2x200 gr)	\$95 (JAV \$72)
Siuntinys nr. 7	31 įvairūs kanadiški produktai (20 kg)	\$65 (JAV \$49)
Siuntinys nr. 8	17 įvairūs kanadiški produktai (14 kg)	\$75 (JAV \$57)
Siuntinys nr. 9	220 v elektrinis šaldytuvas	

SKAMBINKITE

Toronto 416 535-5000

Už Toronto ribų 1-800-561-3113

FAX 416 535-5001

TORONTONT

Anapilio žinios

Rugpjūčio 26-29 d.d. organizuojama vaikų chorinės muzikos stovykla. Registracija ir smulkesnė informacija yra teikiama paraprijos raštineje tel. (905) 277-1270.

Lietuvos kankinių šventovės choras pradės savo veiklą rugsėjo 8, sekmadienį, 10 v.r. repeticijų salėje ir giedos per 11 v.r. Mišias. Choro valdyba kviečia visus buvusius narius bei naujus asmenis jungtis chorą ir giesmėmis kuo iškilmingiau garbinti Dievą.

Rugpjūčio 12 palaidotas a.a. Juozas Kardelis, 84 m. amžiaus.

Kanados lietuvių dienų popietei jau galima įsigyti bilietų Anapilio knygne.

Anapilio sodyba ieško salių sargų-priziūrtojų, kurie galėtų su klientais susikalbėti ir angliškai. Prašome kreiptis į Anapilio raštineje tel. (905) 277-1270.

Mišios rugpjūčio 25, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Petrą Balaš, 11 v.r. už parapriją; Wasagoje 10 v.r. už Bridickų ir Hiršų mirusius.

Lietuvių namų žinios

Sekmadienio, rugpjūčio 4, popietėje dalyvavo 157 asmenų. Svečių knygoje pasirašė E. Janulevičius iš Toronto; V. D. Janulevičiai iš Mesa, Arizona, JAV; A. Melyniene iš Mažeikių; dr. Č. Jasukis iš Fresno, CA, JAV; A. Murza iš Kauno; p. Krivonijai iš Baltimorės, JAV. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN narė D. Keršienė.

Sekmadienio, rugpjūčio 11, popietėje dalyvavo 200 asmenų. Svečių knygoje pasirašė Romas Joniška iš Suvalkų trikampio; Sigita Petrauskienė iš Kauno; Gailutė Dundienė ir Ramūnas Dunda iš Adelaidės, Australijos. Svečius priėmė LN moterų būrelis narė D. Dargienė.

Sekmadienio, rugpjūčio 18, popietėje dalyvavo 200 asmenų. Svečių knygoje pasirašė Olga Goeiff, Werner ir Barbara Zuhlsdorf, Karla ir Anne Neumann iš Vokietijos; Milita Jurgilienė iš Tauragės. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN kultūrinės k-jos narė Lydija Balsienė.

LN valdybos posėdis – rugsėjo 5, ketvirtadienį, 7 v.v.

Rugsėjo 3, antradienį, 7 v.v. šaukiamas LN visuomeninės veiklos komiteto posėdis. Kviečiami dalyvauti po tris atstovus moterų ir vyrų būrelių, kultūros komisijos ir „Atžalyno“.

Klaipėdos pagalbos centrui aukoko: \$300 – V. Kriščiūnas.

Vysk. K. Paltaroko gimnazijai Panevėžyje aukoko: \$100 – A. Marcis.

„Caritas“ sambūriui Lietuvoje aukoko: \$50 – J. Staškevičius.

Ateitininkų stovyklavietei Berčiūnuose aukoko: \$300 – V. Kriščiūnas.

Sv. Jono lietuvių kapinėms aukoko: \$100 – N. Merklienė, kun. V. Volertas (a.a. Alfonso Skrebūno atminimui); \$50 – L. Strumilienė.

Išganytojo paraprijos liuteronų evangelikų moterų draugijai „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$50.

Tremtinių vaikų mokymai „Lietuvių namai“ Vilniuje Pranė Kisielienė (London, Ont.) paaukoko \$200. Nuoširdus acii. A.S.

A. a. Onos Plėnienės atminimui pagerbti I. ir B. Kudz-mavičiai „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$25.

Iš a.a. kun. P. Kairiūno palikimo J. Kairiūnaitė aukoko: \$10,000 – Tėlių kunigų seminarijai; \$2,500 – Nek. Prad. Marijos seselėms Anapilyje; \$1,000 – Tikinčiajai Lietuvai; \$500 – LKM draugijai Anapilyje siuntinių senelių ir Lietuvą siuntimui.

Prisikėlimo paraprijos žinios

Kun. Robertas Pukenis iš Pa-nėvėžio vyskupijos (šiuo metu studijuojantis Romoje), keletą savaitių dirbęs kapelionu „Dainavos“ stovykloje ir Putnamo seselių sodyboje, rugpjūčio 18 d. per Mišias sakė pamokslus.

Jau platinami bilietai į Kanados lietuvių dienų pokylį, kuris įvyks Anapilio salėje spalio 12 d. Bilietų galima įsigyti pas Vytautą Tasecką sekmadieniais po pamaldų paraprijos salėje arba paskambinus tel. (905) 824-4461.

Rugpjūčio 11 d. pakrikštytas Monikos Ankstaitytės ir Arūno Raščiausko sūnus Robertas.

Angelei Kairienai viešint Lietuvoje, mirė jos brolis Kazimieras Vasiliauskas. Vilniuje tragiškai žuvo Onos Girdauskienės sesers sūnus Kastytis Ravinskas. Jonas Gedvila neteko Lietuvoje gyvenusio brolio Prano. Nuoširdi užuojauta mirusių artimiesiems.

Rugpjūčio 18 d. „Kretingos“ stovyklavietėje paskutinį kartą šią vasarą buvo laikomos Mišios. Wasagoje dabar atostogauja kun. Liudas Januška, OFM.

Kun. Edis Putrimas, šešias savaites kapelionavęs vasaros jaunimo stovyklose, atostogaus iki rugsėjo 7 d. Kun. Julius Sasnauskas, OFM, šią savaitę „Neringos“ stovykloje praveda rekolekcijas seselėms, o rugsėjo 3 d. skrenda atostogų į Lietuvą.

Mišios sekmadienį, rugpjūčio 25, 8.15 v.r. už a.a. Alfredą Stulginską; 9.15 v.r. už lietuvių pranciškonus; 10.15 v.r. už a.a. Augustiną Pranskevičių (5 mirties metinės), a.a. Juozą Kvederį, a.a. Ema ir Juozą Janušaičius, a.a. Adomą ir Žosę Biretas, 11.30 v.r. už parapriją ir visus paraprijiečius.

Lietuvių pamaldos Kanados kankinių šventovėje Midlande, organizuotos Kanados lietuvių katalikų centro, įvyko sekmadienį, rugpjūčio 4, dalyvaujant gausiems maldininkams. Buvo meldžiamasi ir prisiminta lietuvių tautos priešpauža ir kančios, prasidėjusios prieš 55-rius metus.

Mišias atnašavo kun. Augustinas Simanavičius, OFM, su kitais 8-niais lietuvių kunigais iš Toronto, Mississaugos, Hamiltono ir Londono. Pamokslą pasakė kun. Julius Sasnauskas, OFM, pažymėdamas, kad nuolat turime gyventi savo tautos kankinių prisiminimu. Skaitinius skaitė Vytautas Taseckas. Giedoją Lietuvos kankinių šventovės choras ir „Ainių“ ansamblio solistas Valentinas Čepkus. Pamaldose su vėliavomis dalyvavo Toronto šauliai, Toronto, Mississaugos, Hamiltono ir Delhi lietuvių paraprijų katalikų moterų draugijos skyriai. Prieš pamaldas buvo eimami Kryžiaus keliai, vadovaujant kun. Jonui Staškui. Pamaldos baigtos malda prie lietuvių kryžiaus. D.

A. a. Laimutė Butėnienė, mirusi prieš vienerius metus (1995.VIII.12), prisiminta Orilijoje, Ont. Mišiomis, kurias aukoko Londono Šiluvos Marijos paraprijos klebonas kun. K. Kaknevičius. Velionės mokslo draugės P. Saplienės iniciatyva ta proga „Kovai su vėžio liga Lietuvoje“ fondui aukoko: \$20 – kun. K. Kaknevičius, V. V. Rasiuliai, S. B. Jokubynai, G. P. Stauskai, R. J. Zubrickai, P. B. Sapliai; \$10 – B. J. Akelačiai, N. N. Fondo rėmėjai dėkoja už aukas. M.P.

A. a. Augustinas Senkus testamentiniu palikimu „Tėviškės žiburiams“ paskyrė \$1000. Laikraščio leidėjai rėmėjų-vėlionį prisimins savo maldose. Testamentu vykdytojai J. Šimkui dėkoja už paslaugas.

A. a. M. Kybrancienės atminimui Mažosios Lietuvos fondui aukoko: \$20 – J. K. Janowicz, E. Bartminai, A. A. Langai; \$30 – V.G. Joci, L.I. Adomavičiai; \$50 – V. E. Stanaičiai. Dėkojame aukotojams ir Kybrancų šeimai už aukų nukreipimą. MLF valdyba

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 503-1687.

REIKALINGA namų šeiminių kė/vaikų auklė šeimai su trim mokyklinio amžiaus vaikais Mississaugoje nuo rugsėjo 1 d. Pageldautina, kad gyventų kartu. Skambinti tel. 905 848-4279.

Tėvynės sąjungos Toronto židinio 1996. VII. 21 Vasagoje surengtoje gegužinėje K. MANGLICAS skelbia loterijoje laimėtų laimikių numerius

Vilniaus radijo užsienio laidos nuo š. m. rugsėjo mėn. 2 d. Toronte bus girdimos kiekvieną dieną 8 v.v. 6120 kHz. dažniu.

Toronto vyrų choras „Aras“, vadovaujamas Lilijos Turūtaitės, pradeda repeticijas rugsėjo 3, antradienį, 7 v.v., Prisikėlimo paraprijos patalpose. Kviečiame norinčius ir galinčius dainuoti ateiti ir prisijungti prie šio populiariausio choro. V.P.

Kanados kariuomenės bazėje Borden, Ont., anglų kalbos mokosi iš Lietuvos kariuomenės atvykę karininkai: vyr. leit. Jūratė Raguckienė, mjr. Rimantas Gasparavičius, kpt. Regimantas Diržinauskis ir karinio laivo „Džukas“ vadas vyr. leit. Vytautas Mogenis. Karininkai tęs mokslą iki gruodžio. V.P.

Toronto universiteto prof. Valdui Samoniui reikalingi asistentai moksliniams tyrimams pokomunistinės transformacijos, tarptautinės ekonomikos ir tarptautinio verslo srityse. Kandidatai į šias Ontario vyriausybės finansuojamas vietas turi paprastai būti vyresnių kursų studentai, kurie atitinka „Ontario Work-Study“ programos reikalavimus. Šiuos reikalavimus paaiškinti gali „University of Toronto Career Centre“, ir kurį jau skubiai reikia kreiptis.

Tik išsiaiškinus šiuos reikalavimus, galima skambinti prof. V. Samoniui į universitetą tel. 416-978-2304 arba palikti žinią sekretorei. Kandidatai turi domėtis bent viena iš išvardintų sritimi ir bent vidutiniškai mokėti dirbti su kompiuteriais.

Naujų ateivių susipažinimo gegužinė įvyko 1996 m. rugpjūčio 3 d. Humber Bay parke. Susirinko netoli šimto žmonių. Į gegužinę atvyko ir Kauno miesto muzikos ansamblis „Ainiai“, kuris savo nuotaikingomis dainomis ir humoru išjudino visus. Ansamblio solistas V. Čepkus pakvietė į ratelį. Dainavom, šokom, klausėmės P. Venslovos, ansamblio meno vadovo, humoristinių eilių, vaišingoms skanliais valgiais. Trumpą programėlę kaip trys žemaitės iš Bezdonių kaimo įsikūrė Kanadoje, parodė „Bezdonių trio“: Ilona Beresnevičienė, (Marijona), Lijana Jurgutis (Petronė) ir Zita Galginiene (Ara). Popietę prabėgo labai linksmai ir greitai. Deja, naujų ateivių matėsi mažokai. Ačiū organizatoriams už šį renginį ir lauksime daugiau tokių susitikimų. Div.

Kauno „Ainių“ koncertas įvyko rugpjūčio 6 d. Toronto Lietuvių Namuose. Jo pasiklausyti susirinko daugiau kaip 200 žmonių. Su ansambliu supažindino pianistė Ilona Beresnevičienė. Sveikino Lietuvos gen. garbės konsulas H. Lapas. Programa žiūrovų buvo nuoširdžiai sutikta. Po koncerto dėkojo LN kultūros k-jos pirm. V. Kulnys. Gėles įteikė L. Jurgutytė ir G. Bijūnienė. Buvo pristatyti koncerto rėmėjai. Parduota daug garsiausių. Kitą dieną ansamblis grįžo į Lietuvą. G.B.

Kanados tautinių grupių spaudos taryba surengė 19-tąjį spaudos festivalį, kuris pradėtas susirinkimais su pietumis rugpjūčio 14 d. ir rugpjūčio 20 d. Baigiamas rugsėjo 1, sekmadienį, 4-7 v.v. Kanados tautinės parodos (C.N.E.) aikštėje, netoli Dufferin vartų. Festivalio rengėjai atstovauja 350 laikraščių, spausdinamų 53 kalbomis.

ATLEKIU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algijui tel. 905 272-8323.

LABDAROS KAZINO

1573 Bloor St. West (Bloor - Dundas West)

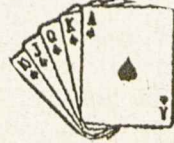
Programoje: laimės ratas, kortų žaidimai (Blackjack, Hold'Em Poker),

Rugpjūčio 28, trečiadienį, 12 v.p.p. iki 4 v.r.

Rugpjūčio 29, ketvirtadienį, 12 v.p.p. iki 4 v.r.

Rugpjūčio 30, penktadienį, 12 v.p.p. iki 4 v.r.

PELNAS – Toronto Lietuvių namams. Dėl stalų rezervacijos skambinti tel. 416 532-8217

Valdo – CASINO FLAMINGO

Leidimo nr. P965444

Kanados lietuvių žurnalistų sąjunga savo metiniame susirinkime atkreipė dėmesį į „Dienovidžio“ redakcijos pasiūlymą paskirti premiją Giedrei Tamulevičiūtei, 10 klasės mokinėi, parašiusiai patriotine tema rašinį „Gyvenimo kelias“. Jai už tai paskirta \$100 premija.

Knyga apie žydų gelbėjimą Lietuvoje, kuriai medžiagą surinko žurn. A. Kalnys, baigiamą paruošti spaudai anglų ir lietuvių kalbomis. S.P.

Irena Vaičiūskaitė iš Kauno dėkoja „Tėviškės žiburiams“ už „vieną šią savaitę išleisto puslapį su mane maloniai pradžiuojusiu straipsneliu“. Juo buvo plačiau paminėta („TŽ 27 nr.“) šios poetės kūryba.

„Kėdainių garsas“ 1996 m. liepos 27 d. laidoje paskelbė Jolantos Tamašauskienės pokalbį su Lietuvoje gyvenanti grįžusiu rašytoju Juozu Kralikausku. Plauktas straipsnis pailiustruotas trimis nuotraukomis, kuriose matomas rašytojas ir jo išleidytojos knygos. Pokalbyje paaiškina, kodėl grįžęs į Lietuvą, kodėl pasirinkęs Kėdainius, kaip vertinąs pagonybę ir kritiką pastabas.

PADĖKA

Tėvynės sąjunga labai dėkoja visiems vasariškiams, kurie taip nuoširdžiai prisidėjo patarimais, darbu, dalyvavimu bei ištekliais tiek, kad ta gegužinė sutraukė labai didelį būrį Kanados lietuvių.

Nė kiek ne mažiau esame dėkingi muzikantams: p.p. V. Ramanauskui, T. Pabrėžai ir M. Gabriui. Jų muzika jungė ir linksmino visus.

Taip pat nuoširdus acii mūsų paraprijoms: Išganytojo, Anapilio ir Prisikėlimo už skelbimus jų žiniarašiuose ir pranešimus per pamokslus.

Kun. I. Gedvila, einąs Gerojo Ganytojo misijos vadovu pareigas, mus mieliai priėmė, atidarė visų patalpų duris ir gražiai paminėjo per pamokslą. Jis patį išvalė ir paruošė šventoriaus aikštelę. Jam priklausio nuoširdžiausia padėka.

Kaip jau anksčiau skelbta, vis pas pelnas ir gausios aukos yra paskirtos ateinantiems Lietuvos seimo rinkimams. Tuo tikslu aukos ir toliau renkamos. Rašyti: Tėvynės sąjunga, PO Box 212, Station D, Etobicoke, Ontario M9A 4X2.

Tėvynės sąjungos skyrius Kanadoje dėkoja visiems iki šiol aukojusiems.

Dr. M. Arštikaitė-Uleckienė. Toronto židinio pirmininkė

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVE atlieka įvairiausių statybos-remonto darbus.

Įvedame dujotiekį, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nusausiname rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti

Alvydui tel. 905 848-9628 416 609-5108 (pager).

Pranešimas Lietuvos piliečiams

Lietuvos diplomatinė tarnyba Kanadoje tęsia rinkėjų, dalyvausiančių būsimuose Lietuvos rinkimuose, registraciją. Lietuvių piliečiai, kurie laikinai ar nuolat gyvena Kanadoje, gali užsiregistruoti arba Lietuvos respublikos ambasadoje Kanadoje (130 Albert Street, Suite 204, Ottawa, Ontario, K1P 5G4), arba Generaliniame konsulate Toronte (1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario, M6P 1A6, tel. 416 528-2992, faksas 416 538-4345).

Registruotis galima asmeniškai, paštu arba faksu suteikiant apie save šias žinias: pavardę, vardą, adresą Kanadoje, Lietuvos piliečio paso numerį, asmens kodą, kuris įrašytas pase.

Lietuvos piliečiai, kurie atsisų apie save duomenis, bus įrašyti į rinkėjų sąrašus. Jiems prieš rinkimus į Lietuvos respublikos seimą, kurie vyks š. m. spalio 20 dieną, paštu bus siunčiami visi balsavimui reikalingi dokumentai.

LR ambasados Otavoje inf.

Kauno medicinos akademijos (KMA) rektorius prof. V. Grabauskas žinių agentūrai ELTA pareiškė, kad Kardiologijos institutas neturėtų teisės pernuomoti brangios medicininės aparatuos, kurią prieš ketvėrius metus už \$137.000 nupirko Toronto lietuvių kredito kooperatyvas „Parama“ ir perleido Lietuvos sveikatos apsaugos ministerijai, kurį savo ruožtu už simbolinį \$10 metinį mokestį išnuomojo aukščiau paminėtam institutui. Sutartyje, kurią pasirašė tuometinis sveikatos apsaugos ministeris J. Oleka ir „Paramos“ valdybos pirm. D. Vaidila, numatyta, kad aparatuora bus naudojama valstybinės įstaigos nemokamam gydymui ir nebus privatizuojama. Gegužės mėn. Kanadoje besilankančiam dabartiniam sveikatos apsaugos ministriui dr. A. Vinkui buvo pareikšti priekaištai dėl aparatuos pernuomojimo privačiai firmai „Elite Medical“. KMA laukia pasiaiškinimo iš Kardiologijos instituto direktoriaus G. Sakalniko ir „Elite Medical“ vadovo D. Vasiliausko. Inf.

JAUNA lietuvių studentė ieško išsinuomoti kambarį. Siūlyti tel. 416 223-5539.

IŠNUOMOJAMAS su baldais nerūkančiam vyrui vienas nedidelis kambarys ir virtuvė antram aukšte. Taip pat vienas kambarys ir virtuvė rūsyje. Yra automobilui pastatyti vieta. Tel. 416 762-1569.

CANDLELIGHT CATERING

Gaminamas maistas pokyliams, vestuvėms, mergvakariams, krikštynoms ir pusrėiams. Parūpiname gėles. Skambinti tel. 416 622-9753 Joanai Bubulienėi.

MONTREALQUE

Tautos šventė bus minima rugsėjo 8 d. Aušros Vartų parapijoje. Tą dieną Hamiltono dramos grupė „Aukuras“ suvaidins Žemaitės „Petra Kurmeli“ Aušros Vartų parapijos salėje.

A. a. poetas dr. Henrikas Nagys, 75 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 3 d. Laidotuvių Mišias Aušros Vartų šventovėje rugpjūčio 5 d. aukoko kun. Kazimieras Ambrasas, SJ, ir Kauno tarpdiocezinės kunigų seminarijos vicerektorius kan. Bronius Antanaitis. Pamaldų metu giedoją parapijos choras, solistai Gina Capkauskienė ir Antanas Keblys. Vargonais palydėjo muz. Aleksandras Stankevičius. Kun. K. Ambrasas pamokslė, Irena Lukoševičienė ir Arūnas Staškevičius atsisveikinimo kalbose jautriai priminė velionies poeziją, visuomeninę bei pedagoginę veiklą. Klebonas kun. Juozas Aranauskas, SJ, velionies palaukus išlydėjo iš šventovės. Sudėginto kūno pelenai bus parvežti Lietuvo.

Liūdi žmona Birutė, sūnus Gintaras su šeima, sesuo Zinaida Katilišienė – Liūnė Suteima, brolis Martynas, jų vaikai bei vaikaičiai.

Seimos pagėdavimu vietoj gėlių laidotuvių dalyviai buvo prasmėi aukoti „H. Nagys Fund“, sąskaitos nr. 5683, Montrealo lietuvių kredito kooperatyvas „Litas“, 1475 de Seve St., Montreal, Que.

H4E 2A8. Sis fondas remia Vytauto Didžiojo universiteto studentus, studijuojančius liuanistiką.

A. a. Elena Tvaronienė (Neumanaitė), 68 m. amžiaus, mirė liepos 23 d. Iš St. Thomas A. Beckett šventovės liepos 27 d. palaidota Rideau Memorial Gardens kapinėse. Liūdi vyrai, dvi dukros, sūnus ir plati giminė.

A. a. Malvina Jurėnienė (Valaikaite), 88 m. amžiaus, mirė liepos 26 d. Iš Aušros Vartų šventovės liepos 29 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Liko giminės Kanadoje ir Lietuvoje.

A. a. Veronika Padvaikienė (Sarulytė), 88 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 3 d. Iš Aušros Vartų šventovės rugpjūčio 6 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Liko penki sūnūs ir jų šeimos.

A. a. Ona Elzbieta Žilinskaitė mirė rugpjūčio 4 d. Po pamaldų Šv. Kazimiero šventovėje rugpjūčio 9 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi giminės ir artimieji.

A. a. Jonas Vaškis, 90 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 6 d. Po pamaldų Corpus Christi šventovėje rugpjūčio 8 d. palaidotas Hudson's kapinėse. Liko žmona, sesuo ir kiti giminės. B.S.

LITAS

Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Seve, Montreal (Quebec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai – Automobiliai – Prekyba – Atsakomybė 3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Tel. 514 722-3545 FAX 514 722-3546

JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRAKA, A.I.B.

PETRAS ADAMONIS, C.I.B. Res. 514 256-5355

Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasitairavimas nepareigoja apsidrausti.

Ivairios žinios

Lietuvos kovų ir kančių istorijos serijinės leidybos antroji knyga „Laisvės kovos 1944-1953 metais“ yra jau išspausdinta ir platinama. Tai 626 psl. kietais viršelais įrišta leidinys, kuriam po platoko redaktorių Dailios Kuodytės ir Algio Kašetos įvado, nusakančio partizaninio judėjimo ištakas ir eigą, pateikiama dokumentinė medžiaga – žemėlapiai, brėžiniai, ilgas dokumentų sąrašas (11 psl.) ir patys dokumentai. Jų paskelbimui naudotasi išlikusia partizanų medžiaga, valdiškais bei privačiais archyvais. Įvade rašoma, kad dokumentai „padės susidaryti bendrą vaizdą apie pokario rezistenciją kaip reiškinį, partizanų veiklos bruožus, karinės ir politinės minties raidą“. Knygos pabaigoje alfabeto tvarka išspausdinta išplėstinė asmenų vardžių rodyklė, rodanti kai kurių laisvės kovotojų likimą. Knygą galima užsakyti PLB fonde: 1059 Maplegrove Dr. NW, Grand Rapids, MI 49504, U.S.A. Kaina \$20(JAV), įskaitant persiuntimą.

dijos dvasinio judėjimo filosofija. Įdomiausia tai, kad M. Račytė, grįžusi į Kanadą, žadėjo sėsti prie Žemaitės raštų. Norėtų kaitą išversti į anglų kalbą. Rašinys pailiustruotas nuotraukomis: M. Račytė prie proseklės Žemaitės paminklo Vilniuje ir vieno lito banknotas su Žemaitės atvaizdu ir M. Račytės autografu.

Dr. Rūta Gajauskaitė, Lietuvos žaliasios partijos pirmininkė, „Tėviškės žiburių“ bendradarbė, 20.000 egz. tiražu išleisdino 36 psl. knygutę „Ekologija virtuvėje“. Atskirais straipsniais joje žvelgiama į sveikatos, gamtos augalų bei socialinius klausimus juos aptariant plačiai visuomenei suprantamu būdu, pateikiant ir konkrečių patarimų. Prisiųstame laiške autorė tarp kitko gerai įvertina „TŽ“ kaip „puikiausią laikraštį“, kurį „duodu skaityti visiems kaimynams, po ko jis dar keliauja į ligoninę, kur dar skaitomas gydytojų ir pacientų“. Inf.

MOTERIS iš Lietuvos ieško kambario Etobicoke pietvakariuose ar Mississaugos pietryčiuose. Vietoj atsilyginimo už nuomą jį galėtų valyti namą. Skambinti tel. 905 306-7140.

GYDYTOJA iš Lietuvos (gyvena Kanadoje 10 metų) gali prižiūrėti vyresnio amžiaus tautietį (vyrą ar moterį), gyvenantį Hamiltone, Burlingtone ar netoli šių miestų. Vairuoja savo automobilį. Kreiptis tel. 385-3453 Hamiltone.

REIKALINGA mylinti vaikus moteris, mokanti anglų kalbą, prižiūrėti 1 metų mergaitę penkis dienas per savaitę. Skambinti tel. 416 861-9538.

RAMIAME NAME Rusholme gatvėje, netoli Prisikėlimo parapijos, nuomojame nerūkančiam ir sveikų negeriančiam asmeniui du kambarius ir virtuvę trečiame aukšte. Skambinti tel. 416 534-5483.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei patalysų bendrovė, atlieka įvairius stalius, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonias kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko vėrandas, tvoras. Garantuojame prieinamos kainos ir